

Utlåtande 2012:91 RVIII (Dnr 328-1850/2011)

Kulturvision 2030

Förslag från kulturnämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kulturvision 2030 godkänns, bilaga.
2. Berörda nämnder ges i uppdrag att implementera Kulturvision 2030.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas ge berörda bolag i uppdrag att implementera Kulturvision 2030.

Föredragande borgarrådet Madeleine Sjöstedt anför följande.

Ärendet

Stockholms stads Vision 2030 är utgångspunkten för förslaget till Kulturvision 2030. Med en särskild stadsövergripande kulturvision är avsikten att förstärka arbetet med att skapa ett Stockholm med kultur i världsklass. Det finns i dag flera styrdokument för kulturen i Stockholm kopplade till stadens nämnder, förvaltningar och verksamheter. Det råder samtidigt ett behov av ett övergripande strategiskt dokument som tydliggör Stockholms stads långsiktiga intressen och ambitioner inom kulturområdet.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden (stadsarkivet), kyrkogårdsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik-

och renhållningsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och vårdnämnden, överförmyndarnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, AB Familjebostäder, AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad, AB Stokab, AB Svenska Bostäder, AB Stadsholmen, AB Stockholms hem, kommunstyrelsens handikappråd, kommunstyrelsens pensionärsråd, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Mässhäus AB, Mässhäus AB, Rådet till skydd för Stockholms skönhet, Stockholms Stadshus AB, SISAB, S:t Erik Markutveckling AB, Stockholm Vatten AB, Stockholms Hamn AB, Stockholms Stads Parkerings AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, Stockholms Stads Bostadsförmedling AB, Stockholms Stadsteater AB, Stockholm Business Region AB, S:t Erik Försäkrings AB, S:t Erik Livförsäkring AB, stadsmiljörådet och styrelsen för Kungsträdgården Park & Evenemang AB.

Stockholm Business Region AB, Stokab AB, Stockholms Stadsteater AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, AB Stockholms hem och AB Familjebostäder har svarat gemensamt genom Stockholms Stadshus AB. Övriga bolag har avstått från att inkomma med svar. Även AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad har avstått från att svara på remissen. Överförmyndarnämnden och stadsmiljörådet har avstått från att yttra sig. Kommunstyrelsens handikappråd har valt att avstå från att yttra sig och istället hänvisat till kultur- och fritidsnämndens funktionshinderråds yttrande. Kulturnämndens funktionshinderråd har under arbetet med visionen varit involverat i visionens utformning och dess yttrande återfinns nedan.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslaget till kulturvision. Kontoret vill därutöver betona vikten av att de strategier och mål som arbetas fram för kulturvisionen formuleras på ett sådant sätt att de kan placeras in i stadens målstrukturer och följas upp i stadens integrerade lednings- och styrsystem, ILS.

Arbetsmarknadsnämnden anser att den framförallt i sitt arbete för ökad integration kan bidra till kulturvisionen. Nämnden framhåller vikten av kultur i form av teater-, konsthalls-, musei- och konsertbesök inom Svenska för invandrare och vuxenutbildningen som led i studenternas integration i det svenska samhället respektive på arbetsmarknaden.

Exploateringsnämnden ser positivt på att en strategisk plan för kulturen tas fram i Stockholms stad. Den betonar dock vikten av att eventuella mål och

strategier som avser styra andra verksamheter än kulturnämndens egna inte bör tas fram utan en gemensam beredning mellan berörda nämnder. Nämnden arbetar aktivt med enprocentsregeln och är beredd att överväga att informera även kulturförvaltningen redan vid markanvisningen, om förvaltningen så önskar, för att möjliggöra tidigare planering av eventuella kulturlokaler.

Fastighetsnämnden ser positivt på att en strategisk plan för kulturen i Stockholm tas fram. Nämnden tillhandahåller idag lokaler för utövande konstnärer, förvaltar ett flertal fastigheter för stadens kulturinstitutioner så som Stockholms Stadsmuseum, Stadsbiblioteket, Medeltidsmuseum, Liljevalchs Konsthall och Kulturhuset.

Kulturnämnden ser positivt på att kulturens roll, genom kulturvisionen, understryks i Vision 2030. Nämnden framhåller vikten av att det i kulturvisionen finns tydliga målbilder för hur arkiven och kulturarvsinstitutionerna ska ta en större plats som centrala digitala informationsresurser och angelägna mötesplatser för aktivt medskapande.

Kulturnämndens funktionshinderråd framhåller vikten av att kulturlivet i Stockholm är tillgängligt även för personer med funktionsnedsättningar. Detta menar rådet kan uppnås genom att såväl den fysiska miljön anpassas, kunskapen om teckenspråk blir större som genom att tekniska hjälpmedel tas fram så att kulturupplevelsen även kan delas av dem med olika funktionsnedsättningar.

Kyrkogårdsnämnden ser positivt på att en gemensam kulturvision tas fram men efterlyser ett tydligare dokument. Nämnden framhåller sin tradition av konstnärliga ambitioner vid byggandet av begravningsplatser. Nämnden påpekar också att de kulturuppdrag som den idag åtar sig ligger utanför det egentliga uppdraget.

Idrottsnämnden ställer sig positiv till förslaget om kulturvision. Nämnden anser dock att kulturvisionen borde ha ett tydligare perspektiv på mänskliga rättigheter och barnperspektiv.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har inga invändningar mot kulturvisionen men efterlyser en mer tydlig linje. Nämnden önskar i sitt remissvar en tydligare anknytning till den hållbara staden.

Servicenämnden stödjer förslaget till kulturvisionen för Stockholms stad. Nämnden framhåller att den kan bidra till visionen genom att på ett lättillgängligt sätt tillhandahålla information och service gällande stadens kulturverksamheter.

Socialnämnden anser att förslaget till kulturvision har förutsättningar att bli ett strategiskt styrdokument som anger vilken inriktning och vilka ambitioner staden har inom kulturområdet. Nämnden anser dock att det skulle vara värde-

fullt om förslaget till kulturvision kompletterades med fler perspektiv på hur stockholmarna ska få tillgång till kultur.

Stadsbyggnadsnämnden anser att det behövs en kulturvision som tydliggör Stockholms stads långsiktiga ambitioner inom kulturområdet. Nämnden lyfter fram det offentliga rummets utformning och gestaltning som områden med tydliga kulturaspekter inom nämndens ansvarsområden. Vidare uttrycker nämnden att den gärna medverkar till fördjupad dialog med kulturförvaltningen inom ramen för arbetet med *Arkitektur Stockholm* och *Stockholms nya parkprogram* för att på bästa sätt skapa gynnsamma förutsättningar för Stockholms kulturliv.

Trafik- och renhållningsnämnden ställer sig positiv till att staden tar fram en strategisk plan för kulturen i Stockholm men efterlyser att medel som står i paritet med ambitionerna för ett genomförande bör avsättas för visionens genomförande.

Utbildningsnämnden understryker kopplingen mellan utbildning och kultur för att rusta Stockholms stads grundskole- och gymnasieelever för vuxenlivet. Nämnden lyfter fram att den redan idag arbetar aktivt med olika kultursatser i samarbete med såväl kulturnämnden, stadsdelsnämnderna som det fria professionella kulturlivet. Några av projekten som omnämns är bland annat Kulan, Stockholmskällan och Skapande skola. Nämnden ser gärna att arbetet kring dessa samarbeten utvecklas.

Äldrenämnden ställer sig bakom förslaget till kulturvision. Nämnden framhåller vikten av att stadens kulturutbud måste vara tillgängligt för alla stockholmare oavsett ålder.

Bromma stadsdelsnämnd ställer sig mycket positiv till att förslaget till kulturvisionen stärker barn- och ungdomskulturens ställning. Nämnden framhåller vikten av att alla oavsett ålder, kön eller funktionsförmåga kan ta del av Stockholms stads kulturutbud. Vidare anser nämnden att det är angeläget att kulturförvaltningen fungerar som ett stöd i planeringen av olika kulturaktiviteter i stadsdelen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd lämnar ett flertal förslag på förändringar i kulturvisionen. Nämnden anser dels att jämställdhetsperspektivet borde vara mer framträdande, dels att fler mötesplatser borde finnas i ytterstaden och att kulturlivet i högre utsträckning skulle kunna utgöra samarbetspartners med förskolor, skolor och fritidsverksamheter. Nämnden anser också att kulturens roll för att minska segregationen borde vara mer framträdande i kulturvisionen.

Farsta stadsdelsnämnd välkomnar kulturvisionen och arbetet med att skapa ett Stockholm med kultur i världsklass. Nämnden ställer sig bakom att digital

teknik kan tillgängliggöra kultur. Vidare vill nämnden lyfta fram vikten av att kulturlivet ska vara tillgängligt för alla, att barns och ungdomars likvärdiga möjligheter till eget skapande bör ingå som en del i kulturvisionen och att stadens ytterstadsområden finns representerade i kulturvisionen. Därutöver skulle nämnden ha velat se ett tydligare jämställdhetsperspektiv i förslaget till kulturvision.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd framhåller, likt förslaget till kulturvision, vikten av att kulturen utvecklas och görs tillgänglig för alla. Nämnden framför vidare att ett behov finns för central samordning av satsningar och insatser som kan komplettera och stötta stadsdelarna där så behövs.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anser att det är viktigt att professionella kulturskapare och kulturinstitutioner etablerar sig i ytterstaden. Vidare framhåller nämnden att det måste finnas flerfunktionella mötesplatser där unga, gamla, fria grupper, amatörer och professionella kan mötas.

Kungsholmens stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv till den föreslagna kulturvisionen. Vidare framhåller nämnden att resultatet av det fortsatta arbetet med kulturvisionen bör återkopplas till samtliga nämnder för att konkretiseras i uppföljningsbara mål, aktiviteter och indikatorer i de årliga verksamhetsplanerna.

Norrmalms stadsdelsnämnd är positiv till den föreslagna kulturvisionen. Nämnden understryker vikten av att kulturutbudet är tillgängligt för alla, bland annat genom att öppettiderna är generösa. I detta sammanhang framför nämnden att den gärna skulle se förlängda öppettider på Stadsbiblioteket.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd ser positivt på att en kulturvision för hela Stockholm tas fram. Nämnden efterlyser dock ett antal åtgärder för att stärka kulturens ställning i stadsdelen, exempelvis lyfts behovet av ett nytt kulturhus i Husby.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser att det är positivt att en kulturvision tas fram och att kulturen ses som en viktig sammanhållande kraft i samhället. Nämnden framhåller att den har svårt att finna en lämplig viktning i bidragsgivningen mellan nyskapande kultur och redan etablerad kulturverksamhet med bakgrund av att medlen är begränsade. Vidare anser nämnden att de funktionsnedsattas behov borde bli mer framträdande i kulturvisionen.

Skärholmens stadsdelsnämnd anser att barn- och ungdomsperspektivet borde lyftas fram än mer likt det interkulturella perspektivet. Därutöver vill nämnden även se att kulturvisionen berör kulturskaparnas ekonomiska och sociala villkor.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ser positivt på att en kulturvision tas fram. Nämnden vill särskilt understryka vikten av den föreslagna kulturvisionens

formuleringar kring allas tillgång till kultur och allas möjligheter till eget skapande.

Södermalms stadsdelsnämnd är positiv till förslaget till kulturvision.

Nämnden framhåller vikten av att kulturen är tillgänglig för alla medborgare och betonar vikten av att nå de målgrupper som det finns ett särskilt ansvar för.

Älvsjö stadsdelsnämnd är positiv till den föreslagna kulturvisionen. Nämnden framhåller vikten av ett rikt kulturliv även i ytterstaden. Vidare föreslår nämnden att den strategiska planen för barn- och ungdomskultur, Kultur i ögonhöjd – för, med och av barn och unga, på ett tydligare sätt integreras i kulturvisionen.

Östermalms stadsdelsnämnd är i huvudsak positiv till den föreslagna kulturvisionen.

Kungsträdgården Park & Evenemang AB uttrycker att de framledes gärna ställer sina erfarenheter och kunskaper till förfogande för att utveckla Stockholms kulturliv.

Mässfastigheter i Stockholm AB stöder föresatsen om att den framtida kulturen i Stockholms stad ska präglas av nyskapande och internationellt samarbete. Bolaget betonar annars vikten av goda kommunikationer som avgörande för att locka människor till Stockholms kulturutbud. Vidare vill bolaget se att mer tonvikt läggs vid ytterstadens kulturutbud.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet ställer sig positiv till en kulturvision med ambition att göra Stockholm till en stad med kultur i världsklass. Rådet efterlyser dock tydligare skrivningar kring hur staden ska nå de mål som föreslås i kulturvisionen. Vidare framhåller rådet att den föreslagna kulturvisionen i högre utsträckning bör beakta den äldre byggnationen i Stockholm. Rådet skulle gärna se en tydligare idé om hur ny arkitektur ska kunna bidra till att stärka Stockholm som kulturstad och föreslår därför att en sådan ambition kan formuleras med hjälp av den arkitekturstrategi som nu formuleras under namnet *Arkitektur Stockholm*.

Stockholms Stadshus AB anser att det är positivt att staden tar fram en kulturvision för Stockholms stad. Koncernbolaget framhåller att tillhandahållandet av lokaler och infrastruktur för kulturlivet måste ske på affärsmässiga grunder. Vidare framhåller koncernbolaget en mer flexibel och kvalitetsstyrd tillämpning av enprocentsregeln.

Mina synpunkter

Stockholm ska bli ett centrum för lokal, nationell och internationell kultur, starkt präglad av utveckling och tillväxt. Kulturförvaltningen fick 2007 i upp-

drag av kulturnämnden att ta fram en strategisk plan för kulturen i Stockholm. Därefter har en omfattande process med möten, workshops, enkäter, samtal och seminarier genomförts. Stockholms stads Vision 2030 är utgångspunkten för Kulturvision 2030, som ska förstärka arbetet med att skapa ett Stockholm med kultur i världsklass. Kulturvision 2030 anger en tydlig vision av ett Stockholm där kultur, skapande och bildning står i centrum för medborgarnas och näringslivets utveckling.

Ett rikt kulturliv är alldeles nödvändigt för att fler människor ska känna sig hemma tillsammans i en växande stad. Stockholms kulturliv ska växa och nå fler människor oftare. Teatrar, bibliotek, offentlig konst, evenemang, konstnärliga högskolor, gallerier, biografier m.m. – allt detta är delar i en kulturell infrastruktur och storstadens dynamik.

Storstadens styrka är mångfalden och friheten. I Stockholms kulturliv ska det vara högt i tak och plats för alla. Det är endast i ett fritt och öppet klimat som människor kan utmana sig själva och andra. Staden ska verka för ett klimat som präglas av tolerans, ickediskriminering och respekt för mänskliga rättigheter. Kulturen är bärare av dessa värden. Därför är det viktigt att alla ska ha möjlighet att skapa och ta del av kultur på sina egna villkor, oavsett om man är kvinna eller man, barn eller vuxen, oavsett vilken kulturell eller etnisk bakgrund man har, vem man älskar eller eventuell funktionsnedsättning. Stockholm ska vara en magnet för kulturutövare från hela världen – kultur skapas i mötet mellan människor som har olika erfarenheter och talanger. Då kan Stockholm vara den mötesplats för kulturinnovatörer, producenter och finansiärer från hela världen, som beskrivs i Kulturvision 2030.

Den nästan obegränsade tillgången till kultur i den digitala världen har också skapat ett större sug efter fysiska mötesplatser. Det är i mötet med andra människor vi lär oss att förstå varandra och världen. Stockholm ska vara en stad där kulturella upplevelser är ständigt närvarande och där gatubilden inbjuder till aktiviteter.

I arbetet med Kulturvision 2030 har en stor del av aktörer inom och utom kulturlivet involverats. Det är just detta tillvägagångssätt som är den stora styrkan med kulturvisionen. Kulturen måste ses i ett större perspektiv och de många kulturseminarier kring viktiga framtidsfrågor med representanter från ett brett spektrum av samhället har varit en förutsättning i skapandet av en övergripande vision som involverar stadens alla olika sektorer.

Det är glädjande att alla stadens bolag och förvaltningar har fått tycka till om kulturvisionen och överlag är positiva till den.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Kulturvision 2030

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Daniel Helldén* (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att

1. Återremittera ärendet med syftet att inarbeta nedanstående perspektiv i Kulturvision 2030
2. Anföra följande

Kulturvisionen bör skrivas som ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument. Då så inte är fallet i nuläget behöver visionen omarbetas. Kulturvisionen saknar dessutom en rad viktiga perspektiv som bör införlivas för att den ska bli en viktig och användbar ledstjärna.

Barnkonventionen bör implementeras tydligt i texten. Formuleringarna att alla barn ska ”erbjudas” att ta del av och själva utöva kultur, och senare i texten ”har möjlighet till” eget skapande är till intet förpliktigande och alldeles för vaga. I stället bör direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 användas. Dessutom bör kulturens plats i skolan framhållas i högre grad.

Dokumentet saknar helt genus/jämställdhetsperspektiv. Eftersom jämställdhet ingår i kulturförvaltningens mål för t ex bidragsgivningen så bör visionen innehålla någon tanke om hur denna ska förverkligas. Även tillgängligheten till kultur för äldre och funktionsnedsatta behöver preciseras. Kulturen ska vara en mötesplats för alla oavsett funktion, inkomst, kön, ålder etc.

Den stora utmaning det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad förbigås. Visionen bör kompletteras med att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen i form av både eget skapande och upplevelser. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jämställdhet och tillgänglighet. Dessa frågor bör arbetas in och tydliggöras i visionen.

Medborgarperspektivet saknas till stor del. Människor buntas ihop och kategoriseras som ”Stockholm byggs av människor som är välutbildade” eller att somliga har ”alternativa livsstilar”. Alternativa till vad frågar man sig. Kulturvisionen bör vara skriven så att den inkluderar alla medborgare i staden.

Vi saknar en vision för dem som ska skapa denna ”kultur i världsklass”, nämligen de utövande konstnärerna. Kultur är för flertalet stockholmare något som ger energi in i vardagen. Men för många är det också deras vardag och levebröd. Det är viktigt att kulturarbetare ges skäliga levnadsvillkor. I detta bör staden agera som ett föredöme i

de fall man själv är arbetsgivare åt kulturarbetare. Många kulturarbetare är egenföretagare, och somliga bedriver ett enmansföretag vid sidan av annan anställning. Möjligheten till egenföretagande och entreprenörskap även inom kultursektorn behöver främjas och Kulturvisionen bör peka ut riktningen för hur fler ska kunna bli egenföretagare och entreprenörer inom kultur. Vi vill särskilt betona vikten av att kunna verka i förorterna, som är underförsörjda på kulturverksamheter.

Istället för att etikettera föreningslivet som "gamla tiders" borde målsättningar att främja föreningarnas bidrag till demokratin lyftas fram. Även kulturmiljön har sin plats i en kulturvision. Att bevaka och kommunicera Stockholms kulturmiljö är avgörande för att staden ska växa på ett hållbart sätt och fortsätta att vara den omtyckta storstad som vi vill att Stockholm ska vara.

Alla dessa viktiga perspektiv saknas i det nuvarande förslaget till kulturvision och visionen behöver därför omarbetas och kompletteras.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Kulturvision 2030 godkänns, bilaga.
2. Berörda nämnder ges i uppdrag att implementera Kulturvision 2030.
3. Stockholms Stadshus AB uppmanas ge berörda bolag i uppdrag att implementera Kulturvision 2030.

Stockholm den 30 maj 2012

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Madeleine Sjöstedt

Ylva Tengblad

Reservation anfördes av *Åsa Jernberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Ann-Margarethe Livh* (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Förslag till Kulturvision 2030 återremitteras för att skrivas om som ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument.
2. Därutöver vill jag framföra följande.

En kulturvision för Stockholms stad bör skrivas som ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och kulturellt utmanande dokument, som står sig över tillfälliga trender och politiska majoritetsskiften. Nuvarande förslag uppfyller långt ifrån dessa viktiga målsättningar, utan är istället starkt knutet till den borgerliga majoritetens politiska visionsdokument. Trots stora ord från kulturborgarrådet om en inkluderande process tar man inte till sig kritiken från remissinstanserna. Fullmäktige bör därför återremittera ärendet med uppdraget att radera alliansstämpeln och föra in de viktiga perspektiv som saknas i visionen.

FN:s konvention för barnets rättigheter måste tydligt implementeras i visionen. Formuleringar som att alla barn "erbjuds" att ta del av och själva utöva kultur respektive "har möjlighet till" eget skapande är vaga och till intet förpliktigande. Istället bör direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 användas och kulturens plats i skolan tydligt lyftas fram. Utbildningsnämndens synpunkter om att kultur inte bara skapas utanför skolan är viktiga.

Visionen saknar helt genus-/jämskilldhetperspektiv, vilket också tas upp av flera remissinstanser. Eftersom jämskilldhet ingår i kulturförvaltningens mål för exempelvis bidragsgivningen bör kulturvisionen innehålla strategier för hur detta ska förverkligas.

Medborgarperspektivet saknas också till stor del. Människor buntas ihop och kategoriseras som "Stockholm byggs av människor som är välutbildade" eller "subkulturer" som attraheras av fysiska mötesplatser. Som visionen är skriven riskerar vi att få en elitistisk utveckling av kulturpolitiken med inriktning på stockholmare som följer med strömmen.

Visionen idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaningen det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Människor i alla delar av staden och med alla bakgrunder måste kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och av upplevelser av kulturlivet. Så är det inte idag. För att kulturen ska vara till för alla krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi för att överbrygga de ekonomiska, geografiska och sociala barriärerna.

Idag är nästan alla kulturinstitutioner lokaliserade till innerstaden. Staden satsar i grova drag fem gånger så mycket per invånare i innerstaden än i förorterna. Kraftfulla strategier om hur vi kan få ett blomstrande kulturliv i alla delar av staden måste absolut tillföras visionen, om den ska kunna göra skillnad. Vi instämmer i yttrandet från Mässfastigheter AB om att det är förlegat att se på stadens utveckling att det är aktiviteterna i centrum som är det primära. Ett dynamiskt kulturliv kan likaväl växa fram mellan olika stadsdelar i ytterstaden.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för den närmaste framtiden. Kulturen måste finnas med i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jämskilldhet och tillgänglighet. Dessa frågor är osynliga i visionen och måste tydliggöras. En god hjälp är yttrandet från kulturnämndens handikappråd som borde kunna inarbetas i visionen, med sina många tydliga exempel på vad som karakteriserar en storstad som har uppnått full tillgänglighet.

Kulturmiljön tycks ha tonats ner jämfört mot tidigare förslag. Att bevaka och kommunicera Stockholms kulturmiljö är avgörande för att staden ska växa på ett hållbart sätt och fortsätta att vara den attraktiva storstad som vi vill att Stockholm ska vara.

I remissvaren tar miljönämnden upp att anknytning saknas till den hållbara staden och för ett resonemang om kulturen som en integrerad del av miljöåtgärder. Vi delar uppfattningen att det bör framgå att Stockholm och stockholmarna kommer att stå inför viktiga val.

Vi saknar också en vision för dem som ska skapa denna ”kultur i världsklass”, nämligen de utövande konstnärerna. I visioner ingår i att stimulera nyskapande och entreprenörskap, men hur ska staden kunna erbjuda möjligheter för kulturutövarna inom alla genrer att leva och verka? Hur ska långsiktigheten kunna garanteras och hur ska konstnärerna kunna erbjudas någon form av trygghet i skapandet? Vi vill särskilt betona vikten för kulturutövare av att kunna verka i förorterna. Detta måste synliggöras i visionen.

Vi vänder oss mot att det nuvarande, föreningslivet under processens gång har beskrivits i närmast förklenande ordalag som ”gamla tiders” och som måste hitta nya vägar. Det behövs många olika former för det demokratiska samtalet och vi anser inte att ny teknik tillfredsställer de behoven. Personliga möten kommer aldrig att kunna ersättas.

Särskilt uttalande gjordes av *Karin Wanngård, Roger Mogert och Tomas Rudin* (alla S) enligt följande.

Ambitionerna med att skapa ett stadsövergripande visionsdokument, Kulturvision 2030 - Stockholm med kultur i världsklass, är goda och viktiga. Kulturvisionen bör dock formuleras som ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument.

Visionen presenteras nu efter återremiss i kulturnämnden utan den strategiska delen och har blivit ett för staden till intet förpliktigande dokument.

Det föreliggande visionsdokumentet ger *inte* en tydlig vision av ett Stockholm där kultur, skapande och bildning står i centrum för medborgarnas och näringslivets utveckling.

Vi har svårt att se hur stadens nämnder och bolag kan medverka till att kulturen får den position som krävs för att stadens övergripande vision – Ett Stockholm i världsklass – ska uppnås, utan verkligt innehåll. Det anser också flera av remissinstanserna som efterlyser ett dokument med tydligare innehåll. Några lyfter fram att kulturvisionen bör kompletteras med fler perspektiv på hur stockholmarna ska få tillgång till kultur, vilket är ett anmärkningsvärt påpekande då visionsdokumentet borde handla om just detta. Andra efterlyser tydligare jämställdhets- och tillgänglighetsperspektiv.

Kulturens roll för att minska segregationen borde vara mer framträdande i visionen och tydligare åtgärder i ytterstaden är andra perspektiv som också lyfts från flertalet av stadens nämnder och bolag.

Vi instämmer med föredragande borgarrådet att "Stockholm ska vara en stad där kulturella upplevelser är ständigt närvarande och där gatubilden inbjuder till aktiviteter. Stockholms kulturliv ska växa och nå fler människor oftare." En av de trender som finns i huvudstaden är just utvecklingen av olika former av gatukonst och fler platser skulle kunna skapas om staden inbjöd till dialog mellan konstnärer och stadsplanerare kring ämnet i syfte att öppna upp för en mer skapande och spännande stad. Den föreslagna kulturvisionen förbigår den stora utmaningen det innebär att leva i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande men även i upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

ÄRENDET

Kulturförvaltningen fick 2007 i uppdrag av kulturnämnden att ta fram en strategisk plan för kulturen i Stockholm.

Bakgrund

Stockholms stads Vision 2030 är utgångspunkten för förslaget till kulturvision 2030. Med en särskild kulturvision är avsikten att förstärka arbetet med att skapa ett Stockholm med kultur i världsklass. Stockholm blir då ett centrum för lokal, nationell och internationell kultur starkt präglad av utveckling och tillväxt.

Ärendet

Stockholm ska växa med kultur! Staden drar till sig människor från Sverige och världen som lockas av storstadens puls, en plats för internationella möten och kreativa möjligheter men också av mellanrum som ger plats för alternativa livsstilar och kulturformer. Stockholms erbjudande till sina medborgare, kreatörer och besökare är en stad som är:

- Upplevelserik och attraktiv
- Tillgänglig och välkomnande
- Utmanande och nyskapande

Stockholm beräknas ha en befolkning på över en miljon invånare år 2030 och Stockholm-Mälardalen beräknas ha 3,5 miljoner invånare. Det ställer krav på att utveckla allt från bostäder, kommunikationer och företagsklimat till vård, skola, omsorg och kultur. Ett övergripande strategiskt dokument tydliggör Stockholms stads långsiktiga intressen och ambitioner inom kulturområdet.

Områden som lyfts fram i kulturvisionen är den digitala utvecklingen som ger förutsättningar för nya former av deltagande och skapande. Det globala perspektivet och Stockholms mångfald är viktiga delar av stadens framtida kulturliv. De växande och allt större stadsdelscentra ger förutsättningar för ett starkt kulturliv även utanför staden. Mångfalden av människor ger behov av olika typer av kulturarenor; från stora arenor för internationella gästspel och festivaler till mindre lokala scener och fria ytor i det offentliga rummet.

Nya samarbetsformer etableras mellan kulturlivet, näringslivet och andra samhällsområden. Stockholm kan genom dessa nya relationer erbjuda produk-

tionsmöjligheter som attraherar konstnärer och kulturproducenter från hela världen. Kultur skapas som tillfredställer alla smakriktningar; stockholmarnas och tillresta besökarnas från när och fjärran.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 14 juni 2011 att

1. I huvudsak godkänna förslaget till kulturvision
2. Andra stycket under Rubriken mångfald och kreativa miljöer får följande lydelse:

”Stockholms historia, geografiska läge och befolkningssammansättning förtätar den kulturella atmosfären och ökar mångfalden. Utbyggnaden av flera stadsdelar ger nya förutsättningar för ett blomstrande kulturliv i ytterstaden. Stockholm är en stad med många kulturella centra med ett ständigt flöde av idéer, impulser och människor sinsemellan. Kulturen ger frihet och bygger nya vägar mellan stadens alla delar.”

3. Sista meningen i sista stycket under rubriken ”Lokal kultur i världsklass” utgår och att stycket får följande lydelse:

”Föreningslivet liksom folkbiblioteken är förändrade genom att ny teknik föder nya kommunikationsmöjligheter. Folkbildningstraditionen som medverkat till att ge svenskt kulturliv en stark folklig förankring har hittat nya vägar till kunskap och gemenskap genom nätverk och samarbeten i nya former.”

4. Därutöver anföras:

Kulturvision 2030 anger en tydlig vision av ett Stockholm där kultur, skapande och bildning står i centrum för medborgarnas och näringslivets utveckling. Visionen skall nu remitteras ut till förvaltningar och bolag och bearbetas efter inkomna synpunkter för att än mer förtydliga den roll kulturen skall ha i vårt framtida Stockholm.

Ett rikt kulturliv är alldeles nödvändigt för att fler människor skall känna sig hemma tillsammans i en växande stad. Därför är det viktigt att man i stadsplanering tar hänsyn såväl till nya behov som till kulturmiljön. Stockholm är en av världens vackraste städer. Här finns unika värden i den genom århundraden framväxta stadsmiljön. Kulturmiljöerna har en stark ställning i många

stockholmares medvetande och bidrar till stadens speciella karaktär och skönhet. Stockholms skönhet har en mycket stor betydelse för stadens kulturliv.

Stockholms kulturliv skall växa och nå fler människor oftare. Teatrar, bibliotek, offentlig konst, evenemang, konstnärliga högskolor, gallerier, biografer mm – allt detta är delar i en kulturell infrastruktur och ett samtal som vi vill att fler skall delta i. Detta gör att fler människor väljer att flytta till och att stanna i Stockholm. Storstadens styrka är mångfalden och friheten. I Stockholms kulturliv skall det vara högt till tak och plats för alla. Det är endast i ett fritt och öppet klimat som människor kan utmana sig själva och andra. Staden skall verka för ett klimat som präglas av tolerans, ickediskriminering och respekt för mänskliga rättigheter. Alla ska ha möjlighet att skapa och ta del av kultur på sina egna villkor, oavsett om man är kvinna eller man, barn eller vuxen, oavsett vilken kulturell eller etnisk bakgrund man har, vem man älskar eller eventuell funktionsnedsättning. Stockholm skall vara en magnet för kulturutövare från hela världen – kultur skapas i mötet mellan människor som har olika erfarenheter och talanger. Då kan Stockholm vara den mötesplats för kulturinnovationer, producenter och finansiärer från hela världen, som beskrivs i Kulturvisionen.

Den nästan obegränsade tillgången till kultur i den digitala världen har också skapat ett större sug efter fysiska mötesplatser. Det är i mötet med andra människor vi lär oss att förstå varandra och världen. Stockholm skall vara en stad där kulturella upplevelser är ständigt närvarande och där gatubilden inbjuder till aktiviteter.

Reservation anfördes av Ann Mari Engel (V), Anna-Greta Leijon m.fl. (S) samt Mats Berglund (MP), *bilaga 1*.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 juni 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturvisionen

I kulturvisionen görs en tillbakablick på Stockholmsutställningen 1930 som betraktas som startpunkten för modernismen inom inte bara konst, arkitektur och design utan också för nya radikala idéer inom samhällsplaneringen. De förändringar inom kulturen som pågår i Stockholm i vår tid behöver också synliggöras liksom stadens ambitioner och vilja att stödja och samverka med kulturlivets aktörer.

Områden som lyfts fram i kulturvisionen är den digitala utvecklingen som ger förutsättningar för nya former av deltagande och skapande. Det globala perspektivet och Stockholms mångfald är viktiga delar av stadens framtida

kulturliv. Den växande staden med allt större stadsdelscentra ger förutsättningar för ett starkt kulturliv även utanför city. Mångfalden av människor matchas med en rikedom på stora och mindre kulturarenor som svarar för olika behov av mötesplatser; från stora arenor för internationella gästspel och festivaler till mindre lokala scener och fria ytor i det offentliga rummet.

Nya samarbetsformer etableras mellan kulturlivet, näringslivet och andra samhällsområden. Stockholm kan genom dessa nya relationer erbjuda produktionsmöjligheter som attraherar konstnärer och kulturproducenter från hela världen. I denna mix av lokalt, nationellt och internationellt träder det fram en stad som både svarar mot stockholmarens egna vardagliga kulturbehov som den nyfikne internationella besökarens som bidrar till att forma den globala bilden av Stockholm.

Processen

Förvaltningen föreslår att en strategisk plan för kulturen i Stockholm växer fram i en dialog inom staden där kulturnämnden i ett första steg tar ställning till visionsdelen. Därefter kan ett remissförfarande genomföras som ger möjlighet för övriga förvaltningar och bolag att komma med förslag till och synpunkter på hur dekan medverka till att kulturen kan få den position som krävs för att stadens övergripande vision – Ett Stockholm i världsklass – ska uppnås. Kulturvisionen (med strategier och mål) kan sedan införlivas i kommande budgetprocess och de ekonomiska konsekvenserna tydliggöras. Ambitionerna kan placeras under samtliga av stadens tre inriktningsmål med tyngdpunkt på inriktningsmål nr 1:

1. Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besökare
2. Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
3. Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, kulturnämnden (stadsarkivet), kyrkogårdsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, servicenämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norrmalms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Älvsjö stadsdelsnämnd, Östermalms stadsdelsnämnd, AB Familjebostäder, AB

Fortum Värme samägt med Stockholms stad, AB Stokab, AB Svenska Bostäder, AB Stadsholmen, AB Stockholmskem, kommunstyrelsens handikappråd, kommunstyrelsens pensionärsråd, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, Mässfaster i Stockholm AB, Rådet till skydd för Stockholms skönhet, Stockholms Stadshus AB, SISAB, S:t Erik Markutveckling AB, Stockholm Vatten AB, Stockholms Hamn AB, Stockholms Stads Parkerings AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, Stockholms Stads Bostadsförmedling AB, Stockholms Stadsteater AB, Stockholm Business Region AB, S:t Erik Försäkrings AB, S:t Erik Livförsäkring AB, stadsmiljörådet och Styrelsen för Kungsträdgården Park & Evenemang AB.

Stockholm Business Region AB, Stokab AB, Stockholms Stadsteater AB, Stockholm Globe Arena Fastigheter AB, AB Stockholmskem och AB Familjebostäder har svarat gemensamt genom Stockholms Stadshus AB. Övriga bolag har avstått från att inkomma med svar. Även AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad har avstått från att svara på remissen. Överförmyndarnämnden och stadsmiljörådet har avstått från att yttra sig. Kommunstyrelsens handikappråd har valt att avstå från att yttra sig och istället hänvisat till kulturnämndens funktionshinderråds yttrande. Kulturnämndens funktionshinderråd har under arbetet med visionen varit involverat i visionens utformning och dess yttrande återfinns nedan.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 december 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslag till kulturvision 2030. Visionen ger en bild av Stockholm som en attraktiv stad att leva i och besöka och som kan erbjuda kulturella uttryck som tilltalar alla smakriktningar och som är tillgängliga för alla.

För att tydliggöra innehållet i Kulturvision 2030 behövs tydliga mål och strategier. Stadsledningskontoret ser det därför som mycket positivt att stadens nämnder i en första omgång får ta ställning till innehållet och riktningen i kulturvision 2030 för att sedan i ett andra steg få bedöma de strategier och mål som kulturnämnden kommer att föreslå och där stadens nämnder får möjlighet att komma med egna förslag till strategier och mål. Stadsledningskontoret vill betona vikten av att de strategier och mål som arbetas fram konkretiseras och formuleras på ett sådant sätt att de kan placeras in i stadens målstruktur och följas upp i stadens integrerade lednings och styrsystem, ILS. I den nu föreslagna Vision 2030 går det inte att utläsa i vilka delar som det är Stockholms stads verksamheter som förväntas stå för innehållet och/eller resurserna i förverkligandet av visionen och i vilka delar som det är andra aktörer som förväntas bidra

till visionen. Vad som är stadens ansvar behöver därför förtydligas och de ekonomiska konsekvenserna för staden tydliggöras.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (V), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Sara Pettigrew m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 december 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturvisionen omfattar frågor som tillgång till kulturupplevelser och kulturskapande men också kulturens betydelse för tolerans, mångfald och människors förståelse för sammanhang i samhället. Ett aktivt och brett kulturliv bidrar till att staden blir attraktiv att leva i och att besöka. Kultur har stor betydelse för enskilda människors livskvalitet men också för samhällsutvecklingen.

Förvaltningen anser att arbetsmarknadsnämnden kan bidra till visionen främst genom det arbete nämnden bedriver för ökad integration. Detta sker genom att nämnden tillhandahåller samhällsorientering som är en viktig länk för att nyanlända ska få kunskap och förståelse för sitt nya samhälle samt genom sfi. Även vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser bidrar i hög grad till människors integration i samhället. I dagliga kontakter med många arbetsgivare arbetar nämnden för ökad mångfald och tolerans genom att synliggöra resurser hos grupper som idag har en svagare ställning på arbetsmarknaden – unga, nyanlända och personer med funktionsnedsättning.

Kulturaktiviteter av olika slag är i sig berikande i människors liv men kan också utgöra medel för att nå andra mål som förståelse för samhället och språkinläring. Arbetsmarknadsförvaltningen strävar efter att kultur ska vara en faktor som kommer studerande i vuxenutbildning och sfi till del. Syftet är att synliggöra och skapa intresse för kultur i olika former. En del i detta är att visa på vilka möjligheter som stadsbiblioteken/folkbiblioteken kan erbjuda i form av litteratur, läsläsningsstöd, litteraturaftnar o dyl. för studerande i vuxenutbildning och sfi. För de studerande ska biblioteket bli en naturlig och inspirerande del av studierna som väcker intresse både intellektuellt och kulturellt.

Som en del av undervisningen tar sfi-skolorna med studerande till teatern, går på museum, besöker konsthallar, lyssnar på konserter, Skansen o. dyl. Det sker genom samverkan med kulturanordnarna/kulturinstitutionerna och sker utan kostnader för de studerande. Besök/samverkan med olika kulturinstitutioner kan också förekomma

inom vissa komvuxkurser/yrkeskurser.

SFI Söderort anordnar två gånger per år s.k. kulturdagar då de studerande får möjlighet att ställa ut egenproducerad konst, spela instrument och sjunga och bjuda på mat från olika kulturer/länder.

Vid den årliga vuxenutbildningsmässan som arrangeras deltar stadsbiblioteket, så även i oktober i år.

Inom Jobbtorg Stockholm förekommer att kulturutövare arbetar med aspiranter för att bredda jobbtorgens arbetsätt och hitta nya vägar att öka människors motivation och förutsättningar att kunna ta itu med olika hinder och svårigheter. Kulturutövare deltar t.ex. i att genomföra olika rollspel i syfte att stärka ungdomars självkänsla och självkännedom så att de blir bättre på att marknadsföra sig själva och sina kompetenser.

I budget för 2012 har nämnden fått ansvaret för nationella minoriteter. I detta ingår att medverka till att värna de nationella minoriteternas kultur. Staden är förvaltningsområde för finska som minoritetsspråk och därmed finns ett särskilt uppdrag att i samverkan med den finska minoritetsgruppen värna finska som minoritetsspråk och den finska kulturen.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Clara Lindblom (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) och Clara Lindblom (V), *bilaga 1*.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturvisionens syfte och status

Vad gäller syftet med kulturvisionen anger kulturförvaltningen att det i dag finns flera styrdokument för kulturen i Stockholm kopplade till stadens nämnder, förvaltningar och verksamheter. Det råder enligt förvaltningen samtidigt ett behov av ett övergripande strategiskt dokument som tydliggör Stockholms stads långsiktiga intressen och ambitioner inom kulturområdet.

Exploateringskontoret ser positivt på att staden tar fram en strategisk plan för kulturen i Stockholm som ansluter till och har ambitionen att stärka stadens övergripande Vision Stockholm 2030. Kontoret bedömer att det remitterade kulturvisionsförslaget ligger i linje med Vision Stockholm 2030.

Det nu aktuella förslaget omfattar, som exploateringskontoret uppfattat det, enbart

den s.k. visionsdelen av det av kulturförvaltningen tidigare utarbetade och återremitterade förslaget till strategisk kulturplan. Kulturförvaltningen anger att efter remissbehandlingen kan kulturvisionen (med strategier och mål) införlivas i kommande budgetprocess och de ekonomiska konsekvenserna tydliggörs.

Som exploateringskontoret uppfattar förslaget är kulturvisionen, efter komplettering med strategier och mål, tänkt att få status av ett av kommunfullmäktige beslutat stadsövergripande styrdokument för stadens alla nämnder och bolag. Exploateringskontoret sätter värde på att det nu remitterade förslaget till visionsdel av den blivande strategiska kulturvisionen hålls på en övergripande nivå. Samtidigt är det svårt att närmare ta ställning till förslaget eftersom det, till skillnad från kulturförvaltningens ursprungliga förslag, inte innehåller några uttalade mål och strategier.

Det kan förefalla vara en något ovanlig metod att först efter remissbehandlingen av ett förslag till stadsövergripande styrdokument förse detta med strategier och mål. Vilka slags mål och strategier ska det då handla om? Vem eller vilka ska omfattas av målen och strategierna? Hur ska eventuella åtgärder finansieras?

Kontoret vill betona att eventuella mål och strategier som avses styra andra verksamheter än kulturnämndens egna inte kan tas fram utan en gemensam beredning mellan berörda nämnder och en konsekvensbeskrivning.

Exploateringskontoret vill i sammanhanget nämna att enligt bilagan ”Stadens ledning och styrning” till de senaste årens budgetar ska, för att skapa enhetlighet i begrepp och benämningar av styrdokument, framtida styrdokument vara antingen program eller riktlinjer.

Kulturvisionens innehåll

Som framgår av kulturvisionsförslaget är kultur ett mycket brett begrepp som kan innefatta många olika aspekter. Stadens insatser för att bidra till att Stockholm ska bli en kulturstad i världsklass kan följaktligen spänna över många olika slag av åtgärder, från en mängd ”mjuka” åtgärder rörande kulturlivet till utformningen av staden i mer fysiskt avseende.

Vad gäller kulturförvaltningens önskemål om att remissförfarandet ska leda till förslag om vad förvaltningar och bolag kan göra för att få Stockholm till en kulturstad i världsklass, kan som exempel nämnas att exploateringskontoret arbetar aktivt med enprocentsregeln för konstnärlig utsmyckning och därvid samarbetar med Stockholm konst.

Exploateringsnämnden har som exploatör också ett ansvar för utformningen av den yttre miljön och allmänna platser i samverkan med bl.a. stadsbyggnadsnämnden, stadsmuseet och andra fackorgan.

Som exempel på konkreta projekt kan framhållas det planerade kulturklustret i Norra Djurgårdsstaden. Även i Slussenprojektet har kontoret ett brett samarbete med kulturförvaltningen för att hitta bästa möjliga utformning av platsen.

För att möjliggöra att olika kommunala verksamheter kan beredas plats vid förändringar och nyexploateringar i staden, ingår i exploateringskontorets rutiner att ge för-

valtningar som frekvent har lokalbehov såsom stadsdelsförvaltningar, utbildningsförvaltningen och äldreförvaltningen information om en beslutad markanvisning med uppmaning att under den efterföljande planeringsfasen anmäla sina lokalönskemål. Andra förvaltningar såsom kulturförvaltningen har enligt nuvarande rutiner möjlighet att anmäla sina eventuella lokalönskemål när planprocessen startat. Exploateringskontoret är berett att överväga att informera även kulturförvaltningen redan vid markanvisningen, om förvaltningen så önskar, för att möjliggöra tidigare planering av eventuella kulturlokaler.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 12 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Billy Östh m.fl. (M) och Elisabeth Svensson (C), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Jakop Dalunde (MP), *bilaga 1*.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 oktober 2011 har i huvudsak följande lydelse.

"Stockholms kulturliv skall växa och nå fler människor oftare, en del av en kulturell infrastruktur". FSK förvaltar både teatrar, bibliotek och det är viktigt att värna om dessa och utveckla mötesplatser för en växande andel nya invånare varje år.

"Kulturmiljöerna har en stark ställning i många stockholmares medvetande och bidrar till stadens speciella karaktär och skönhet". Fastighetskontoret kommer att värna om byggnaderna inom nämndens fastighetsinnehav genom framtagande av vårdprogram för bevarandevärda byggnader och gestaltungsprogram. För Östermalmstorg, Hötorget och Medborgarplatsen behöver koncept även tas fram kring torgens utbud och verksamheter för att skapa just de arenor och mötesplatser som efterfrågas.

Kontoret delar de synpunkter som framförs i remissen av vikten med en strategisk plan för kulturen i Stockholm. Kontoret bidrar till detta operativt på flera sätt redan idag varpå följande vill anföras:

- kontoret tillhandahåller ändamålsenliga lokaler åt utövande konstnärer till självkostnadshyra om inget annat överenskomms.
- kontoret ansvarar för utredningarna kring skapandet av ett kulturkluster i Norra Djurgårdsstaden.
- kontoret förvaltar byggnader och är hyresvärd åt Stockholm Stadsmuseum, Kulturhuset, Stadsbiblioteket, Medeltidmuseum, Liljevalchs Konsthall m.fl.

- kontoret jobbar aktivt för att ta fram vårdprogram för kontorets historiska byggnader där stor hänsyn tas till de kulturhistoriska värdena.
- kontoret utvecklar det offentliga rummet genom utveckling av gatumarknader på ”döda” ytor.
- kontoret har tillsammans med trafikkontoret medverkat till att torgytor även frigörs för bl.a. kulturell småskaliga aktiviteter.
- tillsammans med biblioteken se över dels deras entréer och dels se över vilka lämpliga informationsmöjligheter för kulturverksamhet som kan finnas på fastighetskontorets byggnader.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 november 2011 att förvaltningens redovisning godkänns som yttrande över remissen ”Förslag till kulturvision 2030”.

Reservation anfördes av Åsa Jernberg (MP), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 oktober 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsförvaltningen är positiv till förslaget till Kulturvision. Det är värdefullt för stadens visionsarbete att ha en tydlig strategisk plan för kulturen i Stockholm. Kultur och idrott är två arenor där barn, ungdomar, vuxna och äldre får möjlighet att skapa, röra på sig, mötas och utvecklas.

Samhället står inför flera omfattande utmaningar med att minska segregation, främja medborgares psykiska och fysiska hälsa och få fler unga i arbete. År 2030 har dagens unga blivit vuxna och ju fler som har fått möjlighet att idrotta eller utöva kultur som barn och ungdom desto större är chansen att de utvecklas till engagerade och aktiva samhällsmedborgare.

Kultur och idrott i samverkan

Kultur och idrott har gemensamma beröringspunkter och ökad samverkan kan gynna båda områden och kanske framför allt medborgarna. Ung 08 är ett gott exempel på hur kulturförvaltningen bjuder in idrottsförvaltningen att medverka med ett utbud av idrottsaktiviteter. Det finns lokaler som skulle kunna användas gemensamt och olika ”mellanrum” i stadens utemiljö där kultur- och idrottsförvaltningarna skulle kunna samverka för att skapa olika verksamheter.

Ett område att samverka kring är att erbjuda möjlighet till kulturutövande vid idrottsliga sammanhang. Detsamma gäller motsatsen, att vid kulturevenemang bjuda in idrottsförvaltningen där besökarna/utövarna får möjlighet till fysisk aktivitet. Ju mer

förvaltningarna öppnar upp sina respektive verksamheter för varandra desto fler sammanhang får medborgarna att upptäcka hur mycket Stockholm har att erbjuda.

Idrottsförvaltningens huvuduppdrag är att få fler stockholmare i rörelse. Genom kulturförvaltningens kanaler nås en målgrupp som idrottsförvaltningen annars inte når som kan leda till en generell ökning av medborgarnas fysiska aktivitet. På liknande sätt kan idrottsutövare få möjlighet att upptäcka värdet av kultur genom att kulturaktiviteter sprids genom idrottsförvaltningens kontaktnät.

Mänskliga rättigheter (MR)

Förvaltningen anser att MR-perspektivet skulle kunna lyftas fram tydligare i kulturvisionen. I ett framtida samhälle ska alla människor, oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder, ha likvärdig tillgång till kulturupplevelser och likvärdiga möjligheter till eget skapande. Det är viktigt att få med samtliga diskrimineringsgrunder eftersom det annars är lätt att fortsätta att utesluta den del av befolkningen som ofta glöms bort.

I Kulturvision 2030 behöver människor med funktionsnedsättningars rättighet till att delta i och ha tillgång till kulturlivet lyftas fram. Inte bara som konsumenter och publik utan även som kulturaktörer. Idrottsförvaltningen hänvisar till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning:

”Konventionsstaterna erkänner i *punkt 1* rätten för personer med funktionsnedsättning att på samma villkor som andra delta i kulturlivet och ska vidta alla ändamålsenliga åtgärder för att säkerställa att personer med funktionsnedsättning

- a) bereds tillgång till kulturella produkter i tillgänglig form,
- b) bereds tillgång till tv-program, film, teater och annan kulturell verksamhet i tillgänglig form, samt
- c) bereds tillträde till platser för kulturella föreställningar eller tjänster, såsom teatrar, museer, biografier, bibliotek och turistservice och så långt som möjligt till minnesmärken och platser av nationell kulturell betydelse.

Enligt *punkt 2* ska konventionsstaterna vidta ändamålsenliga åtgärder för att personer med funktionsnedsättning ska få möjlighet att utveckla och använda sin kreativa, artistiska och intellektuella förmåga, inte endast i eget intresse utan även för samhällets berikande.”

Utdrag ur Artikel 30 Deltagande i kulturliv, rekreation, fritidsverksamhet och idrott.

Barnperspektivet

Ett annat perspektiv som idrottsförvaltningen anser vara viktigt att lyfta fram tydligare är barnperspektivet. I ”Kultur i ögonhöjd” genomsyrar barnperspektivet och barns delaktighet hela den strategiska planen för barn- och ungdomskultur. Där står det bland annat att ”Stockholms största utmaning inför framtiden är att alla ungdomar ska få den bildning som krävs för att själva kunna göra sina viktiga livsval. I det arbetet går utbildning och kultur hand i hand. Aktivt deltagande i kulturen, som utövare och publik,

stärker barns förmåga att kommunicera och sätta sig in i andra människors situation, ger dem färdigheter som behövs för att gå från kreativ idé till handling, och stärker den personliga identiteten. Kulturlivet ska skapa förutsättningar för både eftertanke och aktivitet. Kunskap ger makt över det egna livet.”

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Stockholms stadsarkivs tjänsteutlåtande daterat den 29 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Det är positivt att staden genom att ta fram ett Kulturvision understryker kulturens roll i Vision 2030. I en kommande strategisk plan ser Stockholms stadsarkiv det som angeläget att det finns tydliga målbilder för hur arkiven och övriga kulturarvsinstitutioner ska ta en större plats som centrala digitala informationsresurser och angelägna mötesplatser för aktivt medskapande.

I vår vision för 2030 har alla stockholmare tillgång till och är medvetna om kulturarvets och arkivinformationens potential och användbarhet.

Kulturnämndens funktionshinderråds yttrande daterat den 29 januari 2009 har följande lydelse.

En storstad i världsklass har uppnått full tillgänglighet. Personer med olika funktionshinder deltar på samma villkor som övriga medborgare i samhälls- och kulturlivet. Vad gäller fysisk tillgänglighet är det en utmaning att uppnå i vissa kulturhistoriska byggnader. Här är projektet Värdig entré en föregångare och en förebild. Se på Liljevalchs konsthall där alla nu kan göra entré på samma ställe i byggnaden på ett värdigt sätt via en ramp som på ett fint sätt smälter in i miljön, en kommande glashiss och smidigt utformade skjutdörrar.

En del av visionen kan vara att Stockholms stad med berörda myndigheter, institutioner och handikapporganisationer samarbetar med privata näringsidkare för att uppnå full tillgänglighet enligt en norm som har utarbetats gemensamt. Normen bygger på FN:s handikappkonvention som Sverige sedan länge har ratificerat. Den gäller också för alla ny- och ombyggnationer och räknas in i budgeten där den alltid tydligt finns med. S:t Julienpriset kompletteras med gratis annonsplatser i ett år för de 50 privata näringsidkare med offentliga lokaler som först uppnår full tillgänglighet enligt normen.

En ny regel skapas att man endast kan dra av momsen om man har ett tillgänglighetscertifikat enligt den norm som man har utarbetat gemensamt. Där ingår bland annat att alla karuselldörrar byts ut mot skjutdörrar att doftfria zoner införs i offentliga lokaler och affärer med tanke på astmatiker och allergiker. För synskadade finns en tydlig symbol som markerar alla entrédörrar. Kanske kan det utvecklas nya tekniska hjälpmedel i form av olika typer av elektroniska slingor som ger signaler till synskadade och blindas mobiltelefoner när de närmar sig trottoarkanter, trappor och liknande. På samma sätt säkerställs att det finns tillräckligt med offentliga toaletter med jämna mellanrum med tanke på de som är mag- och tarmsjuka.

Alla konstutställningar och andra utställningar visas också som virtuella modeller både på plats och på museernas, konsthallarnas, galleriernas eller andra institutioners hemsidor. Kanske ett nytt dataprogram kan utvecklas som gör modellerna taktila för synskadade. Det är standard att alla teaterföreställningar, filmer och tv-program är textade. Kanske ungdomar utarbetar ett dataprogram där färger visar musikens rytm, volym, olika instrument och andra skiftningar i en liten skärm som man kan ta med på dansföreställningar, konserter och andra musikevenemang.

Att kunna teckenspråk – eller åminstone TSS (tecken som stöd) - blir en ny trend bland ungdomar och vuxna. Det blir ett frivilligt ämne i skolan och olika kurser ges på lokal-tv. Alla som har en döv eller hörselskadad person i sin närhet kan lära sig grunderna i att kommunicera. Eftersom Stockholms stad startar olika projekt med förnyelsebara energikällor passar man samtidigt på att här försöka anpassa vissa områden för allergiker.

Tillgänglighetsguiden utvecklas till en wikipedia-variant och har i sig fullständig tillgänglighet enligt den nya normen. Den är uppdelad i kategorier som teatrar, biografer, olika typer av affärer, restauranger, hotell, parker och kyrkogårdar etc och varje kategori kontrolleras och uppdateras av en anställd person, helst med funktionshinder.

Viktigast av allt är bemötandet i alla sammanhang. Det ingår i normen och alla i olika ledande positioner föregår med gott exempel. I en storstad i världsklass är det självklart att bemöta alla människor med vänlighet och respekt - inte minst de som har någon typ av funktionshinder.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Kyrkogårdsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 1 december 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser det är bra med en gemensam vision inom kulturområdet men hade önskat ett mindre svårtolkat och tydligare dokument. Visionen hade tjänat på kortare, tydligare och mer kärnfulla formuleringar. Kulturvisionen kan också med dra nytta av UNESCO:s konvention om Skydd för Världens Kultur och Naturarv samt UNESCO:s konvention om Skydd för Främjande av Mångfalden av Kulturyttringar.

Kyrkogårdsnämnden har en tradition av att vara en stark kulturbärare och har alltid haft höga ambitioner vid vården och utvecklandet av begravningsplatserna. Landets första internationella arkitekttävling anordnades av kyrkogårdsnämnden inför byggandet av Skogskyrkogården. De unga arkitekterna E.G. Asplund och S. Lewerentz som vann tävlingen fick här en plattform till att nå internationell berömmelse. De tillhörde sedan kärntruppen av arkitekter som formulerade en ny svensk arkitektur och anordnandet av Stockholmsutställningen 1930.

Kyrkogårdsnämnden har fortsatt denna kulturtradition och har höga ambitioner vid nybyggnation och utveckling av begravningsplatserna. En inbjuden arkitekttävling har anordnats inför byggandet av ett nytt krematorium vid Skogskyrkogården och en stor internationell arkitekttävling har anordnats inför den planerade nya begravningsplatsen på Järvafältet.

Förvaltningen vill peka på att det inte enbart är, som det uttrycks i Kulturvisionen, ”utbyggnaden av nya stadsdelar som ger förutsättningar för ett blomstrande kulturliv i ytterstaden”. Det finns all anledning att visa på potentialen i redan befintliga ytterstadsområden och där finns ett antal viktiga kulturmiljöer och mötesplatser, inte minst stadens begravningsplatser. Världsarvet Skogskyrkogården i Enskede är en utsökt representant för detta. Här finns, förutom den värdefulla kulturmiljön, rum för en mångfald av gravskick som bidrar till att göra Skogskyrkogården till en vacker, rofylld miljö, inte bara för minnet av avlidna och för de närstående, utan också som besöksmål, mötesplats och rekreativ park.

Kyrkogårdsnämnden har ett väl fungerande samarbete med Stockholms stadsmuseum kring besöksverksamheten på begravningsplatserna. Stadsmuséet anordnar visningar på begravningsplatserna och ansvarar också för Visitors Center på Skogskyrkogården, där det också finns utställning, café och butik. Här finns information på 8 språk.

En viktig besökshelg på begravningsplatserna är Allhelgonahelgen med mer än 150 000 besökare. På Allhelgonadagen hålls kapellen öppna och det anordnas musikarrangemang i vissa kapell. Vid FN-dagen den 24 oktober anordnas också särskilda visningar av Skogskyrkogården.

Under 2012 kommer Strindbergsåret att uppmärksammas vid Norra begravningsplatsen i samarbete med Stadsmuséet. Begravningsplatserna är också miljöer som används flitigt vid olika filminspelningar.

Det pågår också ett internationellt samarbete via bland annat organisationen ASCE (Association of Significant Cemeteries in Europe) där kyrkogårdsförvaltningen deltar i ett gemensamt projekt; *The European Cemeteries Route* som syftar till att tillgänglig-

öra och lyfta fram begravningsplatserna och deras kulturmiljöer som besöksmål.

Begravningsverksamheten ska finansieras av begravningsavgiften. Den är för närvarande lägst i landet med 6,5 öre. I ansvaret ingår även vården och bevarandet av begravningsplatsernas kulturvärden. De åtaganden som Stockholms kyrkogårdsnämnd har beträffande ansvaret för Världsarvet Skogskyrkogården och annan kulturverksamhet ligger utanför det egentliga uppdraget men har ändå finansierats via begravningsavgiften.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Katarina Luhr m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Stellan F Hamrin (V), *bilaga 1*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Miljöförvaltningen har ingen invändning mot förslaget till Kulturvision. Den är välmenande och allomfattande, men saknar en tydlig linje. Endast med yttersta ansträngning kan man ana stjärnbildernas stamp i sina spiltor och det är svårt att se hur visionen skulle kunna vara den välgörande stöt som ger inspiration att öppna ögonen. Kanske är inte detta möjligt, men det skulle vara välgörande om staden ändå kunde peka ut en huvudlinje. Vad inom kulturlivets alla olika delar skall staden i första hand prioritera?

Miljöförvaltningen saknar en anknytning till den hållbara staden. Nya bostäder och nya bostadsområden kommer i allt högre grad att präglas av stadens ambition att åstadkomma såväl miljömässig, som social och ekonomisk hållbarhet. Kulturen kommer att spela en viktig roll som ett starkt komplement till dessa ansträngningar. Bland idéerna om det fortsatta arbetet med att vidareutveckla Hammarby Sjöstad är kulturen en integrerad del vid sidan om fortsatta miljöåtgärder. I miljöprofilområdet Norra Djurgårdsstaden är utnyttjandet av en av de gamla gasklockorna som kulturscen ett viktigt komplement för att uppnå en helhet i världsklass. Detsamma gäller inom Järvalytet och Söderortsvisionen.

Stockholms fortsatta framgångar på miljöområdet förutsätter en stark förankring bland stadens invånare. Kulturen kommer därvid att ha stor betydelse och det är därför

viktigt att säkerställa att framtida resurser även på kulturområdet kan ges till det lokala arbetet. Något om detta borde tillföras programmet.

Visionen tar genom Stockholmsutställningen sin utgångspunkt i modernismens intåg i den svenska samhällsplaneringen. Starkast gjorde sig de nya idéerna gällande inom bostadspolitiken. Stockholm var en av de första städerna att snabbt ta till sig många av Bauhausskolans idéer. Många av de nya förortsområdena som växte fram under 30-, 40- och 50-talen var i långa stycken rena hälsoprojekt. Den tidens miljöprofilområden. Men tiden präglades också av en blind förnuftstro som inte sällan berövade medborgarna deras medverkan i samhällsomdaningen. Starkast blev kanske dessa yttringar under miljonprogramstiden. Efter almstriden 1971 har utvecklingen kommit att präglas av allt större individualisering. Allt högre utbildningsstandard, teknisk utveckling etc. har gett helt nya förutsättningar för enskilda människors medverkan. Globalisering, digitalisering m.m. har gett enorma möjligheter, men samtidigt snabbt förändrat viktiga samhällsmönster. Visionen ger ingen antydning om hur denna utveckling kommer att fortgå, mer än möjligtvis att förändringarna de närmaste åren kommer ske än snabbare och än mer omdanande. Många av dagens miljöproblem kommer ofta att kräva gemensamma lösningar. Hur skall det kunna ske i ett allt mer individualiserat samhälle? Behövs det en modernistisk renässans? Och om det behöver ske hur skall man då undvika en tillbakagång till den teknokratiska brutaliteten? Visionen ger inget svar på dessa frågor.

Kanske går det inte att ha alltför starka problematiserande inslag i en vision. Men det vore välgörande om det åtminstone kunde antydning att Stockholm och stockholmarna kommer att stå inför viktiga vägval. Det skulle även vara bra om det i kulturvisionen kunde antydning vilket kulturellt ansvar Stockholms stad har och vilka kulturella satsningar som staden kan tänkas engageras i. Det kan t.ex. gälla att få stora kulturinstitutioner till staden och reservera plats för detta. Det kan också gälla att skapa förutsättningar för att utveckla det lokala kulturlivet i olika stadsdelar. Allt till alla är möjligen önskvärt, men riskerar att förringa ett viktigt dokument till ett fagert högtidstal.

Serviceenämnden

Serviceenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande.

Serviceförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 29 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Serviceförvaltningen stöder förslaget till kulturvision för staden. Med detta förslag tas ett första steg mot en strategisk plan för kulturen i staden.

Det är angeläget att staden värnar om och ger bra förutsättningar för ett starkt och

oberoende kulturliv. Kulturen bidrar till insikter och engagemang, har en förändrande kraft och är grundläggande för sociala gemenskaper, det demokratiska samtalet samt deltagande i samhällslivet. Det är också positivt att kulturvisionen ger uttryck för ambitionen att öka internationellt utbyte inom stadens kulturliv.

Kulturlivet har också betydelse för stadens och regionens tillväxt och ekonomiska utveckling. Goda villkor för kultur och konstnärligt skapande är därmed en angelägen investering för staden även i det sammanhanget.

Servicekommitténs eventuella medverkan till att förverkliga kulturvisionen behöver utredas. Detta kan exempelvis handla om att nämnden genom kontaktcenterverksamheten skulle kunna tillhandahålla lättillgänglig information och service gällande stadens kulturverksamheter och evenemang.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Roger Mogert m.fl. (S), Stefan Nilsson m.fl. (MP) och Jackie Nylander (V), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Det är av stor vikt att Stockholm har ett levande och upplevelserikt kulturliv som riktar sig till alla stockholmare och besökare i staden. Förslaget till Kulturvision 2030 har förutsättningar att bli ett strategiskt styrdokument som anger vilken inriktning och vilka ambitioner staden har inom kulturområdet.

Förslaget till kulturvision belyser den breda roll kultur har i samhället. Det är viktigt att slå fast kulturens roll för berikande upplevelser i alla skeden av livet för att lägga en grund för ett rikt kulturliv i staden. Det är av stor vikt att man i stadsplaneringen beaktar behovet av mötesplatser för människor att utöva kulturaktiviteter. Den digitala utvecklingen och kulturens möjligheter att använda den för olika ändamål kommer med största sannolikhet att få allt större betydelse.

Förvaltningen anser dock att det skulle vara värdefullt att komplettera förslaget till kulturvision med ytterligare några aspekter. Det är angeläget att befolka visionen med stockholmare av olika slag. Stadens olika invånare behöver bli synligare i visionen. Två grupper som särskilt behöver en tillgänglig kultur är personer med funktionsnedsättning och barn och ungdomar.

Förslaget till kulturvision anger att kulturen ska vara tillgänglig för alla, stockholmare såväl som besökare. Det är angeläget att lyfta fram att kultur och deltagande i kulturaktiviteter ska vara tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Visionen

behöver ange vikten av att beakta fysisk och kommunikativ tillgänglighet samt bemötande. Inom IT-området är det viktigt att redan vid utarbetande och utveckling av nya tjänster beakta att användare har skilda förutsättningar att ta del av och utnyttja IT och tjänster baserade på IT. Det är av stor vikt att alla får ett bra bemötande och blir respekterade fullt ut för den de är när de besöker ett kulturevenemang eller själva utövar kulturaktiviteter.

Ytterligare en aspekt som behöver lyftas fram i visionen är att kultur är en viktig skyddsfaktor. Kultur kan vara en viktig del av förebyggande arbete inom socialtjänsten. I det preventiva arbetet med barn och ungdomar är det betydelsefullt att barn och ungdomar kan ta del av kultur och själva få möjlighet att utöva kultur. Genom kulturaktiviteter kan de själva vara utövare och få en möjlighet att uttrycka sig på annat sätt än via skadegörelse, kriminell verksamhet m.m. Kulturaktiviteter ger förutsättningar för att deras kreativitet riktas mot något positivt.

Kultur är en viktig trygghetsskapande faktor. Ett rikt kulturliv i en stadsdel ökar förutsättningarna för att människor rör sig i området vid olika tidpunkter på dygnet och att människor av olika åldrar möts i olika sammanhang vilket skapar trygghet. Det är därför av stor vikt att kulturen finns med i stadsplaneringen. Arenor för kultur och mötesplatser för människor måste byggas in redan från början, och de ska vara tillgängliga för alla.

I förslaget till kulturvision anges att alla ska kunna ta del av kultur utan hänsyn till ekonomiska förutsättningar. Det framstår som orealistiskt att alla ska ha tillräckligt goda inkomster år 2030 för att kostnaderna för kultur ska sakna betydelse. Visionen bör belysa hur även människor med låga inkomster ska få tillgång till kultur. Idag är det oftast förenat med kostnader att få tillgång till kultur.

Stadens restauranger och nöjesliv är en viktig del av upplevelsen att bo i och besöka Stockholm. För många kulturevenemang är det av stor betydelse att det finns en restaurang som serverar mat och dryck i anslutning till evenemanget. Stadens rangutbud är också en del av stadens kulturliv.

Sammantaget anser förvaltningen att det är viktigt att ha en kulturvision för staden. Utifrån en vision kan man konkretisera vardagsarbetet och tydliggöra hur man ska nå visionens mål. Det skulle dock vara värdefullt om förslaget till vision kompletterades med fler perspektiv för att visa hur stockholmarna ska få tillgång till kultur.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 8 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Mats Lindqvist m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturvisionens syfte

Ett rikt och levande kulturliv är en viktig del av Stockholms identitet och attraktionskraft – det lockar människor att besöka staden och skapar självkänsla hos medborgarna. I arbetet med att uppnå målen i *Vision 2030* och i genomförandet av översiktsplanens stadsbyggnadsstrategier för en hållbar utveckling, utgör därför kulturen ett viktigt verktyg. Stadsbyggnadskontoret instämmer därför i behovet av ett övergripande strategiskt dokument som tydliggör Stockholms stads långsiktiga ambitioner inom kulturområdet. Dock saknas resonemang om hur kulturen kan fungera som verktyg för att motverka segregationen mellan stadens olika delar.

Process

Kulturförvaltningens förslag, att en strategisk plan för kulturen i Stockholm ska växa fram i dialog inom staden, är mycket positivt. Det skapar förutsättningar för en bred uppslutning bland stadens förvaltningar kring visionens mål och förståelse för kulturens betydelse för Stockholms utveckling samt underlättar genomförandet av visionen. Stadsbyggnadskontoret ser därför fram emot ett fortsatt deltagande i denna dialog.

Stadsmiljöns betydelse för kulturen

Visionen poängterar stadsmiljöns och de offentliga rummens betydelse för Stockholms kulturliv. Dock är formuleringarna något vaga för att ge konkret vägledning för hur stadsbyggnadskontoret kan bidra till visionens genomförande. Till exempel bör innebörden av formuleringarna "...flexibla och flerfunktionella mötesplatser" och "...den offentliga kulturens rum matchas av mellanrum med plats för nyskapande och lokala alternativ" utvecklas. Ett förtydligande av dokumentet skulle underlätta för stadsbyggnadskontoret att fånga upp kulturvisionens mål och omsätta dessa i konkreta planprojekt.

Stadsbyggnadskontorets roll i genomförandet av visionen

Skapa attraktiva offentliga rum och mötesplatser för kulturlivet

De offentliga rummen – gator, torg och parker - fungerar som arena för stadens kulturliv och det är också här som människor ur olika generationer och med olika social bakgrund möts. Attraktiva och inbjudande offentliga rum är därför en viktig förutsättning för kulturen. I planprocessen och i bygglovgivningens arbetar stadsbyggnadskontoret aktivt i dialog med andra aktörer i byggandet av staden för att skapa inbjudande mötesplatser i de offentliga rummen.

Stockholms attraktionskraft utgörs till stor del av de kulturhistoriska miljöerna och byggnaderna vilka berättar om stadens framväxt. Detta är en resurs som är viktig att ta tillvara och en språngbräda för stadens fortsatta utveckling. Genom att värna de historiska miljöerna i planeringen och i bygglovgivningens och samtidigt verka för tillägg av ny arkitektur av hög kvalitet som speglar sin samtid, tillförs nya årsringar som berikar stadsmiljön.

I planeringen av olika stadsutvecklingsprojekt, i utvecklingen av tyngdpunkter

samt i arbetet med att förbättra sambanden mellan stadens delar ges möjligheter att utforma nya mötesplatser för kulturlivet vilket stärker stadslivet och motverkar segregationen mellan olika stadsdelar. Genom att främja nyskapande arkitektur och verka för högkvalitativa parker och grönområden medverkar stadsbyggnadskontoret till skapandet av attraktiva stadsmiljöer och mötesplatser för stockholmarna och de som besöker staden. I samband med utvecklingen av tyngdpunkter ska dialogen med medborgarna fördjupas med särskild tonvikt på barn och ungdomars behov.

Planeringsverktygen

Program, detaljplaner och översiktsplan utgör stadsbyggnadskontorets verktyg för att skapa goda fysiska förutsättningar för kulturlivet. Genom bestämmelser i detaljplan kan ett utbud av lokaler för olika kulturaktiviteter tryggas och tillgängliga mötesplatser i de offentliga rummen säkerställas. Enligt *Promenadstaden – översiktsplan för Stockholm* ska staden främja etablering av nya kulturinstitutioner och museer. Vidare påpekas att den offentliga miljön är en central del i en mångsidig storstad för kultur och upplevelser och det är viktigt att skapa intensiva miljöer med många värden. I samband med fortsatt planering ska behovet av lokaler som passar för kulturlivet studeras.

Arkitektur Stockholm och Stockholms nya parkprogram

För närvarande pågår arbetet med framtagandet av tre tematiska tillägg till *Promenadstaden – översiktsplan för Stockholm*. Två av dem berör kulturvisionen: *Arkitektur Stockholm – En strategi för stadens gestaltning* och *Stockholms nya parkprogram*. Dokumenten vänder sig till stadens invånare, politiker, tjänstemän samt privata och offentliga aktörer inom planering, förvaltnings- och byggsektorn. *Arkitektur Stockholm* har fokus på bebyggelsen och det byggda offentliga rummet – gator och torg. Samråd har genomförts under hösten 2011. Ett samrådsförslag för *parkprogrammet* är under framtagande och ska omfatta gröna miljöer – parker, naturområden och idrottsytor.

I arbetet med de båda tilläggen till översiktsplanen spelar kulturen en viktig roll. I *Arkitektur Stockholm* betonas bland annat betydelsen av den offentliga konsten i stadsrummet. Konst är identitetsskapande för en stadsdel och ett viktigt gestaltningselement vid utformningen av de offentliga rummen. Vidare poängteras vikten av att skapa inbjudande och tillåtande offentliga rum som möjliggör evenemang av olika slag – konserter, utomhusteater etc. *Stockholms nya parkprogram* ska betona vikten av att ta tillvara olika initiativ och idéer som kan berika parkerna genom att skapa ett intressant innehåll eller nya upplevelser utan att viktiga offentliga värden går förlorade.

Ett utökat informations- och kunskapsutbyte i tidigt skede mellan stadens förvaltningar berikar och effektiviserar planeringsprocessen. Stadsbyggnadskontoret medverkar därför gärna till fördjupad dialog med kulturförvaltningen inom ramen för arbetet med *Arkitektur Stockholm* och *Stockholms nya parkprogram* för att på bästa sätt skapa gynnsamma förutsättningar för Stockholms kulturliv och därigenom medverka till kulturvisionens genomförande.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2012 att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av Kajsa Stenfelt (V), *bilaga 1*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 januari 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret ser positivt på att staden tar fram en strategisk plan för kulturen i Stockholm som ansluter till ambitionen att stärka stadens övergripande Vision Stockholm 2030. Efter remissbehandlingen av nu föreliggande förslag till stadsövergripande styrdokument ämnar det föras med strategier och mål. Kontoret vill här betona att eventuella mål och strategier som avses styra andra verksamheter än kulturnämndens egna inte kan tas fram utan en gemensam beredning mellan berörda nämnder och en konsekvensbeskrivning.

För att konkret uppnå kulturvision 2030 berörs trafikkontoret i hög grad genom sin roll som förvaltare av offentliga rum, som ansvarig för trafikfrågor, tillgängligheten och upplåtelser på allmän mark samt drift och underhåll. De offentliga rummen såsom platser, torg och parker har, beroende på sin karaktär och läge i staden, olika potential för möten och evenemang.

För närvarande genomförs ett arbete tillsammans med Stockholms Hamn, bland annat med syfte att kartlägga och bedöma kajer och stränder för olika efterfrågade publika verksamheter. Ett samarbete med Stadsbyggnadskontoret pågår också som syftar till att komplettera "Promenadstaden. Översiktplan för Stockholm" med kunskap och riktlinjer för stadens gröna ytor.

Stadens skönhet med dess unika blandning av gröna och blå rum, som omnämns i skrivelsen, kräver en omsorgsfull planering och bedömning av kulturevenemangens storlek och infrastrukturella behov. Evenemang bör välja så att de samverkar positivt med stadens rum och inte skapar kollisioner eller riskerar temporära eller permanenta skador. Många tåliga ytor som inte ligger så centralt i staden, skulle med fördel kunna användas och samtidigt bidra till ge området status och uppmärksamhet. Skolgårdar är ett exempel sådana platser.

Även stadens gator har viss potential för kultur av olika slag, särskilt breda gaturum eller rena gågator. Som exempel kan nämnas "Bondens marknad" på Katarina Bangata, eller bokstånden på Drottninggatan under kulturveckan.

Trafikkontoret är berett att medverka till att utveckla staden mot Kulturvision 2030. Medel bör då också avsättas för de offentliga ytornas drift och underhåll, som står i paritet med ambitionerna för ett genomförande.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 6 december 2011 har i huvudsak följande lydelse.

En av Stockholms största utmaningar inför framtiden är att alla ungdomar ska få den bildning som krävs för att själva kunna göra sina viktiga livsval. I det arbetet går utbildning och kultur hand i hand. Aktivt deltagande i kulturen, som utövare och publik, stärker barn och ungdomars förmåga att kommunicera och sätta sig in i andra människors situation. Det ger dem färdigheter som behövs för att gå från kreativ idé till handling och det stärker den personliga identiteten. Kulturens plats i skolan och som en del i stadens framtid är ovärderlig. Förvaltningen anser att samverkan måste ta sin utgångspunkt i de estetiska lärprocesserna och skolans kunskapsuppdrag. En betydande aspekt av detta är att kultur inte enbart skapas utanför skolan utan att skolan också ingår som en viktig och aktiv komponent i kulturskapandet. Kultur och estetik ska vara en integrerad del i lärandet.

Stadens mål formuleras i den av kommunstyrelsen år 2009 antagna planen för barn- och ungdomskultur i Stockholm ”Kultur i ögonhöjd – för, med och av barn och unga”. Delaktighet och inflytande är ledord och kulturell och språklig kompetens lyfts fram som en medveten strategi för att utveckla Stockholm till en mångsidig och upplevelserik storstad. Utbildningsnämnden och kulturnämnden ska tillsammans ansvara för samverkan och utveckling av nätverk för kultur i grundskolan och på gymnasiet. Kulturförvaltningen, utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna ska tillsammans skapa strukturer som underlättar för förskolan, skolan och det professionella kulturlivet att samverka. Formerna för information och förmedling av professionella kulturprogram och kulturpedagoger ska utvecklas genom personlig rådgivning, vägledning och lättillgänglig information på webben. Planen för barn- och ungdomskultur i Stockholm kommer att revideras under 2012. Utbildningsförvaltningen och skolan har en aktiv roll i detta arbete.

Förvaltningen ser gärna att de goda exempel på samarbeten som redan finns i staden utvecklas vidare och breddas, som t ex **Kulan** – mötesplats kultur och skola - som tillskapats för att skolor, förskolor och kulturliv i Stockholm ska kunna mötas och samverka på ett enklare och bättre sätt. Målet med Kulan är att alla barn och unga i Stockholms skolor har likvärdig tillgång till professionella kulturupplevelser och möjligheter till eget skapande. Kulan illustrerar väl det i ”Kulturvision 2030” formulerade målet för digital utveckling med användarperspektiv. **Stockholmskällan** är ett annat gott exempel på hur samverkan mellan förvaltningar och andra aktörer kan bära frukt.

Det är ett samarbete mellan kulturförvaltningen, utbildningsförvaltningen och stadsarkivet. Kungliga Biblioteket, Stockholms spårvägmuseum och Stockholms Företagsminne är exempel på samarbetspartners. Källmaterialet utökas kontinuerligt och tematas fram i samarbete med lärare och elever. Syftet är att visa på hur olika källmaterial tillsammans på ett helhetsperspektiv kan bidra till förståelsen av Stockholms historia och livsmiljö. Kulturrådets satsning – **Skapande skola** - har fått ett starkt genomslag på stadens grundskolor. Ambitionen är att kulturella och konstnärliga uttryck långsiktigt integreras i skolans kulturuppdrag enligt läroplanen. I dag omfattas mer än 90 skolor av satsningen och intresset att delta är stadigt växande.

Äldrenämnden

Äldrenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 13 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Christopher Ödmann m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Äldreförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 21 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Äldreförvaltningen ställer sig bakom förslaget till kulturvisionen med följande synpunkter

Ett varierat kulturutbud måste göras mer tillgänglig för alla åldrar. Från 2020 bedömer USK att antalet äldre över 80 år kommer att öka i en relativt hög takt. Behoven hos de äldre ändras över tid och i en relativt snabb takt. Många kommer att ha behov av heldygnssorg och bo på något av stadens vård- och omsorgsboenden. Utbudet och variationen av kultur måste göras tillgängligt för de som bor på vård- och omsorgsboende och inte själva, på egen hand, kan ta del av kulturutbudet. Främst måste man inrikta sig på att erbjuda ett brett och varierat utbud av kultur, där valfrihet är ett av ledorden.

Kultur inom äldreomsorgen bör utvecklas så att alla oavsett funktionsnedsättning ska ha möjlighet att välja något som passar just den personen. Kultur i form av olika aktiviteter med olika inriktningar bör finnas inom äldreomsorgen, både som en extern faktor - professionella utövare av specifika kulturella aktiviteter, men även som en intern faktor, där chefer och vård- och omsorgspersonalen jobbar aktivt med att möta äldre människor och deras behov utifrån ett kulturpedagogiskt synsätt. Där den interna faktorn får samspela med omvårdad i det dagliga arbetet med äldre människor. Kreativa miljöer bör också vara något som beaktas på varje vård- och omsorgsboende 2030.

Äldreomsorgens historia bör synliggöras för att skapa broar mellan generationer, den mångkulturella staden och förståelse för framtiden och det arbete man utför. Historien bör vara synlig och integrerad i verksamheter runtom i staden för både besöka-

re, anhöriga, boende och personal.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Anders Löwdin m.fl. (S), Cecilia Obermüller m.fl. (MP) och Lillemor Samuelsson (V), *bilaga 1*.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig mycket positiv till att staden på detta sätt stärker barn- och ungdomskulturens ställning. Kulturvisionens skrivning om Stockholm som en stad med många kulturella centra innebär samtidigt att förutsättningar skapas för att erbjuda ett rikt kulturliv i stadsdelen. Det är angeläget att alla oavsett ålder, kön, fysiska, språkliga eller mentala hinder, kan ta del av stadens kulturutbud både i form av eget skapande och upplevelser i kulturlivet. Särskilt viktigt är detta för barn och unga med funktionsnedsättning, som måste ges möjligheter att använda sin kreativitet och sina konstnärliga färdigheter. Tillgängligheten är inte beskriven så att det kan anses vara en kultur tillgänglig för alla. Möjligheten att ta del av kulturlivet i form av kurser behöver anpassas, till exempel genom sysselsättningsverksamheter och dagliga verksamheter.

Det är också viktigt med mötesplatser där alla kan delta på sina villkor och berika omgivningen med olika kulturella uttryck.

Stadsdelens parklekar och fritidsgårdar har kulturen som en naturlig del i verksamheten genom att arbeta med teater, musik, dans, konst och mångkulturella aktiviteter. Detta för att barn och ungdomar ska få möjlighet att förstå kulturens värde och att skapa en nyfikenhet som kan leda till ett rikt kulturliv i framtiden. Stadsdelens fritidsverksamhet finner det angeläget att kulturförvaltningen öppnar upp för ett lokalt samarbete och fungerar som ett stöd till verksamheterna i planeringen av olika kulturaktiviteter. Barn och ungdomar får idag inte en naturlig tillgång till kulturhusets utbud då det inte ligger i närområdet.

I förskolans uppdrag ingår att såväl utveckla barns förmågor och barns eget kulturskapande som att överföra ett kulturarv från en generation till nästa.

Alla barn i stadsdelen ska ha likvärdig tillgång till professionella kulturupplevelser och likvärdiga möjligheter till eget skapande. Kulturarbetet inom förskolan har som utgångspunkt den strategiska barn- och ungdomskulturplanen "Kultur i ögonhöjd". All förskolepersonal ska vara väl förtrogen med planen och i den få redskap att arbeta för, av och med barns kulturaktiviteter. Förskoleenheternas kulturombud har en samordnande funktion där även stadsdelens bibliotek är en viktig samarbetspartner. För-

valtningen deltar på webbplatsen ”Kulan” där syftet är att skapa en digital mötesplats mellan kulturliv och förskola.

Stadsdelens barn- och ungdomsverksamheter vill skapa ett kulturliv i världsklass och ställer sig positiva till ”Kulturvision 2030”.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande Rosa Lundmark (V), Magnus Dannqvist (S), Mattias Mirhagen (S), Parvin Araghi (S), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Öckerman m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det hade varit logiskt och en fördel om man använt de tre punkterna ovan som rubriker i visionens förklarande texter. Det hade gjort dokumentet mer greppbart. Nedan kommenteras texterna under respektive rubrik i dokumentet.

Rustad för det globala kultursamhället

Jämställdhetsperspektivet skulle över lag kunna lyftas fram tydligare i visionen liksom vikten av tillgänglighet ur olika aspekter.

Den digitala utvecklingen betonas som ett viktigt media för kulturskapande. Förvaltningen instämmer i att den tekniska utvecklingen spelar en viktig roll i utövandet av kultur och möjliggör kreativa, globala samarbeten. Klyftan avseende digitala kunskaper och tillgänglighet måste dock aktivt motverkas så att alla kan ta del av möjligheterna.

Synlig historia - utmanande framtid

Stockholm har ett rikt utbud av kulturinstitutioner som i ökad utsträckning skulle kunna utgöra samarbetspartners med förskolor, skolor och fritidsverksamheter. Förvaltningen instämmer i att kulturlivet måste vara tillgängligt för alla, även dem som inte självmant söker sig dit. Det kan uppnås genom fler mötesplatser i ytterstaden och genom att bredda kulturutbudet så att flera människor känner sig lockade att delta. Flerspråkigheten bör lyftas fram som en tillgång.

Mångfald och kreativa miljöer

Enskede-Årsta-Vantör är en av de stadsdelar i Stockholm som växer snabbt. Det är viktigt att man i stadsplaneringen tar hänsyn till att det behövs gemensamma lokaler och ytor för att utöva kultur. Flexibla mötesplatser där unga, gamla, amatörer och professionella kan mötas behövs även i stadens ytterområden. Människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och genom upplevelser av kulturlivet.

Kulturutbudets betydelse för att minska segregationen skulle kunna betonas tydligare i visionen liksom bibliotekens och kulturskolans viktiga roll i det lokala kulturlivet.

Staden är dess människor

Meningen ”alla barn och ungdomar har möjlighet till eget skapande och nås tidigt av kultur som är intensivt närvarande i skolorna” bör kompletteras med förskolorna och fritidsverksamheterna.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Gunnar Sandell m.fl. (S) och Mariana Moreira Duarte m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Thereza Nordlund (V), *bilaga 1*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 10 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen välkomnar en kulturvision med avsikten att förstärka arbetet med att skapa ett Stockholm med kultur i världsklass.

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att en strategisk plan för kulturen i Stockholm växer fram i en dialog inom staden och att alla delar av staden deltar och är representerade i denna process.

Förvaltningen ställer sig bakom att digital teknik är viktigt för att nå målet att så många som möjligt kan ta del av kultur och använda den nya tekniken. Tekniken är en väg för att göra kultur tillgänglig för alla.

Förvaltningen instämmer i att uppgiften att motverka den digitala klyftan är viktig, framförallt för institutionerna, och att kulturen är en del av lösningen på den uppgiften. Teknikutvecklingen och kulturutbudet på internet har förbättrat möjligheterna att utforska kulturen både för de som lever i Stockholm men även för de som vill besöka Stockholm. Den största mängden kulturutövande är dock än så länge inte beroende av

den nya tekniken.

Förvaltningen håller med om att kulturlivet ska vara tillgängligt också för dem som inte självmant söker sig dit. Vi vill poängtera att den attraktiva kulturstaden ska byggas av alla dess medborgare, oavsett utbildning och bakgrund. Medborgarperspektivet är av stor betydelse för att lyckas.

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att många målgrupper finns sida vid sida i flexibla och flerfunktionella mötesplatser.

Förvaltningen saknar ett tydligt jämställdhetsperspektiv i förslaget till kulturvision.

Förvaltningen vill understryka att arbetet för att ge barn och ungdomar tillgång till professionella kulturupplevelser och likvärdiga möjligheter till eget skapande” är så viktigt att det bör ingå som en del i kulturvisionen.

Förvaltningen instämmer i att Stockholm ska vara en stad med många kulturella centra och vill understryka att det är viktigt för mångfalden att stadens yttre stadsdelsområden finns representerade i kulturvisionen.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 november 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 8 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Inledning

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning verkar i ett område rikt på kulturarv. Två av Sveriges mest framstående industrier har haft sina verksamheter i stadsdelen; Alfred Nobels dynamitfabrik i Vinterviken och telekomföretaget Ericssons fabrik vid Telefonplan. I stadsdelen finns även en av Sveriges största koncentrationer av utomhusskulpturer – Västertorps skulpturpark – med sina 21 fristående skulpturer.

Ericssons gamla fabriksbyggnader har idag utvecklats till ett av Sveriges största kluster för företagare inom kreativa näringar, med bland annat Konstfack, Transit, Hyper Island, Materialbiblioteket och Kolonien, och är ett utpekat utvecklings-område i Vision 2030 och Söderortsvisionen. Visionen för Telefonplan är att Telefonplan ska utvecklas till ett internationellt centrum för kreativa näringar.

Definition av kultur

Förvaltningen föreslår att en definition av kulturbegreppet skrivs in i inledningen av kulturvisionen.

Gemensamma ytor för utövande av kultur

Kulturvisionen inleds med att "Stockholm ska växa med kultur!". Hägersten-Liljeholmen är en av Stockholms snabbast växande stadsdelar. Förvaltningen ser positivt på att verka i en stadsdel som både har en stark historisk kulturell förankring samtidigt som den befinner sig i en expansiv utveckling. Kulturen behöver finnas där invånarna finns, inte minst för de grupper som är minst rörliga över staden som exempelvis äldre och mindre barn. Sannolikheten ökar även att de kulturovana tar del av utbudet ju enklare kulturen är att nå. Förvaltningen instämmer i kulturnämndens anförande att ett rikt kulturliv är nödvändigt för att fler människor ska känna sig hemma i en växande stad och att det är viktigt att man i stadsplanering tar hänsyn såväl till nya behov som till kulturmiljön.

Även om den äldre stadsplaneringen av områden som exempelvis Aspudden, Gröndal, Midsommarkransen och Västertorp dominerades av bostäder, planerades de även inrymma mötesplatser, affärer, ateljéer m.m. Folkbildningen stod i centrum. Mycket har hänt i stadsdelarna sedan dess. När nu staden förtätas ställs nya krav på gemensamma ytor för att utöva kultur. Mötesplatser efterfrågas med möjlighet att ta del av evenemang och att själva kunna skapa. Behovet av mötesplatser och lokaler behöver därför vägas in i samhällsplaneringen.

I nämndens yttrande till kommunstyrelsen 27 november 2008 över remissen "Kultur i ögonhöjd – för, med och av barn och unga – strategisk plan för barn- och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012", framförde nämnden att en central funktion skulle kunna vara lösningen, med överblick över staden, dess behov och förutsättningar och som kan driva frågor gällande allmänna lokaler och mötesplatser såsom bibliotek, kulturhus, fritidsgårdar i byggprocesser. Denna funktion skulle också kunna ha till uppgift att samordna olika intressenter och intressen för samutnyttjande av arenor och platser.

Nå fler människor oftare

Förvaltningen instämmer i kulturnämndens anförande att Stockholms kulturliv ska växa och nå fler människor oftare. Stadsdelsförvaltningens målgrupper är barn, ungdomar, personer med funktionsnedsättning, personer i behov av sociala insatser och äldre.

Kultur är viktigt för barns och ungdomars lärande och för att bygga sin egen identitet. I kulturvisionen anges att i förskolan, skolan och på fritiden erbjuds alla barn och ungdomar att ta del av och själva utöva kultur för personlig utveckling. Under rubriken "Lokal kultur i världsklass" föreslår förvaltningen att förutom skolan, även förskolan skrivs in i stycket om att den attraktiva kulturstaden Stockholm byggs av människor som tidigt får möta kulturen. Samma sak gäller under rubriken "Staden är dess människor" där det står att alla barn och ungdomar har möjlighet till eget skapande och nås tidigt av kultur som är intensivt närvarande i skolorna.

Ur demokratisynpunkt är det viktigt att alla invånare hittar sitt uttryckssätt. Det är därför angeläget att tidigt få möjlighet att undersöka vad som är ens eget sätt att ut-

trycka sig på. Förskolorna och skolorna har en viktig funktion att fylla för att ge alla barn möjlighet att prova på exempelvis musik, dans, teater, bild och form. För att kunna erbjuda detta behövs tillgång till kunniga kulturpedagoger och kulturarbetare. Kulturskolan Stockholm har under många år haft nära samverkan med stadens skolor. Genom att integrera skapande ämnen i undervisningen kan nya vägar till lärande utvecklas.

I inledningen av kulturvisionen står bland annat att Stockholm ska erbjuda sina medborgare en stad som är tillgänglig och välkomnande. Personer med funktionsnedsättning är en grupp som mer än andra behöver en kultur som är tillgänglig i form av anpassade lokaler, hörslingor m.m.

Mötesplatser för äldre i stadsdelen är bland annat Hövdingagården och Antikträffen. Förvaltningen samverkar med pensionärsorganisationerna vars insatser är viktiga för att tillvarata de äldres intressen samt berika deras situation. Pensionärsorganisationerna lyfter ofta fram behovet av fler föreningslokaler, vilket ligger i linje med förvaltningens synpunkter om behovet av fler fysiska mötesplatser i takt med att stadsdelen växer. Förvaltningen vill även lyfta fram att äldre som bor på vård- och omsorgsboende ska ha en meningsfull tillvaro med olika aktiviteter och kultur, sång och musik.

Central organisation för samordning av kultursatsningar

Förutom en vision kring kulturen efterfrågar förvaltningen en strategi kring organisationen. Förutsättningarna för att utöva och bedriva kulturverksamhet ser olika ut i stadsdelarna. Det är viktigt att det finns en central organisation och funktion för samordning av satsningar och insatser över staden, som kan hålla i trådarna och har kulturkompetens både på djupet och på bredden samt kan komplettera och stötta stadsdelarna där så behövs. En del kontakter kan skötas via de digitala mötesplatserna, samtidigt som det behövs personer som driver idéer utifrån kulturvisionen. En samordning blir dessutom resurseffektivt.

Digitala utvecklingen

I kulturvisionen lyfts den digitala utvecklingen fram. Förvaltningen instämmer i att den tekniska utvecklingen är viktig, inte minst för utövande av kultur. Konstnärer och andra aktiva inom kulturskapandet ligger ofta i framkant med att använda och utforska nya medier.

Central bidragsgivning

Förvaltningen tror att föreningsbidrag, produktionsstöd och andra stödmöjligheter kommer att behövas även i framtiden för att kunna erbjuda invånarna olika former av kultur. Förvaltningen föreslår att bidragsgivningen flyttas centralt till en funktion som har kunskap och kännedom både om området och om staden som helhet. En centralisering av bidragsgivningen ökar också möjligheterna för en likabehandling av ansökningarna.

Kulturcentrum med bibliotek i Liljeholmen

I kulturvisionen under rubriken ”Stimulera nyskapande, entreprenörer och innovationer”, anges bland annat biblioteken som en arena för oväntade möten för många olika intressen och kulturyttringar. Förvaltningen vill här lyfta fram Liljeholmsområdet som i översiktsplanen utpekats som ett av Stockholms stadsutvecklingsområden. Förvaltningen vill i likhet med nämndens yttrande den 29 september 2011 till kommunstyrelsen över ”Förslag till strategisk plan för bibliotek i Stockholms stad 2011-2015” även här framhålla behovet av att ett kulturcentrum med bibliotek inrättas i Liljeholmen. I ett särskilt uttalande betonade nämnden vikten av att ett nytt bibliotek etableras i Liljeholmen som ska vara anpassat för alla, oavsett ålder, funktionsnedsättning, utbildning eller ekonomi. Nämnden lyfte fram att en ny kulturverksamhet länge har efterfrågats av medborgare i Liljeholmen och att nämnden därför gärna ser att ett kulturcentrum med bibliotek inrättas.

Sammanfattningsvis konstaterar förvaltningen att det är en stor utmaning att sprida kulturen så att fler grupper blir delaktiga. Förvaltningen framhåller i likhet med kulturvisionen vikten av att kulturen utvecklas och görs tillgänglig för alla.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 november 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Bengt Roxne m.fl. (S), Leif Larsson (V) och Lars Jakobsson m.fl. (MP) *bilaga 1*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 oktober 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar tanken att en övergripande strategi och kulturvision måste utgöra en viktig koppling till "Vision Stockholm 2030". Stockholm ska vara en upplevelserik, mångsidig och innovativ stad. Kulturvisionen uttrycker att lokala initiativ och eldsjälar ska uppmuntras och att tillfälliga nätverk nu ersätter gamla tiders föreningsliv och folkbildningstraditioner. Denna erfarenhet har också förvaltningen. Nya kommunikationsmöjligheter medverkar till nya former av samverkan och kunskapsutbyte. Framtidens folkbildning måste bygga på Stockholmarens kompetens, nyfikenhet och kreativitet med inspiration från omvärlden som leder till nya kulturyttringar. Kulturen verkar gränsöverskridande och ytterstadens flöde av mångfald och inspiration från många olika kulturer bör tillvaratas i Stockholms utveckling som "The Hot Spot" för nyskapande kultur. Enligt planen ska budskapet "både och" innebära att Stockholm erbjuder evenemang av internationell toppklass, samtidigt som det ska finnas utrymme för mindre evenemang för en "kvalificerad publik". Detta tolkar förvaltningen som att det ska erbjudas evenemang i form av eget skapande och upplevelser för alla oavsett ålder, kön, intresse eller etniskt tillhörighet.

Stockholm är en växande stad med en rad krav på bla bostäder, kommunikationer, företagsklimat, vård, skola, omsorg och kultur. Den digitala tekniken påverkar hela samhället och ger stockholmarna goda förutsättningar för ett brett kulturskapande och kulturutövande. Engagemang och deltagande bland medborgarna är stort men för att stärka det ytterligare anser stadsdelsförvaltningen att det krävs satsningar i ytterstaden. I förskolan, skolan och på fritiden ska barn och ungdomar erbjudas möjlighet att ta del och själva utöva kultur för den personliga utvecklingen. För detta krävs att professionella kulturutövare och institutioner etablerar sig i ytterstadsområdena. Det måste finnas flexibla flerfunktionella mötesplatser där unga, gamla, fria grupper, amatörer och professionella kan mötas i en växande stad. Med allt större stadsdelscentra måste förutsättningar ges för ett starkt kulturliv även utanför city.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som var på remissen.

Reservation anfördes av Catarina Agrell m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Anders Ödmark m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Reijo Kittilä (V), *bilaga 1*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är i huvudsak positiv till den föreslagna visionen. Stockholm är redan idag en stad med ett rikt kulturliv. Planen berör, liksom den nyligen remissbehandlade visionen för biblioteksverksamhet, många viktiga utmaningar; det växande Stockholm och behovet att finnas där stockholmarna finns, nya medier och teknikutvecklingens utmaningar, delaktighet och lyhördhet för brukarnas önskemål.

Stadsdelsförvaltningen ser kulturen som en viktig samhällsresurs. Den växande stadens behov och en snabb teknikutveckling är utmaningar för dem som ansvarar för att planera för framtiden. Stadsdelsförvaltningen deltar gärna i arbetet, men vill betona förvaltningens primära ansvarsområden; planering för och drift av stöd och omsorg för barn, äldre, funktionsnedsatta och socialt utsatta, öppen fritidsverksamhet för barn och unga samt drift och underhåll av parker.

Teknikförändringar, nya målgrupper och ändrade behov gör framtiden relativt svårförutsägbar för kulturplaneraren. Inom förvaltningens verksamheter fortsätter arbetet med nära och konkreta kulturinslag av olika karaktär som viktiga komplement till olika omsorgsinsatser.

I äldreomsorgen ordnas regelbundet t.ex. musikstunder, teaterinslag, utställningar m.m., i vissa fall i äldreboendets egen regi, i andra fall i samarbete med föreningslivet. I den öppna verksamheten på anhörig- och frivilligcentret Baltzar ordnas varje år ett stort antal kulturprogram.

Inom förskolan arbetar alla med utgångspunkt i ”Kultur i ögonhöjd”. Kungsholmens förskolor arbetar också tillsammans med stadsdelens grundskolor och Fria Teatern med olika kulturinslag i samband med övergången till skola.

I stadsdelens parker och i den övriga öppna fritidsverksamheten är kultur av olika slag viktigt. Det i parken kan handla om allt från allsång med barn och vuxna till vård av traditionella lekar. Ungdomar ges möjlighet att delta i musik-, kultur- och sportaktiviteter där deras egna initiativ tillvaratas. På fritidsgården finns en fullt utrustad replokal för ungdomar som vill spela musik.

Inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning handlar det oftast om att tillsammans med den enskilde brukaren skapa förutsättningar att ta del av stadens kulturutbud på det sätt han eller hon önskar.

Kungsholmens bibliotek är på olika sätt en viktig samarbetspart för samtliga omsorgsverksamheter.

Stadsdelsnämnden arrangerar sedan ett antal år ett nationaldagsfirande i Rålambshovsparken, där Kulturskolan är en central samarbetspart. Föreningar och enskilda kulturutövare deltar också. Amfiteatern i parken upplåts i samarbete med trafikkontoret till såväl Parkteatern som andra kulturevenemang.

Stadsdelsnämnden fördelar varje år bidrag till lokalt verksamma föreningar vars verksamheter kompletterar nämnden egna insatser. Inte sällan handlar det om kulturaktiviteter av olika slag riktade till framför allt äldre.

Driften av stadsdelens parker ger medborgaren arenor för spontana kultur- och idrottsaktiviteter. Förvaltningen instämmer i Kulturvisionens beskrivning av möjlighe-

terna att mer använda alla stadens offentliga rum – större ytor, torg och parker liksom mindre ”mellanrum” – som rum för kultur. Samtidigt vill förvaltningen varna för att alla ytor används för planerad verksamhet. Staden och dess medborgare har behov också av ”tomrum”. Stadsdelsförvaltningen har genom åren sökt begränsa aktiviteter som låser stora ytor av Rålambshovsparken, så att parken kan förbli Kungsholmens vardagsrum.

Stadsdelsförvaltningen förutsätter att resultatet av det fortsatta visionsarbetet kommer att återkopplas till samtliga nämnder i staden och så småningom omsättas i konkreta och uppföljningsbara mål, aktiviteter och indikatorer i de årliga verksamhetsplanerna.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Anita Lindskog m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Shadi Larsson (MP) och Nicke Grundberg (MP), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Hans Enroth (V), *bilaga 1*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är i huvudsak positiv till den föreslagna visionen. Stadsdelsnämnden bidrar till att förverkliga visionen på flera sätt.

Inom äldreomsorgen anordnar stadsdelens vård- och omsorgsboenden och dagverksamheter kulturaktiviteter som sång och teater i samarbete med frivilligorganisationer och andra aktörer. Nämnden driver också Vasaträffen, en träffpunkt som är öppen för alla äldre i Stockholm och har ett stort utbud av kulturaktiviteter.

I förskolorna får barnen möjlighet att arbeta med olika uttrycksformer som bild, sång och drama. Man arbetar också utifrån barnens närmiljö och den kulturhistoria som finns i stadsdelen. Förskolorna har ett nära samarbete med stadsbiblioteket, som kontinuerligt har möten med förskolornas kulturombud för information och kompetensutveckling.

Barn och ungdomar på Norrmalm erbjuds också kulturaktiviteter på fritidsgården och i samband med skolloven i samarbete med bl.a. stadsbiblioteket och arena Accent. Förvaltningen vill ge fler ungdomar möjligheter till eget kulturskapande och mötesplatser och har sedan ca två år en samverkansgrupp för kultur och fritid för ungdomar.

Under våren 2012 kommer en stor undersökning av ungdomars kultur- och fritidsvanor att göras i samverkan mellan stadsdelsförvaltningen och idrottsförvaltningen.

Stadsdelsnämnden har fyra år i rad arrangerat nationaldagsfirande i Vasaparken med fokus på barn- och ungdomskultur och kommer att anordna firande även 2012. En gång i veckan under vissa perioder av året anordnar förvaltningen även familjekvällar i Vasaparken med inriktning på kultur. Framöver kommer även Sven Harrys konstmuseum och Bonniers konsthall att ingå i ett samarbete kring familjekvällarna.

En del av den föreslagna visionen består i att staden ska planeras som en arena för möten, evenemang och kreativitet och att den offentliga kulturens rum ska matchas av mellanrum med plats för nyskapande och lokala alternativ. Förvaltningen vill poängtera vikten av att planera för och satsa på kultur i stadens alla stadsutvecklingsområden. I samband med planeringen av Hagastaden har förvaltningen arbetat tillsammans med två tonårsgrupper för att ta del av deras idéer om det nya området. Utifrån en karta över Hagastaden har ungdomarna placerat in olika aktiviteter som tilltalar dagens ungdom. Idéerna har presenterats för en referensgrupp för Hagastaden, som består av tjänstemän från stadsbyggnadskontoret, idrottsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och exploateringskontoret.

En annan del av visionen är att kulturen ska vara tillgänglig och välkomnande. Det innebär bl.a. tillgång och möjlighet till deltagande för alla utan hänsyn till ekonomiska förutsättningar. Förvaltningen anser att biblioteken har en viktig roll att fylla i detta sammanhang, som en fysisk mötesplats som är avgiftsfri och därför öppen för alla. Men tillgänglighet består enligt förvaltningen också av att kunna erbjuda kultur på tider som passar de flesta invånare. På lördagar och söndagar har Stockholms Stadsbibliotek öppet endast mellan kl.12-16. För att helt leva upp till visionen anser förvaltningen att stadens huvudbibliotek bör ha generösare öppettider än så.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Mia Päärni m.fl. (S), Jakob Dencker m.fl. (MP) och Leo Ahmed (V) *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Bo Sundin m.fl. (M) och Burhan Yildiz (FP), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 december 2011 har i huvudsak följande lydelse.

För att Stockholm ska kunna erbjuda kulturverksamheter på hög och bred nivå, gärna i världsklass, krävs insatser från ett flertal aktörer – däribland staden. Stadens uppgifter rör att främja den fysiska infrastrukturen för kulturinstitutioner via stadsplaneringen, ge bidrag till delar av verksamheten samt ansvara för folkbiblioteken och kulturskolan. Staden bedriver också teater- och museiverksamhet. Förvaltningen får för övrigt notera att huvuddelen av kulturutbudet inom Stockholm svarar den enskilda sektorn för via bokhandel, biografier, teatrar, musiksällskap av olika karaktär, konsertarrangörer, kyrkliga församlingar, konsthallar/konsthallar m.m. I Stockholm är naturligtvis också de statliga kulturinstitutionerna (Operan, Dramaten och museerna) av stor betydelse. Vidare bör landstinget som huvudfinansiär av Stockholms konserthusstiftelse/Kungliga filharmonikerna samt Sveriges Radio AB:s engagemang för Radiosymfonikerna och den publika verksamheten i Berwaldhallen noteras. Men ur ett Rinkeby-Kista-perspektiv är framförallt närvaron av och den framtida utvecklingen av stadens egna insatser genom bibliotek och kulturskola, som kulturnämnden ansvarar för, av stor betydelse. I det följande lämnar stadsdelsförvaltningen synpunkter på några del- aspekter som också bör kunna ingå i Kulturvision 2030.

Lokal kultur i världsklass

I Rinkeby-Kista stadsdelsområde är det konstruktivt att i en kulturvision knyta an till Vision Järva. Att med kulturens kraft medverka till att Järva blir ett område många vill besöka, flytta till och stanna kvar i. Under hösten 2011 har Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd och kulturnämnden lämnat ett utredningsförslag om ett nytt kulturhus i Husby. I stadsdelsområdet finns idag ingen teater-, dans- eller konsertlokal som uppfyller dagens än mindre morgondagens krav på teknik, rumslig flexibilitet, akustik och publikplatser. Förvaltningen har, allt sedan Kista världsmusikfestival startade 2001, haft ett nära och kreativt samarbete med kulturföreningen som förestår festivalen. Bristen på ändamålsenliga lokaler i området för kulturevenemang har varit högst påtaglig. Kulturarrangemang har ofta blivit kostsamma då de lokaler som används varit dåligt utrustade och sällan kunnat ta in den publikmängd som varit önskvärd. Ett kulturhus i Husby kan bland annat uppmuntra lokala kulturaktörer, öka antalet kulturella gästspel i området samt underlätta för innerstadens kulturinstitutioners närvaro lokalt. I en framtid ser förvaltningen hur ett nytt kulturhus har sin givna plats i ett i övrigt så välförsett område som Rinkeby-Kista.

Stockholm en evenemangs- och upplevelsestad i världsklass

Under hösten 2011 har stadsledningskontoret presenterat ett förslag till en evenemangsstrategi för Stockholms stad. Förvaltningen anser att det är naturligt att Kulturvision 2020 på ett tydligt sätt knyter an till visionen att göra Stockholm till en evenemangs- och upplevelsestad i världsklass.

Barn- och ungdomsperspektiv

I Rinkeby-Kista arbetar förvaltningen i enlighet med stadens barn- och ungdomskulturplan "Kultur i Ögonhöjd", vars övergripande mål slår fast att "alla barn och unga i

Stockholm ska ha likvärdig tillgång till professionella kulturupplevelser och likvärdiga möjligheter till eget skapande”. Förskolebarnen i stadsdelsområdet får möta den professionella scenkonsten minst en gång per termin. Under samtliga skollov erbjuds barn och ungdomar i området ett rikt utbud av kulturevenemang och skapande verkstäder. I ett Stockholm med lokal kultur i världsklass är det viktigt att alla Stockholmare tidigt i livet ser kulturen som en självklar del i livet och att kulturen är närvarande i närsamhället. Barn- och ungdomskulturplanen ”Kultur i ögonhöjd” bör därför, enligt förvaltningen, integreras i Kulturvision 2030.

Bejaka mångfald

Många av Stockholms nyinflyttade utrikesfödda invånare har bosatt sig i stadsdelarna runt Järvafältet. En utmaning inför framtiden är ett Stockholm som bejakar mångfald och tar till vara kulturella uttryck och erfarenheter som inte alltid har så lätt att komma till tals. Att tidigt uppmuntra barn och ungdomar till att delta i kulturaktiviteter och eget skapande kan leda till att fler unga söker sig till de estetiska programmen inom såväl gymnasieskolan som högskolan. Fler elever med olika kulturell bakgrund kommer på sikt att medverka till ett kulturliv som bättre än idag speglar Stockholms befolkning i stort. Av Kulturvision 2030 bör därför också framgå stadens ambitioner när det gäller pluralism i de kulturella uttrycken.

Digital utveckling

I Rinkeby-Kista stadsdelsområde är många stora barnfamiljer trångbodda. Medelinkomsten är en av Stockholms lägsta. Behovet av mötesplatser med utrustning för digital teknik som också kan fungera som gemensamma vardagsrum är stort. I Kulturvision 2030 lyfts den digitala utvecklingen fram för deltagande och skapande. Flera nämnder i staden har ett uppdrag att motverka att digitala klyftor i samhället växer sig starkare. I stadsdelsområdet finns idag flera kulturaktörer som med stöd av kommunala medel arbetar med digitala verktyg. Bland nämnda aktörer märks biblioteken, kulturskolan, studieförbunden, lokala kulturföreningar, ungdomsgårdar, träffpunkter för äldre ungdomar, kulturgårdar och samlingslokaler. Ska Stockholm uppnå lokal kultur i världsklass behöver dessa resurser samordnas på ett mer effektivt sätt över nämnd- och förvaltningsgränser.

Lokal kulturplan för Järva

I en växande stad ger i framtiden fler och större stadsdelscentra utanför city förutsättningar för ett starkt kulturliv även i ytterstaden. Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning ser positivt på att en kulturvision för staden upprättas i syfte att skapa ett Stockholm med kulturen i världsklass. Kultur är inte enbart en fråga för det traditionella kulturområdet. Det berör många olika sektorer i staden. Förvaltningen anser att en av förutsättningarna för att kulturvisionen ska kunna förverkligas är att den förtydligar stadens nämnders och bolags olika ansvarsområden inom kulturområdet. Härigenom skulle kulturvisionen också bli ett strategiskt styrdokument som förenklar samarbete och samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag. Dessutom skulle enskilda kulturutövaras och

kulturverksamheters kontakter med staden underlättas.

Genom att göra kulturen mer tillgänglig överbryggs klyftor i samhället. Kultur ska finnas där människor bor och verkar. Inom Järvaområdet är behov och möjligheter inom kulturområdet omfattande. För att dessa ska kunna förverkligas krävs en bred samverkan mellan olika parter. Kulturförvaltningen gör idag tillsammans med stadsdelsförvaltningarna runt Järvafältet och lokala aktörer satsningar för barn och ungdom i Husby, Kista och Tensta. Förvaltningen ser därför, som ett naturligt nästa steg, att kulturförvaltningen därefter tillsammans med lokala aktörer går vidare och arbetar fram en lokal kulturplan för Järvaområdet, där syftet bör vara att med kulturens kraft medverka till att Järva blir ett område många vill besöka, flytta till och stanna kvar i.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Claes Elmgren m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Tina Kratz (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Ewa Larsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltning anser att det är positivt att en kulturvision tas fram och att kulturen ses som en viktig sammanhållande kraft i samhället. Det är positivt att kulturvisionen även lyfter fram att kultur ska finnas i alla delar av staden och vara tillgänglig för alla.

Kulturvisionen är mycket visionärt skriven. Det är delvis svårt att uppfatta vilka förslag förvaltningen har att ta ställning till. Kulturens sammanlänkande funktion i samhället kan inte ensamt lösa problem som staden brottas med, som integration och segregation. Kulturvisionen lyfter fram den digitala tekniken som en lösning för många funktioner, t ex biblioteken. Under de senaste tio åren har mycket hänt inom IT och utvecklingen kommer troligen att fortsätta i rasande fart 19 år framåt i tiden. Förvaltningen menar att den digitala tekniken kommer att ha mycket stor betydelse i framtiden men det är svårt att överblicka hur.

Den stora frågan är vad får kultur kosta? Inom Skarpnäcks stadsdelsområde finns ett stort kulturutbud och många kulturutövare. För förvaltningen är det svårt att balansera mellan stöd till nyskapande kultur och bevara redan etablerad verksamhet med en

begränsad budget. Förvaltningen saknar hur man ska tillmötesgå de funktionsnedsattas behov i kulturvisionen.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 november 2011 att godkänna förvaltningens svar på remissen samt att därutöver anföra följande:

Det är alldeles utmärkt med en vision för hur kulturen bör utvecklas i Stockholm fram till 2030, och att den tydligt kopplas till "Ett Stockholm i världsklass". Det är många vackra tankar som presenteras och de flesta har alldeles säkert inget att invända mot dessa. En vision är en vision men för att den ska kunna ligga till grund för strategier och mål krävs ett visst mått av konkretion. Vad som är viktigast att uppnå är svårt att se.

Det är viktigt för hela staden att det finns ett rikt kulturliv i innerstaden som nyttjas av alla stadens invånare, men kulturen ska också vara en hävstång för utveckling, attraktionskraft och välmående i ytterstaden. Vi anser att det behövs en bättre balans mellan dessa ambitioner. Kulturens centrum placeras så tydligt i stadens centrum. Ytterstadens invånare beskrivs som sändare av idéer och resenärer mot detta centrum, och mottagare av information därifrån. Att också vår stads kulturliv ska växa med allt fler välutbildade människor är ett viktigt budskap i visionen. Men fokuseringen på att de välutbildade bygger "den attraktiva kulturstaden Stockholm" ger uttryck för ett elitistiskt synsätt.

Vi vill mot bakgrund av det som beskrivs ovan instämma i de två ändringsförslag från FP och M som beslutades vid Kulturnämndens behandling av "Kulturvision 2030" den 14 juni.

Reservation anfördes av Robert Lagergren m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Rebwar Hassan (MP), *bilaga 1*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 24 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Kulturvision 2030 utgår från den växande staden och förvaltningen vill i det sammanhanget framföra att många Skärholmsbor upplever att Stockholm blivit alltmer segregat i boendet, ekonomiskt och mellan gamla och nya svenskar. Flera undersökningar i Sverige visar att den publik som besöker kulturinstitutionerna inte utgör ett genom-

snitt av befolkningen. I kulturvision 2030 framgår att Stockholm ska växa med kultur och att kulturlivet ska vara tillgängligt även för dem som inte självmant söker sig dit. Det kan uppnås dels genom fler mötesplatser i ytterstaden och dels genom förändringar i kulturutbudet så att fler känner sig lockade och delaktiga. Ett sätt är att ge goda förutsättningar för arbetssättet community art – en kulturform som utförs i dialog mellan professionella kulturarbetare och medborgare, boende eller skolelever.

När Stadsteatern etablerade sig i Skärholmen arbetades det medvetet med community-teater. Skärholmsbornas livserfarenheter och upplevelser gestaltades konstnärligt på scen. För Skärholmsborna är Skärholmens stadsteater en viktig teater. I kulturplanen önskar vi att staden också anger en strategi för att nå ut till dem som inte självmant söker sig till kulturlivet samt arbeta med kulturformer som attraherar minoritetsgrupper.

Globalisering, digitalisering och migration ställer krav på individer, företag och organisationer i interkulturell kompetens. Det behövs ett medvetet arbete för att främja interkulturell dialog, vilket både betonas i de nationella kulturpolitiska målen och i EU:s kulturplan, *European Agenda for Culture*. Inom EU används begreppet *social cohesion* som delvis påminner om begreppet socialt kapital. Det handlar om tillhörighet, tillit, delaktighet, solidaritet och att känna anknytning till den plats där man bor och verkar. Erkännandet av olikheter är fundamentalt för ett jämlikt samhälle. Interkulturell dialog är en process som består av öppet utbyte och interaktion mellan individer, grupper och organisationer med olika kulturell bakgrund och tillhörighet.

I föreslagen kulturvision saknar vi skrivningar om hur arbetet med interkulturell dialog kan genomföras och om att öka den interkulturella kompetensen bland medborgare, anställda och företag.

I Kulturvision 2030 skymtas barn och unga endast flyktigt. Förutsättningen för en hållbar utveckling är att fokusera på barnperspektivet. I allt långsiktigt arbete måste kommande generationer beaktas. Att i visionen skriva att barn *ska erbjudas* eller att barn *ska ta del av* kultur blir vagt, särskilt i förhållande till de kulturpolitiska målen där det anges att barnets rätt till kultur särskilt ska uppmärksammas. Förvaltningen vill att kulturens plats i skolan ska framhållas och vill även betona hur viktig Kulturskolans verksamhet är.

En av förutsättningarna för en kultur i världsklass är att kulturutövarna erbjuds någon form av trygghet i skapandet. Kulturvision 2030 saknar skrivningar om kulturskarnas ekonomiska, sociala och upphovsrättsliga villkor. Lokala initiativ och eldsjälarna tycker vi ska uppmuntras.

Förvaltningen tycker det är positivt att kulturnämnden uppmärksammat att föreningslivet och folkbiblioteken har bidragit till en folkbildningstradition i bred förankring. De ligger i framkant och använder ny teknik som leder till nya möjligheter och samarbetsformer. Det stämmer väl överens med förvaltningens erfarenheter i Skärholmen.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 24 november 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande Ornina Younan (S), Anna Jonazon (S), Emanuel Öz (S) och Jonas Ljungstedt (V), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Awad Hersi (MP) och Derya Uzel (MP), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 oktober 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har tagit del av Kulturvision 2030. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ser det som positivt att en kulturvision tas fram. Kulturvisionen är en viktig del för att förverkliga den övergripande visionen. Med den framåtriktade synen ger kulturvisionen möjligheter för ett utvecklat kulturliv för hela Stockholm. Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att kulturvisionen är väl avvägd mellan förutsättningarna för de mer professionella och de enskilda.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ställer sig särskilt bakom att all utveckling inom kulturområdet är till för Stockholms invånare och att tillgång och möjlighet till deltagande är för alla utan hänsyn till ekonomiska förutsättningar, ålder eller geografisk tillhörighet.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd menar dock att det kan finnas behov av att kulturvisionen delvis omarbetas och att den stilistiska utformningen omarbetas.

Innehållet kan ibland uppfattas som otydligt. Kopplingen mellan antaganden och resultat kan behöva förtydligas. Ett exempel är skrivningen ”att utbyggnad av nya stadsdelar skapar nya förutsättningar för ett blomstrande kulturliv i ytterstaden”. I denna del bör framhållas att planeringen i ett tidigt skede bör ta hänsyn till kulturella värden och verksamheter för att ge möjlighet till ett blomstrande kulturliv i ytterstaden.

Vad avser föreningslivet menar Spånga-Tensta stadsdelsnämnd att tillfälliga nätverk mer kompletterar än ersätter det traditionella föreningslivet. I Spånga-Tensta spelar föreningslivet en stor roll för kulturlivet och bedöms göra så även framöver.

En formulering som kan uppfattas som kontroversiell är att Stockholmarna närmast framställs som en homogen grupp av välutbildade, ekonomiskt starka människor.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att kultur byggs av en mångfald av kvinnor och män, flickor och pojkar från olika kulturer som finns representerade i Stockholm med olika utbildningsnivåer och ekonomiska förutsättningar.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde 2 januari 2012 att godkänna förvaltningens svar på remissen.

Reservation anfördes av Sandra Lindquist (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Anders Göransson m.fl. (S) och Erik Malm (MP), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 18 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till stadens förslag till Kulturvision 2030. Långsiktiga målsättningar behövs för att uppnå förbättringar.

Stadsdelsförvaltningen vill lyfta fram vikten av att kultur bli tillgänglig för alla medborgare och särskilt de målgrupper som förvaltningen har ett uttalat ansvar för. Vi ser bl.a. positivt på nya digitala kulturformer där kulturen kan komma till människan istället för tvärtom. Förvaltningen vill också lyfta de positiva effekterna som kulturarangemang kan skapa med exempel från nyårsfirandet på Slussen, midsommarfirande i Vitabergsparken, Sjöstadsdagen och Söderandans dag. Det är exempel på nya eller traditionella mötesplatser som finns att tillgå för att uppnå gemenskap under trygga och tillgängliga former i stadsdelen för södermalmsbor, stockholmare och besökare.

Södermalm har många mellanrum och parker som vi värnar om för olika kulturarangemang som sker med eller utan de offentliga stöd. Dessa mellanrum är också viktiga mötesplatser för medborgarnas rekreation i vardagen. Bergsunds strand har en brokig mängd ungdomskulturarrangemang, under Skanstullsbron har en mötesplats för ungdomar uppstått och i Vitabergsparken har bl.a parkteatern kulturarrangemang. Tanto har varit föremål för många större och mindre arrangemang samtidigt som det är en välbesökt rekreationsyta för alla åldrar.

Förvaltningen ser positivt på en samverkan med kulturförvaltningen för att tillsammans utveckla kulturlivet ytterligare på Södermalm. Vi vill att denna samverkan ska dels inriktas på stödja nya kulturformer som kan ge tidigare nämnda synergieffekter för alla medborgare och dels våra särskilda målgrupper, barn och ungdomar, ekonomiskt utsatta, funktionsnedsatta och äldre. De medel som förvaltningen idag har till sitt förfogande används för såväl alla medborgare som vissa målgrupper. Förvaltningen stödjer också med dessa medel att nätverk eller gemenskap stärks i stadsdelen.

För stadsdelsområdets barn och unga erbjuds kultur för, med och av barn. Förskolor och parklek arbetar med "kultur i ögonhöjd" stadens kulturplan där varje förskola väljer själva vilket kulturutbud som passar i det pedagogiska arbetet. Föräldrarnas

nöjdhet med kultursatsningarna följs upp årligen i förskoleundersökningen.

Inom individ- och familjeomsorgen arbetas det aktivt både i förebyggande insatser och i vård och behandling för att erbjuda attraktiva och trygga verksamheter och mötesplatser för ungdomar som alternativ till droger och våld.

Äldreomsorgen genomgår en utveckling till att verka för att öka livsinnehållet och välbefinnandet hela livet. Främst utvecklas inom hemtjänsten förmedling och motivering av deltagande i gemenskaper, öppna verksamheter och kulturella inslag. I våra äldreboenden utvecklas allt mer kulturella inslag och aktiviteter för att öka det sociala innehållet. Förvaltningen ansvarar också för Tellus vid Horntull och Tanto Seniorlokal för hela stadens räkning. Dessa är som mindre kulturhus för äldre med öppna kulturarrangemang av olika slag. Föreningar har sina verksamheter där och på Tellus finns ett bibliotek med lite extra "äldreservice". De besöks av många stockholmare.

Verksamheterna för personer med funktionsnedsättningar har som mål att öka delaktigheten till samhällslivet. Flertalet stödinsatser har ett integrerat ansvar att biträda den enskilda i att kunna delta i olika gemenskaper och kulturarrangemang. Det är förvaltningens mening att ökad tillgänglighet för allt fler typer av funktionsnedsättningar kommer att minska den enskildas behov av personligt stöd för att kunna delta i kulturarrangemang.

Förvaltningen kommer att återkomma i sitt framtida planarbete med mer konkreta samverkansförslag till kulturförvaltningen.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Majvi Andersson m.fl. (S), Sebastian Wiklund (V) och Berit Valfridsson Berval (MP), *bilaga 1*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är positiv till föreslag till *Kulturvision 2030* samt att den utgår från *Vision Stockholm 2030*.

Förvaltningen menar att det i staden ska erbjudas kultur både för, med och av boende och besökare i Stockholm d.v.s. evenemang i form av eget skapande och upplevelser för alla oavsett ålder, kön, intresse eller etnisk tillhörighet. Med allt större stadsdelscentra bör förutsättningar ges för ett kulturliv även utanför city.

Framöver bör också den strategiska planen för barn- och ungdomskultur i Stockholm 2009-2012 *Kultur i ögonhöjd – för, med och av barn och unga* på ett tydligare sätt kopplas ihop med visionen.

I förskolan, skolan och på fritiden ska barn och ungdomar erbjudas möjlighet att ta del och själva utöva kultur för den personliga utvecklingen.

Förvaltningen föreslår därmed att stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2011 att överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av Birgit Marklund Beijer m.fl. (S), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Stefan Nilsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Birgit Marklund Beijer m.fl. (S), *bilaga 1*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 5 december 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen är i huvudsak positiv till den föreslagna visionen. Stockholm är redan i dag en stad med ett rikt kulturliv, men för att leva upp till den föreslagna visionen behövs en fortsatt tydlig satsning på barn och ungdomar.

Förskolebarnen blir kulturbärare fram till år 2030 och bör få med sig en kreativitet och skaparkraft som utvecklar förmågor att ständigt ”möta tiden” och framtidens behov av nya lösningar och mål och med tanke på Stockholm som en snabbt växande huvudstad där fler och fler människor med olika språk och kulturer ska mötas och integreras.

Kultur **för** barn och ungdomar kan inspirera till gemenskap och till innerliga, starka upplevelser av rörelse, musikalitet, form mm. Därför är det viktigt att kulturlivet för barn och ungdom måste ges möjlighet att inspireras av kulturarbetare som har fördjupade kunskaper och utbildning inom sin genre som t.ex. musiker, dansare, konstnärer och skådespelare och detta som komplement till bred kultur och egna skaparprocesser dvs. kultur **av och med** barn. Det krävs också medvetna satsningar att fortbilda vår personal inom Barn och Ungdom för att kunna vara inspiratörer på bredden inom kulturområdet.

Fortsatt kulturpeng för barnen i förskolan bidrar till barnens stimulans och utveckling inom kulturområdet. Tillsammans med tydliga mål som säger att alla barn och ungdomar ska ges möjlighet att ta del av ett brett kulturutbud. Vilket i sin tur gynnar arbetsmöjligheter inom kultursektorn som t.ex. dans, musik, teater som bidrar till kulturupplevelser och utveckling. Möten med bl.a. biblioteksverksamheten, museiverksamheten och möten med den digitala världen bidrar till kunskap och utveckling. Detta medför i förlängningen inspiration till kulturaktiviteter med och av barn och ungdomar.

mar.

En utmaning för vår stadsdel, men också i samarbete med andra stadsdelar, blir att engagera ungdomar i hela processer från idé till genomförande. Då måste vi arbeta för att hitta nya platser och lokaler s.k. ”mellanrum” där ungdomar kan engageras och inspireras.

Vi fortsätter att använda våra parker till medvetna satsningar med nya inspirations-teman och tillgänglighet för alla medborgare.

Förvaltningen är positiv till visionen om Stockholm som internationellt ledande kulturstad. För att förverkliga detta krävs ett samarbete med gränsöverskridanden i mångkulturella teman. Kulturvisionen bidrar till förståelsen för större samarbete mellan stadsdelarna och att en stor satsning måste göras på våra barn och ungdomar som kulturbärare in i framtiden – och för att nå stadens övergripande vision – Kulturvisionen 2030 – Ett Stockholm i världsklass.

Kungsträdgården Park & Evenemang AB

Kungsträdgården Park & Evenemang AB:s yttrande daterat den 25 oktober 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Kungsträdgården Park & Evenemang ser fram mot att som stadens mest erfarna utomhus evenemangsplats få ställa våra kunskaper och erfarenheter till stadens förfogande. Vi ser fram mot att vara en del i denna goda utveckling och delar stadens ambitioner.

Mässfastigheter i Stockholm AB

Mässfastigheter i Stockholm AB:s yttrande daterat den 12 december 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Nyskapande och samarbete rätt ansats

Kulturvisionen tar avstamp i (sid 3, rubriken Rustad för det globala kultursamhället) att Stockholms framtida kultur ska präglas av nyskapande och internationellt samarbete. *Stockholmsmässan* anser att detta är helt rätt inriktning. Stockholms chanser att konkurrera på den internationella arenan bygger på öppenhet, tolerans och nyfikenhet, och detta ska självklart prägla även kulturlivet.

Otydlig definition av kultur

Vi saknar en beskrivning av hur staden definierar begreppet ”kultur”. På sid 4, under rubriken Bejaka mångfalden! talas om en stad med plats för alla ”på eller framför scenen”. *Stockholmsmässan* anser att detta är en alltför snäv avgränsning. I det humanistiska kulturbegreppet ingår visserligen scenkonst, men även litteratur, film, konst, musik, formgivning och arkitektur – aktiviteter som kan ske på en scen men inte behöver göra det, särskilt inte om man betonar människors möjligheter till medskapande

och egen kreativitet.

Centrum inte alltid navet

På sid 4, under rubriken Mångfald och kreativa miljöer, talas om att ett blomstrande kulturliv i ytterstaden ger ett ”ökat flöde av idéer och impulser in mot centrum”.

Stockholmsmässan anser att detta ger intryck av att det är aktiviteterna i centrum som är det primära, medan det som sker i ytterstaden får sitt värde genom att leverera nya impulser till stadens mitt. Detta tycker vi är ett förlegat sätt att se på stadens utveckling. Det framtida Stockholm växer sig starkt genom att flera centra i regionen utvecklas, och ett dynamiskt kulturliv kan lika gärna ske i och mellan dessa regionala centra – allt behöver inte passera centrala staden.

Kommunikationer avgörande

På sid 3, under rubriken Synlig historia – utmanande framtid, talas om vikten av okomplicerade etableringsregler för att locka kulturutövare till Stockholm. *Stockholmsmässan* anser att även goda kommunikationer har en nyckelroll här. Om staden ska ha ett levande utbyte med andra städer så måste det vara enkelt och smidigt att ta sig till och från Stockholm. Detsamma gäller för besökare (sid 5, rubriken Staden är dess människor). Ska Stockholms kulturutbud locka människor att resa hit så måste vi ha mycket goda kommunikationer både till staden och inom regionen. Detta bör framgå tydligare i visionstexten.

Virtuella och fysiska möten i samverkan

På flera ställen i visionen står talat om hur den tekniska utvecklingen kommer att påverka kulturlivets utveckling, och hur stockholmarnas goda digitala kunskaper möjliggör nya kreativa möten. Det påpekas också (sid 3, rubriken Synlig historia – utmanande framtid) hur viktigt det är att ha tillgång till fysiska mötesplatser för kulturutövande.

Stockholmsmässan anser att båda dessa beskrivningar är helt riktiga, men vi vill ta resonemanget ett steg längre. Vår erfarenhet är att nutidens digitala möten inte ersätter fysiska möten mellan människor, men däremot får det fysiska mötet en delvis annan roll. I framtiden kommer det fysiska mötet att samverka med det digitala mötet på nya spännande sätt; före, under och efter det fysiska mötet. Inte bara två slags möten sida vid sida alltså, utan helt nya mötesformer och möjligheter till skapande som föds i gränssnittet dem emellan. Här tror vi att Stockholm har goda möjligheter att ta position internationellt, och detta bör klargöras tydligare i visionen.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

Rådet till skydd för Stockholms skönhets yttrande daterat den 14 november 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Skönhetsrådet uppskattar intentionen att med en specifik kulturvision lyfta fram frågorna om hur Stockholm ska kunna bli en kulturstad med stark attraktionskraft.

Arbetet med denna vision har pågått under en längre tid och i ett skede fanns det en extern referensgrupp i vilken företrädare för såväl tunga och etablerade kulturinstitutioner, som det fria kulturlivet och kulturentreprenörer ingick, liksom Skönhetsrådets sekreterare.

Tyvärr uppfattar Skönhetsrådet att den höga ambitionsnivå som präglat mycket av arbetet med kulturvisionen inte avspeglar sig i det förslag som nu föreligger. Texten tar visserligen upp ett antal väsentliga aspekter, men är i allt för hög grad till intet förpliktigande. Ska visionen verkligen kunna ge den skjuts åt utvecklingen inom kulturområdet som är syftet, behöver den mycket tydligare uttrycka hur staden avser att nå de mål man ställer upp.

När de gäller de delar som ligger inom Skönhetsrådets bevakningsområde – den byggda miljön och dess betydelse såväl funktionellt som upplevelsemässigt för dem som bor i Stockholm eller besöker staden – anser rådet att visionen är alltför knapphändig och dessutom utelämnar väsentliga delar som självklart borde finnas med. Det finns också en del olyckliga skrivningar, som behöver justeras. Särskilt problematisk framstår formuleringen på sid 2 om hur Stockholmsutställningen 1930 påverkade utvecklingen: ”På samma sätt formades ny svensk arkitektur för att möta människors behov i samklang med existerande stadsbebyggelse.” Detta är inte sant, den tidiga funktionalismen hade många kvaliteter, men hänsynstagande till den äldre bebyggelsen och respekt för värden i den befintliga stadsmiljön var inte utmärkande drag, tvärt om.

Såsom visionen nu är formulerad utifrån ett hundraårsperspektiv med 2030 som fokuspunkt, tappar man det mesta före 1930. Förvisso var detta år något av en milstolpe i Stockholm (liksom i resten av Sverige) när det handlar om förhållningssättet till stadsbyggande och arkitektur. Att som i visionen i stort sätt förbigå det äldre byggnadsarvet tycker Skönhetsrådet dock är mycket olyckligt. Istället bör detta ses som en betydande tillgång för en stad med kulturambitioner och användas som ett instrument för att utveckla Stockholm som kreativt centrum.

De äldre kulturmiljöerna kan hysa kulturanknutna verksamheter, fungera som spelplats för allehanda evenemang och, inte minst, ge impulser och relief åt de nya miljöer som kommer att behöva skapas i Stockholm framöver. En mer tydligt uttalad idé om hur ny arkitektur kan bidra till att stärka Stockholm som kulturstad anser Skönhetsrådet därför också bör ha en plats i kulturvisionen, gärna med en koppling till *Arkitektur Stockholm*, den stadsbyggnads- och arkitekturstrategi som nu är under utarbetande.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s tjänsteutlåtande för stadens samtliga bolag daterat den 21 december 2011 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattning

Koncernledningen anser att det är positivt att Kulturnämnden som ett första steg formulerat en vision för stadens ambitioner inom detta område i förhållande till Vision 2030 och ställer sig bakom de föreslagna målen för staden.

Visionen ligger väl i linje med stadens bolags mål och direktiv för sina respektive verksamheter. Stadsteaterns, Stockholm Business region, fastighetsbolagen och Stokab bidrar på olika sätt till stadens kulturliv.

Tillhandahållandet av lokaler och infrastruktur för kulturlivet måste dock ske på affärsmässiga grunder av legala och konkurrensmässiga skäl.

Koncernledningen delar bolagens uppfattning om en mer flexibel och kvalitetsstyrd tillämpning av kommunfullmäktiges beslut från 1992 om att 1% av investeringskostnader skall avsättas till konstnärlig utsmyckning.

Underremisser

Stockholm Business Regions remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Stockholm Business Region ser generellt positivt på förslaget till Kulturvision 2030 då den belyser vikten av kultur och kreativitet för att näringslivet i staden skall utvecklas och blomstra.

Stockholm Business Region och Kulturförvaltningen deltar i EU-projektet Creative Stockholm som är ett regionalt projekt initierat av Botkyrka kommun där flera kommuner i Stockholms Län i samarbete med Länsstyrelsen och Landstinget samt Södertörns Högskola, Transit Kulturinkubator och fonden Innovativ Kultur tar ett samlat grepp om kulturella och kreativa näringar för att gemensamt kunna satsa på prioriterade områden. Ambitionen är att ta fram en handlingsplan med insatser där även näringslivet blir delaktigt. EU-projektet avslutas vid årsskiftet 2011-2012 men samarbetet fortsätter med oförminskad kraft.

Stockholms stad initierade via Stockholm Business Region, Kulturförvaltningen och Liljeholmen – Hägerstens stadsdelsförvaltning under 2009 en styrgrupp bestående av offentliga och privata aktörer med intresse av att utveckla Telefonplan. Redan i dag finns ett kreativt kluster om än i litet format. Stadens ambition är att Telefonplan år 2030 skall vara den plats man väljer om man vill bo, arbeta och verka inom de kreativa näringarna (*bilaga I*).

Stokabs remissvar har i huvudsak följande lydelse.

Stokab skriver i sitt remissvar att i förslaget till kulturvision 2030 lyfts de utmaningar en växande stad möter och alla de möjligheter den digitala tekniker medger till kulturskapande, kreativitet och deltagande. Tack vare Stockholms stads framsynta utbyggnad av den grundläggande IT-infrastrukturen ges goda möjligheter för nya kreativa kulturella uttryck. Genom att alla flerfamiljsfastigheter vid utgången av 2012 kommer att vara anslutna till Stokabs öppna fibernät, ges i princip 90 procent av hushållen unika möjligheter att såväl själva producera kultur som att delta i kulturlivet.

Det finns många exempel på innovationer som ser dagens ljus i Stockholm tack vare den digitala mognaden, den mycket goda tillgången på bredband och den kreativa

smältdegel Stockholm utgör. Det är inte för intet som världens första live-sända opera i 3D via fiber sändes från Stockholm, att världens första teater i mobilen (smarta telefoner) gjordes i Stockholm, eller att TV-produktion i grunden görs om på ett innovativt sätt som både sänker kostnaderna och ökar den kreativa friheten.

Stokab instämmer i hur viktig den digitala tekniken är för Stockholms fortsatta utveckling, även inom kulturområdet. Stockholm har mycket goda förutsättningar att positionera sig som ett internationellt centrum för nyskapande och utvecklande av kultur. Kultur är också en snabbt växande del av tjänstesektorn och som sådan av betydelse för Stockholms ekonomiska och sociala utveckling. En viktig förutsättning för tjänstesektorn, fram för allt den kunskapsintensiva, är tillgång på IT-lösningar (*bilaga 2*).

Stadsteaterns remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholms stadsteater instämmer med de grundtankar som finns i förslaget. Vi lever i en ny värld i snabb omvandling och med snabba informationsflöden. Samhällen och enskilda individer ställs inför nya situationer och möten med andra där referensramar för hur det nya ska hanteras inte självklart finns. Detta är något spännande och utmanande men kan samtidigt skapa oro och osäkerhet. Att ständigt stärka och återvinna yttrandefriheten och demokratin är därför nödvändigt liksom att stärka vår förmåga till tolerans och empati för våra medmänniskor. I denna process spelar kulturen en väsentlig roll.

Stockholms stadsteaters vision är att teatern ska vara en angelägenhet för alla stockholmare. I stadsteaterns repertoar ska finnas något för alla, stadsteatern är tillgängliga för alla som vill och hos stadsteatern ska publiken alltid känna sig välkommen. De publikundersökningar som genomförts visar att Stockholms stadsteater lyckas väl med dessa ambitioner. På teatern ska många olika röster komma till tals och publiken ska ges inblick i en mångfald mänskliga öden och verkligheter. Teatern erbjuder ett rum där människor möts för gemensamma, gränsöverskridande och unika upplevelser där den enskilde fritt kan tänka och känna. Stockholms stadsteater ska också vara utmanande och nyskapande. Stadsteaterns scener ska vara tillgängliga för nya konstnärliga uttryck, öppnas för den nya generationen konstnärer och, inte minst, erbjuda barn och ungdomar konstnärliga upplevelser. På så sätt tror stadsteatern att de ska kunna bidra till att grundtankarna i förslaget till Kulturvision förverkligas.

Med detta sagt är det viktigt att betona att kultur måste vara en angelägenhet för samtliga förvaltningar och bolag inom Stockholms stad. Om staden ska lyckas i sin ambition att vara ett kulturellt centrum är det fundamentalt att alla bidrar på det sätt som passar just den egna verksamheten bäst.

Avslutningsvis är det viktigt att inte bara definiera kulturen och dess olika yttringar i instrumentella termer. Med detta menas att kulturens värde inte bara eller kanske ens huvudsakligen avgörs av huruvida dess nytta kan mätas. Kulturen har ett värde i sig för samhället och den enskilde medborgaren. Det är tillräckligt att försöka föreställa sig ett samhälle utan teater, litteratur, bildkonst, film, dans och så vidare för att inse kulturens stora betydelse för den enskildes utveckling och samhällsutvecklingen i stort (*bilaga 3*).

SGA Fastigheters remissvar har i huvudsak följande lydelse:

SGA Fastigheter anser att det är viktigt med ett aktuellt strategiskt kulturdokument som behandlar hur kulturen ska möta utmaningarna och möjligheterna med den stora befolkningsökningen i Stockholm. Det är också bra att kulturvisionen knyts samman med vision 2030 – ett Stockholm i världsklass.

SGA Fastigheter anser att det som utmärker en stad i världsklass inte i första hand går att mäta i antalet invånare eller antalet bostäder. En förutsättning för en stad i världsklass är ett rikt och spännande kulturliv. Den föreslagna kulturvisionen är ett steg mot att erbjuda stockholmare och besökare en stad som är attraktiv, tillgänglig och nyskapande.

SGA Fastigheter anser vidare att det är viktigt att kulturförvaltningen fortsätter att förstärka olika samarbetsformer mellan kulturlivet och näringslivet (*bilaga 4*).

Stockholmsshems remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholmshem är positivt till att staden tar fram en strategisk plan för kulturen i Stockholm som ansluter till och stärker Vision Stockholm 2030. Det är viktigt att lyfta fram stadens och därmed Stockholmsshems ansvar för att möjliggöra för alla människor att tillgodogöra sig stadens kulturutbud. Stockholmsshems insatser på kulturområdet finns på många plan. Bolagets ambition är att skapa förutsättningar för att olika typer av kultur finns tillgänglig i Stockholmsshems bostadsområden. Ett exempel på detta är bolagets projekt inom ramen för Hållbara Hökarängen. Hökarängen har en arkitektur och stadsplanering som är mycket intressant. I Hökarängen finns också mycket konstnärlig verksamhet. Här finns Konsthall C, ateljévåningar och många boende som är verksamma inom konst och musik. Flera av dem vill dessutom bidra till områdets utveckling och skapa en mer levande stadsdel. Det finns därför en stor potential i att skapa ett konstkluster i Tobaksområdet. Dels kan verksamheter stötta varandra genom att förbättra de sociala nätverken och dels kan publik verksamhet inom konst dra till sig fler besökare till området.

Inom sitt lokalbestånd har bolaget uppskattningsvis ett 50-tal lokaler som hyrs ut för olika kulturella ändamål, alltifrån ateljéer och föreningslokaler till lokaler för religiös verksamhet. Därtill kommer de hyresgästlokaler som finns i varje bostadsområde och som kan användas i olika kulturella sammanhang av de boende och andra.

Stockholmshem har sedan begynnelse satsat mycket på konsten i bolagets bostadsområden. Detta finns dokumenterat i boken "Konst nära hem".

Kommunfullmäktige beslöt 1992 att 1 % av byggkostnaderna vid ny- eller tillbyggnad skulle avsättas för konstnärlig utsmyckning. Sedan cirka 10 år har konstinvesteringarna hos Stockholmshem dock bara uppgått till 0,5 %. Detta beror på att bygghänsynerna, jämfört med KPI, rakat i höjden och sedan KF:s beslut har den allmänna prisutvecklingen bara stigit med 50 % av byggnadsprisindex.

Rent ekonomiskt innebär detta för Stockholmsshems kommande projekt i exempelvis kvarteret Grimman på Södermalm med cirka 200 lägenheter, en investering på 3,7 Mkr för konstnärlig utsmyckning. Detta innebär cirka 18 500 kronor per lägenhet, som i slutänden ska betalas av bolagets hyresgäster.

Mot denna bakgrund anser bolaget att Stockholmsshems nuvarande investering på 0,5 % av byggkostnaderna till konstnärlig utsmyckning är en rimlig avvägning mellan tillgången till konst och bolagets och i slutänden hyresgästernas kostnad för densamma. Detta bör beaktas när de ekonomiska konsekvenserna av Kulturvision 2030 ska

bedömas.

Stockholmshem kommer också att, tillsammans med Stockholm Konst, försöka finna för båda parter rimliga samarbetsformer vid utväljande av den konst som ska smycka bolagets fastigheter (*bilaga 5*).

Familjebostäders svar:

Familjebostäder har genom Stockholmshem tagit del av remissen och vill utöver vad Stockholmshem framfört tillägga nedanstående.

Bolagets anser att det är rimligt att avsätta mellan 0,5 och drygt 1 % för konstnärlig utsmyckning, där den högre procentsatsen är aktuell i små projekt. I vissa fall kan en ensidig läsning till 1 % i mycket små projekt i princip omöjliggöra Familjebostäders kvalitetskrav på konstnärlig utsmyckning. Bolaget har istället fokuserat mer på att få hög kvalitet på konsten, än att spendera en viss schematiskt fastställd summa.

Familjebostäder har vidare valt att enligt lagen om offentlig upphandling handlat upp en fristående konstkonsult. Tidigare hade stadens konstråd som princip att ta betalt genom ett procentuellt påslag på konstverkets kostnad, vilket skulle ha bli avsevärt dyrare än Familjebostäders konsults arvode.

Familjebostäder vill också understryka bolagets konsekventa satsning på konstnärlig utsmyckning, inte bara i nybyggnad, utan också i ombyggnader och den dokumentation och informationsspridning om värdet av god konst i byggprojekten som bolaget gjort genom att dokumentera alla senare års konstsatsningar i en bok om Familjebostäder och konsten.

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen anser att det är positivt att kulturnämnden, som ett första steg, formulerat en vision för stadens ambitioner inom kulturområde i förhållande till Vision 2030. Koncernledningen ställer sig bakom de föreslagna målen för staden, d.v.s. att den ska vara;

- Upplevelserik och attraktiv
- Tillgänglig och välkomnande
- Utmanande och nyskapande

Visionen ligger väl i linje med stadens bolags mål och direktiv för sina respektive verksamheter.

Bolagen inom koncernen Stockholms Stadshus AB bidrar till stadens kulturliv bl.a. genom att bistå med infrastruktur i form av lokaler i bostadsområden, skolor, äldreboenden och arena-anläggningar.

Genom Stadsteaterns positiva utveckling under 2000-talet, med ökande volym gällande antal produktioner och besökare, har teatern stärkt sin roll som kultur- och teaterforum för en större andel stockholmare.

Genom Stockholm Business Regions uppdrag att verka för näringslivets utveckling i staden har bolaget också uppmärksammat kopplingen mellan blomstrande kultur/kreativitet och positiv näringslivsutveckling. Därför har bolaget engagerat sig i flera utvecklingsprojekt och styrgrupper med kulturellt syfte. Vissa områden i söderort har också kommit att profilera sig genom kultur och evenemang såsom Telefonplan och Globen.

SGA Fastigheters utveckling av det befintliga Globenområdet och byggandet av Stockholmsarenan är påtagliga exempel på stora satsningar som bolaget gör för ut-

veckling av både kultur- och sportevenemang, för att kunna erbjuda Stockholmare och besökare mer och attraktivare upplevelser. Samarbetet med Stockholm Globe Arenas/AEG som hyr arenorna och ansvarar för evenemangen är också ett bra exempel på hur en privat aktör kan bidra till utveckling av både volym och bredd i det kulturella utbudet. Samarbetet har också renderat i att telekomföretaget Ericsson sponsrar Globen.

Genom Svenska Bostäders dotterbolag Stadsholmen säkerställs att stadens synliga historia, i form av bebyggelse, vårdas genom sakkunnig förvaltning av de kulturhistoriskt intressanta miljöerna, vilka också ofta huserar kulturella verksamheter förutom bostäder.

Det är dock viktigt att framhålla att bolagen av lagstiftningsskäl, genom regler om statsstöd, lagen om allmännyttiga bolag, aktiebolagslagen samt konkurrensskäl måste debitera marknadsmässiga hyror för de lokaler som upplåts. Det ger dock i sin tur förutsättningar att upprätthålla en bra standard och attraktiva lokaler för kulturell verksamhet även på längre sikt.

Koncernledningen delar fastighetsbolagens uppfattning om att 1% regeln om konstnärlig utsmyckning bör tillämpas där så är rimligt och lämpligt. En strikt tillämpning kan få oönskade konsekvenser både i mycket små respektive mycket stora projekt. Utifrån respektive projekt bör respektive investerande bolag kunna föreslå en rimlig investeringsnivå. Valet av utsmyckning bör sedan utvärderas avseende funktion och kvalitet utifrån målsättningen i den redovisade visionen.

Micasa Fastigheter tillämpar också 1% regeln och har uppmärksammat för sina satsningar på konst i äldreboenden. I sitt uppdrag att vidareutveckla den sociala dimensionen i boendemiljön har bolaget även anordnat sociala aktiviteter med kulturinslag för de boende.

Sammantaget anser koncernledningen att förslaget till Kulturvision överensstämmer väl med bolagens utveckling av verksamheten samt att det är bra att målsättningen förtydligas.

RESERVATIONER M.M.

Kulturnämnden

Reservation anfördes av Ann Mari Engel (V), Anna-Greta Leijon m.fl. (S) samt Mats Berglund (MP) enligt följande.

Kulturnämnden beslutar att återremittera förslaget till kulturvision i enlighet med följande:

Kulturvisionen bör skrivas som ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument. Det bör ej knytas till den borgerliga majoritetens politiska visionsdokument. Alliansstämpeln ska raderas.

Visionen presenteras nu efter återremissen utan den strategiska delen och har blivit ett för staden till intet förpliktigande dokument. Även i denna form bör det dock kompletteras på ett antal punkter:

Barnkonventionen ska implementeras tydligt i texten. Formuleringarna att alla barn ska ”erbjudas” att ta del av och själva utöva kultur, och senare i texten ”har möjlighet till” eget skapande, etc. är till intet förpliktigande och alldeles för vaga. Istället bör direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 användas. Dessutom bör kulturens plats i skolan framhållas i mycket högre grad.

Dokumentet saknar helt genus-/jämslälldhetsperspektiv. Eftersom jämslälldhet ingår i kulturförvaltningen mål för t ex bidragsgivningen så bör visionen innehålla förslag på hur denna ska förverkligas.

Medborgarperspektivet saknas till stor del. Människor buntas ihop och kategoriseras som ”Stockholm byggs av människor som är välutbildade” eller att somliga har ”alternativa livsstilar” (alternativ till vad?).

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaningen det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för den närmaste framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jämslälldhet och tillgänglighet. Dessa frågor förbigås helt i dokumentet och ska arbetas in och tydliggöras.

Kulturmiljön tycks ha tonats ner i återremissen jämfört mot tidigare förslag. Att bevaka och kommunicera Stockholms kulturmiljö är avgörande för att staden ska växa på ett hållbart sätt och fortsätta att vara den attraktiva storstad som vi vill att Stockholm ska vara.

Vi saknar en vision för dem som ska skapa denna ”kultur i världsklass” nämligen de utövande konstnärerna. I visioner ingår i att stimulera nyskapande och entreprenörskap, men hur ska staden kunna erbjuda möjligheter för kulturutövarna inom alla genrer att leva och verka? Hur ska långsiktigheten kunna garanteras och hur ska konstnärerna kunna erbjudas någon form av trygghet i skapandet?

Vi vänder oss mot att det nuvarande, föreningslivet beskrivs i förklenande ordalag som ”gamla tiders” och måste hitta nya vägar. Det måste finnas många olika former för det demokratiska samtalet och vi anser inte att ny teknik tillfredsställer de behoven.”

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Karin Rågsjö (V) enligt följande.

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att återremittera förslaget till kulturvision

2. Att i övrigt anföras

Kulturvisionen bör skrivas som ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt dokument. Det bör ej knytas till den borgerliga majoritetens politiska visionsdokument. Alliansstämpeln ska raderas. Nu blir detta en i raden av dokument som påminner om ett PR dokument för alliansen.

Barnkonventionen ska implementeras tydligt i texten. Formuleringarna att alla barn ska ”erbjudas” att ta del av och själva utöva kultur, och senare i texten ”har möjlighet till” eget skapande, etc. är till intet förpliktigande och alldeles för vaga. Istället bör direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 användas. Dessutom bör kulturens plats i skolan framhållas i mycket högre grad.

Dokumentet saknar helt genus-/jämnställdhetsperspektiv.

Medborgarperspektivet saknas till stor del. Människor buntas ihop och kategoriseras som ”Stockholm byggs av människor som är välutbildade” eller att somliga har ”alternativa livsstilar”, dokumentet innehåller för många flummiga skrivningar.

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaningen det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för den närmaste framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jäm-

ställdhet och tillgänglighet. Dessa frågor förbigås helt i dokumentet och ska arbetas in och tydliggöras.

Vi saknar en vision för dem som ska skapa denna ”kultur i världsklass” nämligen de utövande konstnärerna. I visioner ingår i att stimulera nyskapande och entreprenörskap, men hur ska staden kunna erbjuda möjligheter för kulturutövarna inom alla genrer att leva och verka? Hur ska långsiktigheten kunna garanteras och hur ska konstnärerna kunna erbjudas någon form av trygghet i skapandet?

Vi vänder oss mot att det nuvarande, föreningslivet beskrivs i förklenande ordalag som ”gamla tiders” och måste hitta nya vägar. Det måste finnas många olika former för det demokratiska samtalet och vi anser inte att ny teknik tillfredsställer de behoven.

Reservation anfördes av Sara Pettigrew m.fl. (MP) enligt följande.

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till kulturvision
2. Att i övrigt anföras:

Kulturen har ett egenvärde, och är därför mycket mer än ett potentiellt arbete eller en integrationsåtgärd. Detta betyder dock inte att kulturen många gånger ändå spelar en viktig roll som inkluderande och förenande faktor i Stockholm, som en väg till arbete eller som en kreativ motor som tillför både livsglädje och entreprenörskap till staden. Detta är utgångspunkten för en grön kulturvision 2030.

En kulturvision för Stockholm bör vara ett inkluderande och utmanande dokument som det råder bred partipolitisk uppslutning kring. Därför bör Kulturvisionen vara tvättad från koppling till den nuvarande majoritetens visionsdokument.

Kultur är för flertalet Stockholmare något som ger energi in i vardagen. Men för många är det också deras vardag och levebröd. Det är viktigt att kulturarbetare ges skäliga levnadsvillkor. I detta bör staden agera som ett föredöme i de fall man själv är arbetsgivare åt kulturarbetare. I fortutbildande och kompetenshöjande arbetsmarknadsåtgärder bör möjligheten att kombinera kulturell kompetens eller ett kulturutövande yrke med andra typer av yrken främjas. Kultur och andra kreativa yrken kan tillföra mervärden inom andra branscher.

Många kulturarbetare är egenföretagare, och somliga bedriver ett enmansföretag vid sidan av annan anställning. Miljöpartiet de gröna vill främja möjligheten till egenföretagande och entreprenörskap även inom kultursektorn och Kulturvisionen bör peka ut riktningen för hur fler ska kunna bli egenföretagare och entreprenörer inom kultur.

Kulturella aktiviteter ska vara en självklar del inom jobbtorg, vuxenutbildning, samhällsorientering och SFI och kan förbättra språkinlärning, öka självkänslan och höja motivationen.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar den närmaste framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Kulturen har en viktig funktion som möjliggörare, som inkluderar människor i det svenska samhället samtidigt som den utvecklar det svenska samhället och gör det än mer mångfacetterat och myllrande.

Detta handlar såväl om geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jämställdhet och tillgänglighet. Dessa frågor förbigås helt i dokumentet och ska arbetas in och tydliggöras.

Barnkonventionen ska implementeras tydligt i texten. Enligt barnkonventionen artikel 31 har alla barn rätt till kultur. Barn ska därför inte bara erbjudas kultur, utan ska ha en självklar roll som kulturkonsument och kulturutövare.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av Clara Lindblom (V) enligt följande.

1. Att återremittera förslaget till kulturvision i enlighet med följande:

Kulturvisionen bör skrivas som ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument. Det bör ej knytas till den borgerliga majoritetens politiska visionsdokument. Alliansstämpeln ska raderas.

Visionen presenteras nu efter återremissen utan den strategiska delen och har blivit ett för staden till intet förpliktigande dokument. Även i denna form bör det dock kompletteras på ett antal punkter:

Barnkonventionen ska implementeras tydligt i texten. Formuleringarna att alla barn ska "erbjudas" att ta del av och själva utöva kultur, och senare i texten "har möjlighet till" eget skapande, etc. är till intet förpliktigande och alldeles för vaga. Istället bör direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 användas. Dessutom bör kulturens plats i skolan framhållas i mycket högre grad.

Dokumentet saknar helt genus-/jämställdhetsperspektiv. Eftersom jämställdhet ingår i kulturförvaltningen mål för t ex bidragsgivningen så bör visionen innehålla förslag på hur denna ska förverkligas.

Medborgarperspektivet saknas till stor del. Människor buntas ihop och kategoriseras som "Stockholm byggs av människor som är välutbildade" eller att somliga har "alternativa livsstilar" (alternativ till vad?).

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaningen det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för den närmaste framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jämställdhet och tillgänglighet. Dessa frågor förbigås helt i dokumentet och ska arbetas in och tydliggöras. Även kulturnämndens handikappråd påtalar att funktionshinder inte nämns i visionen trots att ordföranden skickat in synpunkter. Handikapprådet hade önskat att de fått yttra sig över förslaget till kulturvision.

Kulturmiljön tycks ha tonats ner i återremissen jämfört mot tidigare förslag. Att bevaka och kommunicera Stockholms kulturmiljö är avgörande för att staden ska växa

på ett hållbart sätt och fortsätta att vara den attraktiva storstad som vi att Stockholm ska vara.

Vi saknar en vision för dem som ska skapa denna ”kultur i världsklass” nämligen de utövande konstnärerna. I visioner ingår i att stimulera nyskapande och entreprenörskap, men hur ska staden kunna erbjuda möjligheter för kulturutövarna inom alla genrer att leva och verka? Hur ska långsiktigheten kunna garanteras och hur ska konstnärerna kunna erbjudas någon form av trygghet i skapandet?

Vi vänder oss mot att det nuvarande, föreningslivet beskrivs i förklenande ordalag som ”gamla tiders” och måste hitta nya vägar. Det måste finnas många olika former för det demokratiska samtalet och vi anser inte att ny teknik tillfredsställer de behoven.

Särskilt uttalande gjordes av Gabrielle Gjerswold m.fl. (MP) och Clara Lindblom (V) enligt följande.

Kulturvisionen bör skrivas som ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument. Visionen presenteras nu utan strategier och har blivit ett för staden till intet förpliktigande dokument. Eftersom det är en vision utgår vi från att den kompletteras med en plan för hur visionen ska kunna förverkligas.

Dokumentet saknar helt genus-/jämslälldhetsperspektiv. Eftersom jämslälldhet ingår i kulturförvaltningen mål för t ex bidragsgivningen så bör visionen innehålla förslag på hur denna ska förverkligas.

Medborgarperspektivet saknas till stor del. Människor buntas ihop och kategoriseras som ”Stockholm byggs av människor som är välutbildade” eller att somliga har ”alternativa livsstilar”.

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaningen det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för den närmaste framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jämslälldhet och tillgänglighet. Dessa frågor förbigås helt i dokumentet och vi anses att dessa bör arbetas in och tydliggöras.

Att bevaka och kommunicera Stockholms kulturmiljö är avgörande för att staden ska växa på ett hållbart sätt och fortsätta att vara den attraktiva storstad som vi att Stockholm ska vara.

Vi saknar en vision för dem som ska skapa denna ”kultur i världsklass” nämligen de utövande konstnärerna. I visioner ingår i att stimulera nyskapande och entreprenörskap, men hur ska staden kunna erbjuda möjligheter för kulturutövarna inom alla genrer att leva och verka? Hur ska långsiktigheten kunna garanteras och hur ska konstnärerna kunna erbjudas någon form av trygghet i skapandet?

Vi vänder oss mot att det nuvarande, föreningslivet beskrivs i förklenande ordalag som "gamla tiders" och måste hitta nya vägar. Det måste finnas många olika former för det demokratiska samtalet och vi anser inte att ny teknik tillfredsställer de behoven.

Fastighetsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Billy Östh m.fl. (M) och Elisabeth Svensson (C) enligt följande.

Kulturvision 2030 anger en tydlig vision av ett Stockholm där kultur, skapande och bildning står i centrum för medborgarnas och näringslivets utveckling. Ett rikt kulturliv är alldeles nödvändigt för att fler människor skall känna sig hemma tillsammans i en växande stad. Stockholms kulturliv skall växa och nå fler människor oftare. Teatrar, bibliotek, offentlig konst, evenemang, konstnärliga högsolor, gallerier, biografier mm – allt detta är delar i en kulturell infrastruktur och ett samtal som vi vill att fler skall delta i. Fastighetskontoret har således som en av stadens stora fastighetsförvaltare en nyckelroll i förverkligandet av kulturvisionen.

Stockholm skall vara en magnet för kulturutövare från hela världen – kultur skapas i mötet mellan människor som har olika erfarenheter och talanger. Då kan Stockholm vara den mötesplats för kulturinnovatörer, producenter och finansiärer från hela världen, som beskrivs i Kulturvisionen och för detta krävs bl.a. ändamålsenliga lokaler.

Särskilt uttalande gjordes av Jakop Dalunde (MP) enligt följande.

Det tydliga ansvar och ambition för stadsutveckling som kommer till uttryck i Verksamhetsplanen 2012 saknar vi i viss utsträckning denna remiss.

Det är viktigt att inte bara förvalta, utan också utveckla tillgång och möjligheter till både produktion, konsumtion och utbyte av kultur.

Här efterfrågar vi större samverkan mellan stadens nämnder och kontor för att ge förutsättningar till utveckling av exempelvis museiverksamheten.

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av Åsa Jernberg (MP) enligt följande.

Barnkonventionen bör implementeras tydligt i texten. Formuleringarna att alla barn ska "erbjudas" att ta del av och själva utöva kultur samt senare i texten "har möjlighet till" eget skapande etc. är för vaga. Istället bör direkta referenser till barnkonventionens artikel 31 användas. Dessutom bör kulturens plats i skolan framhållas i mycket högre grad.

Dokumentet saknar genus-/jämslällldhetsperspektiv. Eftersom jämslällldhet ingår i kulturförvaltningens mål för exempelvis bidragsgivning bör visionen innehålla förslag på hur jämslällldhet ska främjas. Vidare saknas medborgarperspektivet till stor del. Människor buntas ihop och kategoriseras som "Stockholm byggs av människor som är välutbildade" eller somliga har "alternativa livsstilar" (alternativ till vad?).

Den stora utmaning det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad förbigås. Visionen bör kompletteras med att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen i form av både eget skapande och upplevelser. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jämslällldhet och tillgänglighet. Dessa frågor bör arbetas in och tydliggöras i visionen.

Vi saknar en vision för dem som ska skapa denna "kultur i världsklass", nämligen de utövande konstnärerna. I visioner ingår att stimulera nyskapande och entreprenörskap, men hur ska staden kunna erbjuda möjligheter för kulturutövarna inom alla genrer att leva och verka? Hur ska långsiktigheten garanteras och hur ska konstnärerna kunna erbjudas någon form av trygghet i skapandet?

Vi vänder oss mot att det nuvarande föreningslivet beskrivs i förminskande ordalag som "gamla tiders" och "måste hitta nya vägar". Det är viktigt att det finns många olika former för det demokratiska samtalet. Ny teknik tillfredsställer inte alla behov.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Katarina Luhr m.fl. (MP) enligt följande.

Vi instämmer i förvaltningens synpunkter om att kulturvisionen saknar en tydlig linje och även en anknytning till den hållbara staden. Kultur kan vara en ögonöppnare och ett tillfälle att tänka nytt men kan även öka förståelsen för sin omvärld. Kultur kan även bidra till att öka attraktiviteten och den utmärkande känslan för ett område. Nybyggda miljöprofilsområden i vattennära lägen skulle t.ex. kunna förstärka sin miljöprofil med olika typer av kulturyttringar såsom tex inslag av konst inspirerad av olika typer av naturfenomen som tex alginstallationer på land eller transparenta gångar under vatten där man kan få uppleva livet under vattenytan och samtidigt lära sig om sin närmiljö. Att tillgängliggöra naturområden i närområdet med stigar och informationsskyltar skulle kunna vara ett sätt att öppna upp för att fler ska kunna ta del av olika typer av kulturlandskap. Vi anser att en mångfald av kulturyttringar är viktigt för en stad med livskvalitet men ser få exempel i visionen för hur man kan skapa möjligheter och utrymme för detta.

Särskilt uttalande gjordes av Stellan F Hamrin (V) enligt följande.

Vi vill gärna framhålla att förvaltningens förslag till beslut är mycket väl utformat, vilket inte på något sätt är ovanligt men just i detta fall förtjänas att särskilt påpekas.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Roger Mogert m.fl. (S), Stefan Nilsson m.fl. (MP) och Jackie Nylander (V) enligt följande.

1. Socialnämnden åberopar delvis förvaltningens yttrande över remissen.
2. Därutöver vill vi framföra följande.

En strategisk plan för kulturen bör stå över partipolitiken, om den ska göra skäl för namnet. En kulturvision bör inte knytas till ett partipolitiskt visionsdokument, om den ska kunna få en bred uppslutning. Då krävs att alliansstämpeln raderas. För oss är det strategiskt att Barnkonventionen implementeras tydligt i visionen, liksom att jämställdhet, tillgänglighet, anti-diskriminering och jämlikhet genomsyrar visionen. Det krävs en hel del ändringar för att skärpa texten i denna riktning.

Att alla barn enligt förslaget ska ”erbjudas” ta del av och själva utöva kultur och ”ha möjlighet till” eget skapande är alldeles för vagt. Istället vill vi ha direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 om rätten till lek, vila, fritid och att leva i en bra miljö. Dessutom måste kulturens plats i skolan betonas i mycket högre grad. Idag är delar av vårt stadsdelsområde till exempel vita fläckar i kulturskolans verksamhet. Det finns stora sociala och fysiska barriärer i form av avgifter, geografiska avstånd etc.

Visionen saknar tydligt genus-/jämställdhetsperspektiv. Eftersom arbetet för jämställdhet är lagstadgat måste visionen visa vägar för hur denna ska förverkligas. Även tillgängligheten till kultur för äldre och funktionsnedsatta behöver preciseras. Kulturen ska vara en mötesplats för alla oavsett funktion, inkomst, kön, ålder etc.

Synen på stockholmskan och stockholmaren är snäv och utgår från en norm som exkluderar många medborgare. När människors bidrag till samhället kategoriseras som ”Stockholm byggs av människor som är välutbildade” eller deras sätt att leva uppfattas vara annorlunda genom att de har ”alternativa livsstilar” måste vi reagera.

Istället för att etikettera föreningslivet som ”gamla tiders” borde målsättningar att främja föreningarnas bidrag till demokratin lyftas fram. Även kulturmiljön har sin plats i en kulturvision. Att bevaka och kommunicera Stockholms kulturmiljö är avgörande för att staden ska växa på ett hållbart sätt och fortsätta att vara den omtyckta storstad som vi vill att Stockholm ska vara.

I visioner ingår att stimulera nyskapande och entreprenörskap, men hur ska staden kunna erbjuda trygga möjligheter för kulturutövarna att verka? Vi vill särskilt betona vikten av att kunna verka i förorterna, som är underförsörjda på kulturverksamheter. Staden satsar i grova drag fem gånger så mycket per invånare i innerstaden än i förorterna. Dessutom ligger alla nationella kulturverksamheter innanför tullarna.

Stadsbyggnadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Mats Lindqvist m.fl. (MP) enligt följande.

Kvalitetsprogrammet bör som målsättning ha att lyfta fram de kvalitéer av betydelse som hör samman med Stockholm. Att tala om ett "Stockholm i världsklass" lämnar fältet öppet för tolkningar som lätt kan leda till kopiering av det som bildligt anses vara världsklass. Stockholm förlorar då sin personlighet och blir en "wannabe". Stockholm har länge varit och är alltjämt i världsklass, snarare handlar frågan om att behålla den positionen genom att utveckla det som finns på ett lyhört och smakfullt sätt med god kvalitet.

Kulturvisionen bör bejaka och främja det öppna och demokratiska samhället. Ett samhälle där all kan komma till tals och varför inte liksom i tex NYC bereda plats för årliga karnevaler för olika kulturella yttringar såväl personburna som etnocentriska. Demokrati är vägen där mångkultur, tolerans och demokratisk hållning genomsyrar allt som görs. Ordet lagom är ett varumärke i sig som kan kopplas till miljöhänsyn och mellanmänsklig tolerans.

Trafik- och renhållningsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Kajsa Stenfelt (V) enligt följande.

Här är ytterligare en anmälan av svar på remiss som vi inte fått svara på, men om vi hade fått möjlighet att svara på remissen, hade vi ställt oss bakom kamraterna i Kultur- och stadsbyggnadsnämnden och anfört följande:

Kulturvisionen bör skrivas som ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument. Det bör ej knytas till den borgerliga majoritetens politiska visionsdokument. Alliansstämpeln ska raderas.

Visionen presenteras nu efter återremissen utan den strategiska delen och har blivit ett för staden till intet förpliktigande dokument. Även i denna form bör det dock kompletteras på ett antal punkter:

Barnkonventionen ska implementeras tydligt i texten. Formuleringarna att alla barn ska "erbjudas" att ta del av och själva utöva kultur, och senare i texten "har möjlighet till" eget skapande, etc. är till intet förpliktigande och alldeles för vaga. Istället bör direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 användas. Dessutom bör kulturens plats i skolan framhållas i mycket högre grad.

Dokumentet saknar helt genus/jämställdhetsperspektiv. Eftersom jämställdhet ingår i kulturförvaltningen mål för t ex bidragsgivningen så bör visionen innehålla förslag på hur denna ska förverkligas.

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaningen det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar

av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för den närmaste framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT- frågor, jämställdhet och tillgänglighet. Dessa frågor förbigås helt i dokumentet och ska arbetas in och tydliggöras.

Äldrenämnden

Reservation anfördes av Christopher Ödmann m.fl. (MP) enligt följande.

Vi Miljöpartiet yrkar att äldrenämnden överlämnar förvaltningens förslag till kommunstyrelsen och anför följande:

Människor lever inte av bröd allena. Kulturen är en omistlig del av människans behov. För att alla människor oavsett ålder eller funktionsnedsättning ska kunna ta del av stadens kulturutbud krävs att alla kulturaktiviteter görs tillgängliga.

Kultur ska finnas i hela staden och nära människorna. Former för hur kulturen ska kunna nå fler människor måste utvecklas.

På äldreboenden ska kulturen vara en naturlig del av vardagen och olika kultursmaker finnas tillgängligt för de äldre. Att själv kunna delta i olika kulturella aktiviteter ska underlättas. För de som bor hemma bör informationen om olika kulturaktiviteter vara lätt tillgänglig och även information om hur man kan ta sig till de olika evenemangen.

Bromma stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anders Löwdin m.fl. (S), Cecilia Obermüller m.fl. (MP) och Lillemor Samuelsson (V) enligt följande.

Att stadsdelsnämnden instämmer i vänsterpartiets, socialdemokraternas, miljöpartiets reservation i kulturnämnden den 14 juni 2011 som svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Rosa Lundmark (V), Magnus Dannqvist (S), Mattias Mirhagen (S), Parvin Araghi (S) enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden åberopar delvis förvaltningens yttrande över remissen.
2. Därutöver vill vi framföra följande.

En strategisk plan för kulturen bör stå över partipolitiken, om den ska göra skäl för namnet. En kulturvision bör inte knytas till ett partipolitiskt visionsdokument, om den

ska kunna få en bred uppslutning. Då krävs att alliansstämpeln raderas. För oss är det strategiskt att Barnkonventionen implementeras tydligt i visionen, liksom att jämställdhet, tillgänglighet, anti-diskriminering och jämlikhet genomsyrar visionen. Det krävs en hel del ändringar för att skärpa texten i denna riktning.

Att alla barn enligt förslaget ska ”erbjudas” ta del av och själva utöva kultur och ”har möjlighet till” eget skapande är alldeles för vagt. Istället vill vi ha direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 om rätten till lek, vila, fritid och att leva i en bra miljö. Dessutom måste kulturens plats i skolan betonas i mycket högre grad. Idag är delar av vårt stadsdelsområde till exempel vita fläckar i kulturskolans verksamhet. Det finns stora sociala och fysiska barriärer i form av avgifter, geografiska avstånd etc.

Visionen saknar tydligt genus-/jämställdhetsperspektiv. Eftersom arbetet för jämställdhet är lagstadgat måste visionen visa vägar för hur denna ska förverkligas. Även tillgängligheten till kultur för äldre och funktionsnedsatta behöver preciseras. Kulturen ska vara en mötesplats för alla oavsett funktion, inkomst, kön, ålder etc.

Synen på stockholmskan och stockholmaren är snäv och utgår från en norm som exkluderar många medborgare. När människors bidrag till samhället kategoriseras som ”Stockholm byggs av människor som är välutbildade” eller deras sätt att leva uppfattas vara annorlunda genom att de har ”alternativa livsstilar” måste vi reagera.

Istället för att etikettera föreningslivet som ”gamla tiders” borde målsättningar att främja föreningarnas bidrag till demokratin lyftas fram. Även kulturmiljön har sin plats i en kulturvision. Att bevaka och kommunicera Stockholms kulturmiljö är avgörande för att staden ska växa på ett hållbart sätt och fortsätta att vara den omtyckta storstad som vi vill att Stockholm ska vara.

I visioner ingår att stimulera nyskapande och entreprenörskap, men hur ska staden kunna erbjuda trygga möjligheter för kulturutövarna att verka? Vi vill särskilt betona vikten av att kunna verka i förorterna, som är underförsörjda på kulturverksamheter. Staden satsar staden i grova drag fem gånger så mycket per invånare i innerstaden än i förorterna. Dessutom ligger alla nationella kulturverksamheter innanför tullarna.

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Öckerman m.fl. (MP) enligt följande.

Den kulturella utvecklingen i stadens skall sträva mot ett rikare kulturliv tillgängligt och användbart för alla.

Enskede-Årsta-Vantör är en av de snabbaste växande stadsdelarna i vår stad. Ett rikare och mer utvecklande kulturliv även utanför innerstadens gränser bör vara en mer tydlig och prioriterad fråga i visionen samt vid kommande stadsplanering. Behovet av ytor och lokaler tillgängliga och användbara för alla i närområdet är något som bör utvecklas. Inte minst för att minska den negativa miljöpåverkan samt för att arbeta mot en mer hållbar klimatutveckling och ett större kollektivt resande.

Stockholm har ett rikt utbud av kulturinstitutioner som i ökad utsträckning skulle kunna utgöra samarbetspartners med förskolor, skolor och fritidsverksamheter mm. Inte minst för att i större utsträckning integrera barn och unga men även personer som

generellt inte självmant söker sig till och är aktiva i kulturella aktiviteter. Detta kan uppnås genom att skapa fler mötesplatser i ytterstaden och genom att bredda kulturutbudet så att flera människor känner sig lockade.

Olikheterna mellan individer bör lyftas fram som en tillgång allt mer. Inte minst om man ser till kulturens inverkan för att minska diskrimineringen och öka toleransen för de individuella olikheterna i samhället.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Gunnar Sandell m.fl. (S) och Mariana Moreira Duarte m.fl. (MP) enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden instämmer i vänsterpartiets, socialdemokraternas, miljöpartiets reservation i kulturnämnden den 14 juni 2011, som svar på remissen
2. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens utlåtande

Reservation anfördes Thereza Nordlund (V) enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden återoppar delvis förvaltningens yttrande över remissen.

2. Därutöver vill vi framföra följande.

En strategisk plan för kulturen bör stå över partipolitiken, om den ska göra skäl för namnet. En kulturvision bör inte knytas till ett partipolitiskt visionsdokument, om den ska kunna få en bred uppslutning. Då krävs att alliansstämpeln raderas. För oss är det strategiskt att Barnkonventionen implementeras tydligt i visionen, liksom att jämställdhet, tillgänglighet, anti-diskriminering och jämlikhet genomsyrar visionen. Det krävs en hel del ändringar för att skärpa texten i denna riktning.

Att alla barn enligt förslaget ska ”erbjudas” ta del av och själva utöva kultur och ”har möjlighet till” eget skapande är alldeles för vagt. Istället vill vi ha direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 om rätten till lek, vila, fritid och att leva i en bra miljö. Dessutom måste kulturens plats i skolan betonas i mycket högre grad. Idag är delar av vårt stadsdelsområde till exempel vita fläckar i kulturskolans verksamhet. Det finns stora sociala och fysiska barriärer i form av avgifter, geografiska avstånd etc.

Visionen saknar tydligt genus-/jämställdhetsperspektiv. Eftersom arbetet för jämställdhet är lagstadgat måste visionen visa vägar för hur denna ska förverkligas. Även tillgängligheten till kultur för äldre och funktionsnedsatta behöver preciseras. Kulturen ska vara en mötesplats för alla oavsett funktion, inkomst, kön, ålder etc.

Synen på stockholmskan och stockholmaren är snäv och utgår från en norm som exkluderar många medborgare. När människors bidrag till samhället kategoriseras som ”Stockholm byggs av människor som är välutbildade” eller deras sätt att leva uppfattas vara annorlunda genom att de har ”alternativa livsstilar” måste vi reagera.

Istället för att etikettera föreningslivet som "gamla tiders" borde målsättningar att främja föreningarnas bidrag till demokratin lyftas fram. Även kulturmiljön har sin plats i en kulturvision. Att bevaka och kommunicera Stockholms kulturmiljö är avgörande för att staden ska växa på ett hållbart sätt och fortsätta att vara den omtyckta storstad som vi vill att Stockholm ska vara.

I visioner ingår att stimulera nyskapande och entreprenörskap, men hur ska staden kunna erbjuda trygga möjligheter för kulturutövarna att verka? Vi vill särskilt betona vikten av att kunna verka i förorterna, som är underförsörjda på kulturverksamheter. Staden satsar staden i grova drag fem gånger så mycket per invånare i innerstaden än i förorterna. Dessutom ligger alla nationella kulturverksamheter innanför tullarna.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Bengt Roxne m.fl. (S), Leif Larsson (V) och Lars Jakobsson m.fl. (MP) enligt följande.

Vi ställer oss bakom de synpunkter som framfördes i s, v och mp s förslag till beslut vid kulturnämndens möte den 14 juni 2011 och vill för övrigt framhålla följande.

Det är bra att även ytterstaden finns med när Stockholm blir en stad för kultur i världs-klass. Vi ser fram emot att kulturutövare och kulturinstitutioner etablerar sig i vårt område. Vi håller med om att lokala initiativ och eldsjälar ska uppmuntras men håller inte med om att föreningslivet på något sätt skulle vara förlegat. I Hässelby-Vällingby har vi ett rikt föreningsliv med många livaktiga föreningar. Hässelby Hembygds-förening med sina hundratals medlemmar har bevarat vår historia och håller den levande, Kyrkhamnsföreningen har gjort mycket för att bevara och upprusta den historiska miljön och Kyrkhamn utvecklas och är nu en levande kultur- och mötes-plats. Medborgarhusföreningen Trappan har betytt mycket för att Trappan finns kvar som kulturell mötesplats.

För att kulturvisionen ska kunna förverkligas krävs satsningar redan nu. Vi vill ha en miljö där kulturen har stor plats och räknas som en del av välfärden. Det uppväxande släktet behöver få tillgång till kultur i förskolan, skolan och på fritiden. Kulturskolan måste få mer resurser så att det är billigt för barnen att gå där. Tidigare har den varit en plantskola för blivande artister och konstnärer men nu är det många barn som stängs ute därför att det har blivit för dyrt.

I skolan och förskolan kan alla barn utvecklas om kulturen tillåts att ta en större plats där. Kulturen berikar oss som människor. Även som äldre ska man kunna ta del av kultur i olika former i sin närmiljö.

Vi kräver att en större del av våra skattepengar används till kulturen istället för till skattesänkningar. Stadsdelsnämnden ska också använda en större del av budgeten till kulturell verksamhet och för att kunna stödja de projekt och förslag som kan komma från enskilda medborgare och föreningar. Kulturen kan förena människor, bryta segre-

gationen och få människor att känna gemenskap. Då krävs det att det finns mötesplatser och arenor för kultur. Gemensamma upplevelser förenar oss människor och är en väg att bryta segregationen. Trots tekniken och den digitala utvecklingen är fortfarande det personliga mötet viktigt för oss människor. Biblioteket är en viktig mötesplats, böcker ska vara tillgängliga för alla. Vi vill inte ha ett bibliotek light där det kostar att låna böcker. Likaså vill vi att stadens museer ska ha gratis inträde.

Slutligen instämmer vi i handikapprådets synpunkt att det är viktigt att ha tillgängliga evenemangsplatser och det måste finnas fler bokningsbara åskådarplatser som är reserverade till personer med funktionsnedsättning.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Catarina Agrell m.fl. (S) enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden hänvisar delvis till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

2. Stadsdelsnämnden vill utöver förvaltningens tjänsteutlåtande framföra nedanstående synpunkter.

3. Paragrafen förklarades omedelbart justerad

En kulturvision för Stockholm 2030 måste vara djärv, ambitiös, och inkluderande. Den nu presenterade visionen saknar dessa drag och är dessutom allt för kopplad till den politiska majoriteten. För en ambitiös kulturvision måste det också finnas resurser som står i proportion. En stad i världsklass med ett rikt kulturliv för alla kan inte uppnås med en budget i strykclass. Kulturen, som är en viktig kraftkälla för många människor i skilda åldrar, förtjänar bättre.

Vi Socialdemokrater vill också peka några av visionens brister. Ett tydligt barnperspektiv och en tydlig koppling till barnkonventionen saknas. Just barnen är visionens viktigaste målgrupp. Rika kulturupplevelser i tidig ålder lägger en god grund för aktiva och engagerade medborgare i samhälls- och kulturlivet.

Kulturvision 2030 saknar också tydliga skrivningar vad gäller jämställdhets- och genusperspektiv liksom hur man ska komma till rätta med den tilltagande segregation. Vi ser det som ytterst angeläget att dessa, liksom även andra aspekter, lyfts fram och behandlas genom skrivningar som förpliktigar.

I sitt remissvar ger förvaltningen exempel på kulturverksamheten lokalt. Vi ser ytterligare spännande projekt och utvecklingsområden. Kungsholmens bibliotek är viktig som bl.a. mötesplats. Vi vill undersöka möjligheterna till utökade öppettider liksom till möjligheten att erbjuda invånarna nya tjänster såsom hemkörning av böcker och andra medier. Vi vill också arbeta långsiktigt för att stadsdelsnämnderna ges ett större inflytande över biblioteken.

För att främja kultur- och föreningslivet på västra Kungsholmen ser vi behov av att inrätta ett kulturhus med bibliotek och möteslokaler vid Moa Martinssons torg. Vi vill också undersöka möjligheterna att göra om brandstationen till en lokal anpassad för

skilda kulturaktiviteter. I stadsdelsnämnden har vi också vid flera tillfällen pekat på behovet av att tillsätta en tjänst som kultursekreterare.

Reservation anfördes av Anders Ödmark m.fl. (MP) enligt följande.

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande jämte med vad som nedan anföras

Kulturvisionen bör skrivas som ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument. Den bör kompletteras på ett antal punkter:

Barnkonventionen bör skrivas in tydligt i texten. Formuleringarna att alla barn ska ”erbjudas” att ta del av och själva utöva kultur, och senare i texten ”har möjlighet till” eget skapande, etc. är till intet förpliktigande och alldeles för vaga. Istället bör direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 användas. Dessutom bör kulturens plats i skolan framhållas i mycket högre grad.

Som kulturnämnden anför i beslutet om Kulturvision 2030 är det viktigt att staden verkar för ett klimat som präglas av tolerans, ickediskriminering och respekt för mänskliga rättigheter. Alla ska ha möjlighet att skapa och ta del av kultur på sina egna villkor, oavsett om man är kvinna eller man, barn eller vuxen, oavsett vilken kulturell eller etnisk bakgrund man har, vem man älskar eller eventuell funktionsnedsättning. Detta måste också speglas i själva kulturvisionen. Skrivningarna om mångfald i visionen är så vaga att det är svårt att förstå vad de egentligen vill säga.

Dokumentet saknar helt genus- och jämställdhetsperspektiv. Eftersom jämställdhet ingår i kulturnämndens mål för bl.a. bidragsgivning så bör visionen innehålla förslag på hur denna ska förverkligas.

Medborgarperspektivet saknas till stor del. Människor buntas ihop och kategoriseras som ”Stockholm byggs av människor som är välutbildade” eller att somliga har ”alternativa livsstilar” (alternativ till vad?).

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaning det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och som upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jämställdhet och tillgänglighet. Dessa frågor förbigås helt i dokumentet och bör arbetas in och tydliggöras.

Att bevaka och kommunicera Stockholms kulturmiljö är avgörande för att staden ska växa på ett hållbart sätt och fortsätta att vara den attraktiva storstad som vi vill att Stockholm ska vara.

Vi saknar en vision för dem som ska skapa denna ”kultur i världsklass” nämligen de utövande kreatörerna (konstnärer m.fl.). I visioner ingår att stimulera nyskapande och entreprenörskap, men hur ska staden kunna erbjuda möjligheter för kulturutövarna inom alla genrer att leva och verka? Hur ska långsiktigheten kunna garanteras och hur ska konstnärerna kunna erbjudas någon form av trygghet i skapandet?

Vi vänder oss mot att det nuvarande föreningslivet beskrivs i förklenande ordalag som ”gamla tiders” och måste hitta nya vägar. Det måste finnas många olika former för det demokratiska samtalet och vi anser inte att ny teknik tillfredsställer alla de behoven.

Det är anmärkningsvärt att förslag till kulturvision läggs fram samtidigt som avgifterna återinförs vid stadens museer!

Ett stort problem för det lokala kulturlivet i innerstaden – i synnerhet för ungdomar - är att det råder brist på lokaler som kultur- och föreningslivet har råd att hyra. På Kungsholmen kommer den nuvarande brandstationen i närheten av Fridhemsplan att ersättas av en ny enhet i Lindhagen. Staden bör då anpassa den gamla brandstationen till en resurs för kultur- och ungdomsverksamhet.

Reservation anfördes av Reijo Kittilä (V) enligt följande.

1. Stadsdelsnämnden hänvisar delvis till förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Stadsdelsnämnden vill utöver förvaltningens tjänsteutlåtande framföra nedanstående synpunkter.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

En strategisk plan för kulturen bör stå över partipolitiken och vara majoritetsneutral. En kulturvision bör inte knytas till Alliansens visionsdokument, om den ska kunna få en bred uppslutning. Det är strategiskt viktigt att FN:s Barnkonvention implementeras tydligt i visionen, liksom att jämställdhet, tillgänglighet, anti-diskriminering/mångfald och jämlikhet genomsyrar visionen. Texten måste skärpas i denna riktning.

Att alla barn enligt förslaget ska ”erbjudas” ta del av och själva utöva kultur och ”ha möjlighet till” eget skapande är alldeles för vagt uttryckt. Barnkonventionens artikel 31 om rätten till lek, vila, fritid och att få leva i en bra miljö ska vara vägledande. Dessutom måste kulturens plats i skolan betonas i mycket högre grad. Alla barn oavsett social eller etnisk bakgrund ska kunna delta i Kulturskolans verksamhet.

Visionsutkastet saknar tydligt genus- och jämställdhetsperspektiv. Kulturvisionen måste innehålla en vision om jämställda villkor i kulturlivet. Tillgängligheten till kul-

tur för äldre och funktionsnedsatta behöver preciseras. Kulturen ska vara en mötesplats för alla.

Synen på oss som bor och verkar i Stockholm är snäv och utgår från en norm som exkluderar många medborgare. När människors bidrag till samhället beskrivs som att "Stockholm byggs av människor som är välutbildade" eller när somligas sätt att leva beskrivs som annorlunda genom att de har "alternativa livsstilar" är visionsutkastet farligt nära att kategorisera folk i grupper av människor som inte är lika mycket värda för samhällsutvecklingen.

I stället för att etikettera föreningslivet som "gamla tiders" borde målsättningen vara att främja föreningarnas bidrag till kulturen och allas delaktighet.

Även stadsmiljön har sin plats i en kulturvision. Att bevaka och kommunicera Stockholms kulturmiljö är avgörande för att staden ska växa på ett hållbart sätt och fortsätta vara den omtyckta storstad som vi vill att Stockholm ska vara.

I förslaget talar man om att stimulera nyskapande och entreprenörskap, men hur ska staden kunna erbjuda trygga möjligheter för kulturutövarna att verka? Hur ska kulturskaparna kunna känna trygghet i sitt skapande.

Vi lever i en alltmer segregerad stad. Integrationen är en av stadens främsta utmaningar i framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen.

Utkastet har ingen vision alls för stadsdelarnas kulturarbete. Stadsdelsnämnderna och stadsdelsförvaltningarna måste bli navet i att stödja och uppmuntra det lokala kulturskapandet och möjligheterna till kulturupplevelser för alla som bor i staden.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anita Lindskog m.fl. (S) enligt följande.

Avslå förvaltningens förslag till yttrande och istället återremittera ärendet för en ny utredning till kommunstyrelsen.

Även om mycket av det som sägs beträffande kulturvisionen är riktigt upplever vi att den är outvecklad och därmed otillräcklig. Vi menar att planeringen av kulturens roll inom barnomsorg, skola och äldreomsorg måste planeras utifrån en bättre samordning med kulturutövarna och dess institutioner. En "kultur i världsklass" kan ej utesluta teater, dans, musik och inte minst konstnärerna själva.

Att enbart hänvisa till kulturinstitutionernas närvaro "på nätet" och planlöst förlita sig på mer eller mindre tillfälliga nätverk utan några resurser, kan inte resultera i "en kultur i världsklass".

Reservation anfördes av Shadi Larsson (MP) och Nicke Grundberg (MP) enligt följande.

Föreslå kommunstyrelsen att återremittera förslaget till kulturvision och arbeta in följande synpunkter:

Kulturvisionen bör formuleras som ett politiskt majoritetsneutralt dokument. Det är det inte nu.

Barnkonventionen bör implementeras tydligt i texten. Formuleringarna att alla barn ska ”erbjudas” att ta del av och själva utöva kultur, och senare i texten ”har möjlighet till” eget skapande är till intet förpliktigande och alldeles för vaga. I stället bör direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 användas. Dessutom bör kulturens plats i skolan framhållas i högre grad.

Dokumentet saknar helt genus/jämställdhetsperspektiv. Eftersom jämställdhet ingår i kulturförvaltningens mål för t ex bidragsgivningen, så bör visionen innehålla någon tanke om hur denna ska förverkligas.

Medborgarperspektivet saknas till stor del. Människor buntas ihop och kategoriseras som ”Stockholm byggs av människor som är välutbildade” eller att somliga har ”alternativa livsstilar”. Alternativ till vad, frågar man sig.

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora svårighet det innebär, att vi lever i en allt mer segregerad stad. Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för framtiden. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen. För detta krävs medvetna satsningar. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen, såväl geografiskt, mångkulturellt, genus- som tillgänglighets-mässigt.

Vi saknar en vision för dem som ska skapa denna ”kultur i världsklass”, nämligen de utövande konstnärerna. Hur ska staden kunna bidra till att kulturutövare inom alla genrer får möjlighet att leva och verka? Hur ska konstnärerna kunna erbjudas någon form av trygghet i skapandet så att långsiktigheten kan garanteras?

Alla dessa viktiga perspektiv saknas i det nuvarande förslaget till kulturvision och behöver arbetas in i dokumentet för att det skall fungera som den ledstjärna det är tänkt att vara.

Reservation anfördes av Hans Enroth (V) enligt följande.

Stadsdelsnämnden skulle ha beslutat att överlämna förvaltningens remissvar utan eget ställningstagande.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Mia Päärne m.fl. (S), Jakob Dencker m.fl. (MP) och Leo Ahmed (V) enligt följande.

- Att återremittera förvaltningens förslag till beslut
- Att därutöver anföra följande:

Kulturvisionen bör skrivas som ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument. Vi saknar tydliga kopplingar till barnkonventionen i texten där nuvarande skrivningar är alltför vaga och till intet förpliktigande. Vidare bör kulturens plats i skolan framhållas i mycket högre grad.

Eftersom jämställdhet ingår i kulturförvaltningens mål för t.ex. bidragsgivningen så bör visionen innehålla förslag på hur detta ska förverkligas.

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaningen det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen i form av både eget skapande och upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Integrationen är en av Stockholms och i synnerhet vår stadsdels största utmaningar. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jämställdhet och tillgänglighet. Dessa frågor förbigås i dokumentet och måste arbetas in och tydliggöras.

Vi vänder oss mot att det nuvarande föreningslivet beskrivs i förklenande ordalag som ”gamla tidens” som måste hitta nya vägar. Det måste finnas många olika former för det demokratiska samtalet och vi anser inte att ny teknik kan tillfredsställa de behoven.

Under de senaste åren har stora satsningar pågått i ytterstaden. Järvalyftet och Järvavisionen 2030 med tre målområden som säger att Stockholm ska vara en mångsidig, upplevelserik och växande stad för sina medborgare är två exempel. För att utveckla ytterstaden kan exempelvis en konstskola eller musikskola som förenar och utvecklar medborgarna skapas. Satsningar på olika idrottsformer är ett annat exempel som också kan leda till evenemang av olika slag. Genom sådana satsningar kan också ge förutsättningar för nytänkande och entreprenörskap i området.

Vår stadsdel är barn- och ungdomsrik varför satsningar som specifikt vänder sig till dessa åldersgrupper är nödvändiga, men det är också viktigt att de får vara med och påverka vad som ska erbjudas i stadsdelen.

Särskilt uttalande gjordes av Bo Sundin m.fl. (M) och Burhan Yildiz (FP) enligt följande.

Behovet av fler ”halvstora” arenor är viktigt – inte minst ur ett ytterstadsperspektiv – och vi tycker det är bra att förvaltningen i sina synpunkter lyfter fram bristen av ändamålsenliga lokaler för kultur i Järva området. Vi i Alliansen förordar därför att staden verkar för att en ny opera byggs i Järva området och den kan bli en ny arena för framtiden.

Vi föreslår att ett nytt operahus placeras i Järva-området och att detta blir en kulturgärning för de boendena i norra Storstockholm och för den klassiska musiken.

En stor operascen skulle kunna tillkomma på Järvafältet, helst i Husby, Akalla, Tensta eller Rinkeby. Byggnaden kan få en intressant arkitektonisk utformning i en omgivning med goda kommunikationer och gott om plats för tillresande besökare. Ett sådant operahus skulle kunna bli en tillgång för Stockholm och vårt kulturliv, men också placera Stockholm på den kulturella kartan på ett helt annat sätt – kanske som Sydney eller som Köpenhamn? Och samtidigt kunde den bli till ett verktyg för att ge ungdomar en bättre tillvaro genom en introduktion till den klassiska musikens värld.

Bredvid Ericsson, IBM, Nokia, Apple flyttar in MTV, Google, Yahoo, SONY, Yamaha och de stora musikproducenter och utgör ett kluster i musik, en av Sveriges största exportframgångar. En vision om att nya Operan öppnas i Järva-området. Världens tenorer och sopraner sjunger för bland annat blivande nobelpristagarna. Ericsson och andra kända varumärken turas om sponsring av operahuset.

Dessutom behöver man då se till att det finns lokaler i anknytning till operan där man kan driva restauranger, caféer och liknande, vilket även det skulle vara ett lyft för stadsdelar som Husby, Akalla, Rinkeby eller Tensta.

Vi förordar en satsning i Husby med ett kulturhus i Husby centrum med tillgång av lokaler för det aktiva föreningslivet. Lokaler för lokala kultur- och ungdomsverksamheter bör finnas med i planeringen av kulturhuset.

För att Kista världsmusikfestivalen, som startade 2001, ska kunna bli ännu bättre och nå sin fulla potential skulle ett nytt Operahus på Järva passa in perfekt.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Claes Elmgren m.fl. (S) enligt följande.

Att delvis bifalla förvaltningens förslag
samt att därutöver anför följande

Kulturvisionen bör skrivas om till ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument. Det bör inte knytas till den borgerliga majoritetens politiska visionsdokument.

Något som tydligt saknas i visionen är barnperspektivet. Ett omarbetat dokument ska tydligare låta Barnkonventionen genomsyra texten liksom ett genus- och jämställdhetsperspektiv, som nu saknas.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för den närmaste framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som att inkludera det mångkulturella samhället genom att ta hänsyn till viktiga aspekter såsom, HBT- personers villkor, jämställdhet och tillgänglighet. Dessa frågor måste arbetas in i texten och tydliggöras.

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaning det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och egna upple-

velser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi. Om målsättningen är ett kulturliv för hela Stockholm måste förorternas roll stärkas, inte utarmas.

Ett exempel på den utarmning som har skett är att antalet kultursekreterare minskat från 11 till 2 i stadens stadsdelsförvaltningar sedan år 2006. Innerstaden stärks på förorternas bekostnad. Detta är allvarligt med tanke på att ekonomiskt resurssvaga personer trängs ut från innerstaden genom bostadsrättsombildningar och hyreshöjningar.

Boende i alla åldrar har i Skarpnäcks stadsdelsområde unika möjligheter att ta del av och utöva aktiv kulturverksamhet. En rimlig konsekvens av visionens mål att stadens kulturutbud ska vara av världsklass är att verksamheterna i Skarpnäcksfältets Kulturhus, i Kärrtorps Reflexen och Bagarmossens Folkets Hus säkerställs och utvecklas.

Reservation anfördes av Tina Kratz (V) enligt följande.

Att delvis bifalla förvaltningens förslag samt att därutöver anför följande:

Kulturvisionen bör skrivas som ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument. Det bör ej knytas till den borgerliga majoritetens politiska visionsdokument. Alliansstämpeln ska raderas. Denna vision är som förvaltningen också påpekar väldigt visionärt skriven, och tar inte alls upp frågan om vad kulturen får kosta och vilken position den ska ha i stadens budget? Drömma är lätt men att ge goda förutsättningar till stadsdelens kultur är svårare. Visionen bör också kompletteras på ett antal punkter:

Barnkonventionen ska implementeras tydligt i texten. Formuleringarna att alla barn ska "erbjudas" att ta del av och själva utöva kultur, och senare i texten "har möjlighet till" eget skapande, etc. är till intet förpliktigande och alldeles för vaga. Istället bör direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 användas.

Dokumentet saknar helt genus-/jämnställdhetsperspektiv. Eftersom jämställdhet ingår i kulturförvaltningen mål för t ex bidragsgivningen så bör visionen innehålla förslag på hur denna ska förverkligas.

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaningen det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och av egna upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för den närmaste framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jämställdhet och tillgänglighet. Dessa frågor förbigås helt i dokumentet och ska arbetas in och tydliggöras.

Vi saknar en vision för dem som ska skapa denna "kultur i världsklass" nämligen de utövande konstnärerna. I visioner ingår att stimulera nyskapande och entreprenörs-

kap, men hur ska staden kunna erbjuda möjligheter för kulturutövarna inom alla genrer att leva och verka? Hur ska långsiktigheten kunna garanteras och hur ska konstnärerna kunna erbjudas någon form av trygghet i skapandet?

Det måste finnas många olika former för det demokratiska samtalet och vi anser inte att ny teknik tillfredsställer de behoven. Det behövs även mötesplatser som är öppna när människor är lediga, dvs. även kvällar och helger även här i Skarpnäck.

Särskilt uttalande gjordes av Ewa Larsson m.fl. (MP) enligt följande.

Vi instämmer i kulturvisionens grundläggande tes att ”kulturen ska ses som en viktig sammanhållande kraft i samhället” men delar också förvaltningens antites om att den stora frågan är ”vad kultur får kosta”. Miljöpartiet har i årets budget väsentligt sänkt kostnaderna för barn att delta i kulturskolans olika verksamheter. Vår bedömning är att de höjda avgifter som införts de senaste åren har verkat segregerande. Vår synsats blir då att det tycks långt till den vision som remitterats och som vill ge kultur till alla. Skrivningarna om att ”stadsdelar ges utrymme för blomstrande kulturliv” bör leda till åtgärder redan nu. Här ser vi de kulturella tillväxtmedel på över 40 miljoner kronor som beviljats i årets budget som en möjlighet att nu börja definiera vad som kulturellt bör växa till i Skarpnäck.

När det gäller texten om föreningslivets avveckling till nätverk så bör det vara något som föreningslivet själva utvecklar. Kommunens roll är att se till att föreningslivet arbetar demokratiskt och att medel fördelas jämställt. Bidragskonstruktion, där antal medlemmar styr upp, ska inte hindra flexibla nätverk att söka pengar.

Vi vill vi påminna om att den kulturellt närvarande historien i stadens offentliga rum är tämligen enkönad. Kanske en tioårig satsning på kvinnor som både skapare av kultur och som kulturellt historiskt närvarande kan ge lite mer balans åt vilka som levat och verkat i Stockholm.

Slutligen ser vi gärna att en ”stad i världsklass” ger fler arenor för världsmusik så som Stallet är i dag.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Robert Lagergren m.fl. (S) enligt följande.

- att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen.
- att svaret på remissen skickas till kultur- och fastighetsroteln.

Samt att därutöver anföras

Vi tycker att det är bra med goda visioner. Det är dock viktigt, att man hela tiden följer upp och uppdaterar sig, så att inte visionen blir ouppnåelig.

Vi anser, att kultur är viktig och att det är bra med en vision. Vi anser, att kulturvisionen ska omfatta hela Stockholm, vilket inte framgår av remissen. För att det ska bli

möjligt, så krävs, att medborgare från de minsta barnen till de allra äldsta har tillgång till och har möjlighet, att både ta del av och själva få utöva kultur i alla dess former.

Våra förskolor med sin pedagogiska inriktning garanterar att de barn som får gå där också på sin nivå får kännedom och får utöva konst av olika sorters material och färger på många olika sätt.

Vi vill att barnen i skolan ska ha möjlighet, att också fullt ut få ägna sig åt konstens alla former. Inte minst gäller det musiken. Det ska vara möjligt för alla ungdomar att kunna lära sig noter och få tillfälle att spela ett instrument. Det är då man kan skilja på god och dålig musik.

Vi vill återupprätta musikskolan som det var en gång i tiden, där även familjer, som inte hade höga löner kunde låta sina barn få spela ett instrument.

Det är med stor bedrövelse vi har fått veta, att gymnasiet Scenskolan i Skärholmen ska flytta till centrala staden. Vi anser, att scenskolan som vi har i Skärholmen ska vara kvar i Skärholmen. I ett mångkulturellt område, som Skärholmen är, så borde man, om man vill, kunna utveckla Skärholmens gymnasium till en riktig "Fameskola", som det var tänkt från början.

I ett samhälle, som vill utveckla god och tillgänglig kultur, måste man ha någonstans där man kan träffas. Vi har Stadsteatern, som vi är mycket stolta över. Men vi behöver något mer. Vi behöver i Skärholmen en lokal/allaktivitetshus, som ska vara öppen för alla att besöka.

Där skulle man kunna ha olika verksamheter, men också kunna visa upp olika kulturslag och utställningar. Lokalhyran ska naturligtvis vara låg och i många fall gratis.

Det finns många som för sitt eget nöjes skull tycker om att måla. Men har inte råd att hyra lokal.

Det skulle också kunna vara utställningar av deras alster. Det skulle främja de enskilda medborgarnas stolthet och i många fall självförtroende.

Självklart anser vi, att det också ska vara möjligt för alla medborgare, att kunna ta sig till centrala Stockholms utbud av muser, teater, bio m.m. Därför anser vi, att ungdomar ska ha ett SL-kort, som de kan åka på även utanför skoltid. Vi tycker också, att det ska vara gratis på våra muser.

Vi ställer oss också bakom den av S, V och Mp avgivna reservationen i Kulturnämnden.

Näring åt själen är lika viktigt, som mat och dryck. Näring åt själen får vi alltifrån genom böcker, musik, sång, poesi, konst, teater och film. När vi får näring åt själen mår vi bra. Det är lika viktigt för alla och ska vara tillgängligt för alla.

Reservation anfördes av Rebwar Hassan m.fl. (MP) enligt följande.

1. att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på remiss
2. att svaret på remissen skickas till kultur- och fastighetsroteln
3. samt att därutöver tillägga och anföra följande

Visionen bör dock kompletteras på ett antal punkter:

Barnkonventionen ska implementeras tydligt i texten. Formuleringarna att alla barn ska ”erbjudas” att ta del av och själva utöva kultur, och senare i texten ”har möjlighet till” eget skapande, etc. är till intet förpliktigande och alldeles för vaga. Istället bör direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 användas. Dessutom bör kulturs plats i skolan framhållas i mycket högre grad.

Dokumentet saknar helt genus-/jämsällldhetsperspektiv. Eftersom jämsällldhet ingår i kulturförvaltningen mål för t ex bidragsgivningen så bör visionen innehålla förslag på hur denna ska förverkligas.

Medborgarperspektivet saknas till stor del. Människor buntas ihop och kategoriseras som ”Stockholm byggs av människor som är välutbildade” eller att somliga har ”alternativa livsstilar” (alternativ till vad?).

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaningen det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för den närmaste framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jämsällldhet och tillgänglighet. Dessa frågor förbigås helt i dokumentet och ska arbetas in och tydliggöras.

Kulturmiljön tycks ha tonats ner i återremissen jämfört mot tidigare förslag. Att bevaka och kommunicera Stockholms kulturmiljö är avgörande för att staden ska växa på ett hållbart sätt och fortsätta att vara den attraktiva storstad som vi att Stockholm ska vara.

Vi saknar en vision för dem som ska skapa denna ”kultur i världsklass” nämligen de utövande konstnärerna. I visioner ingår i att stimulera nyskapande och entreprenörskap, men hur ska staden kunna erbjuda möjligheter för kulturutövarna inom alla genrer att leva och verka? Hur ska långsiktigheten kunna garanteras och hur ska konstnärerna kunna erbjudas någon form av trygghet i skapandet? Vi vänder oss mot att det nuvarande, föreningslivet beskrivs i förklenande ordalag som ”gamla tiders” och måste hitta nya vägar. Det måste finnas många olika former för det demokratiska samtalet och vi anser inte att ny teknik tillfredsställer de behoven.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Ornina Younan (S), Anna Jonazon (S), Emanuel Öz (S) och Jonas Ljungstedt (V) enligt följande.

Att delvis bifalla förvaltningens förslag. Att därutöver anför följande

Kulturvisionen bör skrivas om till ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument. Det bör ej knytas till den borgerliga majoritetens politiska visionsdokument. Något som tydligt saknas är barnperspektivet. Ett omarbetat dokument ska tydligare låta Barnkonventionen genomsyra texten liksom ett genus-/jämsköldhetsperspektiv som nu saknas.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för den närmaste framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som att inkludera det mångkulturella samhället genom att ta hänsyn till viktiga aspekter så som, HBT- personers villkor, jämsköldhet och tillgänglighet. Dessa frågor måste arbetas in i texten och tydliggöras.

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaningen det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Om målsättningen är ett kulturliv för hela Stockholm bör förorternas roll stärkas. Det har skett en utarmning, ett exempel på detta är att antalet kultursekreterare minskat från 11 till 2 i stadens stadsdelsförvaltningar sedan år 2006. Innerstaden stärks på förorternas bekostnad. Detta är allvarligt med tanke på att ekonomiskt resurssvaga personer trängs ut från innerstaden genom bostadsrättsombildningar och hyreshöjningar.

För Spånga-Tensta och för Järva som helhet skulle det vara önskvärt med en konkret plan för att kulturen ska utvecklas här i våra områden.

Reservation anfördes av Awad Hersi (MP) och Derya Uzel (MP), enligt följande.

Att delvis bifalla förvaltningens förslag.

Att därutöver anför

Kulturen är viktig för den lokala utvecklingen. Idag är en grundläggande förutsättning för levande kulturutövning vilka arbetsformer som utvecklas med de kreativa grupperna och det formaliserade arbetssättet mellan kulturutövare, näringslivet och offentliga verksamheter.

Spånga-Tensta är en globaliserad stadsdel med stor mångfald. Av den anledningen är det viktigt att man fångar in stadsdelens identitet i all kulturutövning. En stor brist i stadsdelen är infrastruktur för kulturen, vi ser att staden saknar scenkonst, film och idrott i stadsdelen.

Miljöpartiet de gröna betonar vikten av att även institutionaliserade kulturproducenter hittar till ytterstaden. En kultursatsning i ytterstaden är en nyckel för lokal utveckling och den lyfter hela stadsdelen och gagnar i sin tur hela staden.

Ett levande och kreativt kulturliv är en viktig framgångsfaktor för både hälsa, livskvalitet och lokal utveckling. Vi vill satsa på kultur så att alla, särskilt barn och unga, ges möjlighet att delta i olika kulturaktiviteter, både som utövare och publik. Kul-

turskolorna ska stärkas. Kultur är ett klimatsmart alternativ till materiell konsumtion. Satsningen på Kultur i förorten ska vara en del av Kulturovision 2030.

Föreningslivet är motorn för den lokala kulturproduktionen, och väldigt mycket symboliserar stadsdelen idéer födda i föreningslivet till exempel Tensta Marknad, Midsommar latino, sommarfotbollsturneringen, Tenstaträff, Tensta Konsthall, Spånga By etc. En av Stockholms rikedomar är att staden är en heterogen stad, vi vill att Kulturovision 2030 ska ha sitt utgångsläge i den rikedom.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Sandra Lindquist (V) enligt följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande och anför sin egen del följande:

Kulturovisionen är ett riktigt uselt dokument där till inte förpliktigande fraser får ersätta genomtänkta analyser. Det bör därför omarbetas i sin helhet. Några påpekanden kan dock göras i linje med den reservation som lämnats i kulturnämnden:

Barnkonventionen ska implementeras tydligt i texten. Formuleringarna att alla barn ska ”erbjudas” att ta del av och själva utöva kultur, och senare i texten ”har möjlighet till” eget skapande, etc. är till intet förpliktigande och alldeles för vaga. Istället bör direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 användas. Dessutom bör kulturens plats i skolan framhållas i mycket högre grad.

Dokumentet saknar helt genus-/jämsällldhetsperspektiv. Eftersom jämsällldhet ingår i kulturförvaltningen mål för t ex bidragsgivningen så bör visionen innehålla förslag på hur denna ska förverkligas.

Medborgarperspektivet saknas till stor del. Människor buntas ihop och kategoriseras som ”Stockholm byggs av människor som är välutbildade” eller att somliga har ”alternativa livsstilar” (alternativ till vad?).

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora utmaningen det innebär att vi lever i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande och upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för den närmaste framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som det mångkulturella samhället, HBT-frågor, jämsällldhet och tillgänglighet. Dessa frågor förbigås helt i dokumentet och ska arbetas in och tydliggöras.

Kulturmiljön har getts för liten betydelse. Att bevaka och kommunicera Stockholms kulturmiljö är avgörande för att staden ska utvecklas på ett hållbart sätt och fortsätta att vara den attraktiva storstad som vi att Stockholm ska vara.

Det saknas en vision för dem som ska skapa en ”kultur i världsklass” nämligen de utövande konstnärerna. I visioner ingår i att stimulera nyskapande och entreprenörs-

kap, men hur ska staden kunna erbjuda möjligheter för kulturutövarna inom alla genrer att leva och verka? Hur ska långsiktigheten kunna garanteras och hur ska konstnärerna kunna erbjudas någon form av trygghet i skapandet?

Föreningslivet positiva betydelse bör beskrivas på ett bättre sätt.

Särskilt uttalande gjordes av Anders Göransson m.fl. (S) och Erik Malm (MP) enligt följande.

Först kan vi konstatera att vi haft två dagar att svara på remissen. Knappast ett remissförfarande i världsklass. Därefter vi lägga till följande.

Vi är glada för att Södermalms stadsdelsförvaltning särskilt lyfter barnperspektivet och de äldres behov av kultur då dokumentet har vissa brister. Kulturvisionen bör vara ett inkluderande, politiskt majoritetsneutralt och utmanande dokument och inte knytas till den borgerliga majoritetens politiska visionsdokument.

Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för den närmaste framtiden. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen. Det handlar om såväl geografisk segregation som att inkludera det mångkulturella samhället genom att ta hänsyn till viktiga aspekter såsom HBT-personernas villkor, jämställdhet och tillgänglighet. Dessa frågor bör arbetas in i texten och tydliggöras. Dokumentet förbi-går den stora utmaningen det innebär att leva i en alltmer segregerad stad. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen både i form av eget skapande men även i upplevelser av kulturlivet. För detta krävs medvetna satsningar och en genomarbetad strategi.

Om målsättningen är ett kulturliv för hela Stockholm bör förorternas roll stärkas. Det har skett en utarmning, ett exempel på detta är att antalet kultursekreterare minskat från 11 till 2 i stadens stadsdelsförvaltningar sedan år 2006. Innerstaden stärks på förorternas bekostnad. Detta är allvarligt med tanke på att ekonomiskt resurssvaga personer trängs ut från innerstaden genom bostadsrättsombildningar och hyreshöjningar.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation gjordes av Majvi Andersson m.fl. (S), Sebastian Wiklund (V) och Berit Valfridsson Berval (MP) enligt följande.

Att delvis bifalla förvaltningens förslag

Att därutöver anföra följande

I remissen kopplas Kulturvisionen till Vision Stockholm 2030. Vi anser att det är fel att knyta Kulturvisionen till den borgerliga majoritetens politiska visionsdokument och det bör skrivas om till ett politiskt majoritetsneutralt dokument.

Östermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Birgit Marklund Beijer (S) enligt följande.

Att instämma i vänsterpartiets, socialdemokraternas, miljöpartiets reservation i kultur-nämnden den 14 juni 2011 som svar på remissen samt att nämnden överlämnar förvaltningens utlåtande.

Reservation anfördes av Stefan Nilsson m.fl. (MP) enligt följande.

Att avge följande remissyttrande:

Kulturvisionen bör formuleras som ett politiskt majoritetsneutralt dokument.

Barnkonventionen bör implementeras tydligt i texten. Formuleringarna att alla barn ska "erbjudas" att ta del av och själva utöva kultur, och senare i texten "har möjlighet till" eget skapande är till intet förpliktigande och alldeles för vaga. I stället bör direkta referenser till Barnkonventionens artikel 31 användas. Dessutom bör kulturens plats i skolan framhållas i högre grad.

Dokumentet saknar helt genus/jämställdhetsperspektiv. Eftersom jämställdhet ingår i kulturförvaltningens mål för t ex bidragsgivningen så bör visionen innehålla någon tanke om hur denna ska förverkligas.

Medborgarperspektivet saknas till stor del. Människor buntas ihop och kategoriseras som "Stockholm byggs av människor som är välutbildade" eller att somliga har "alternativa livsstilar". Alternativ till vad frågar man sig.

Dokumentet idylliserar stadslivet och förbigår den stora svårighet det innebär, att vi lever i en allt mer segregerad stad. Integrationen är en av Stockholms största utmaningar för framtiden. Visionen måste innebära att människor i alla delar av staden ska kunna ta del av kulturen. För detta krävs medvetna satsningar. Kulturen måste vara närvarande i arbetet med att minska segregationen, såväl geografiskt, mångkulturellt, genus- som tillgänglighetsmässigt.

Vi saknar en vision för dem som ska skapa denna "kultur i världsklass", nämligen de utövande konstnärerna. Hur ska staden kunna bidra till att kulturutövare inom alla genrer får möjlighet att leva och verka? Hur ska konstnärerna kunna erbjudas någon form av trygghet i skapandet så att långsiktigheten kan garanteras?

Alla dessa viktiga perspektiv saknas i det nuvarande förslaget till kulturvision och behöver arbetas in i dokumentet för att det skall fungera som den ledstjärna det är tänkt att vara.

Särskilt uttalande gjordes av Birgit Marklund Beijer (S) enligt följande.

Förvaltningen tar upp en viktig fråga när det gäller ungdomars engagemang i olika frågor. Det gäller för stadsdelen att bilda ett forum för ungdomar som t.ex. ett ungdomsråd för att skapa diskussion och debatt bland ungdomarna själva.

Det är viktigt med fri entré till museer och det är helt enkelt en demokratifråga att kunna ha råd att delta i evenemang som museer.